

อาทิตย์คุณธรรม ของการศึกษาไทย

เฉลิมพระเกียรติ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

อาทิตย์คุณธรรมของการศึกษาไทย
เฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

อาเศียรวาท

สมเด็จพระโสภาธิราช
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี

ภคินี
ปิ่นหล้า
ทรงร่วม ผดุงชาติ
แซ่ซ้องสรรเสริญ

เขาเขินทั่วแคว้น
กรมหลวงฯ เสด็จไป
ราษฎรมีทุกข์โรคภัย
ส่วนทูนเทิดเหนือเกล้า

แดนไทย
เยี่ยมเหย้า
ทรงช่วย อุปการ
มโนอันมนต์สรวาย

อาทิตย์ฉายส่องพื้น
ขจัดเหล่าอวิชชา
ศิษย์สว่างด้วยปัญญา
จุดประกายทั่วทุกถิ่น

พสุธา
ปลาตสัน
ทรงสั่ง สอนนำ
จรัสล้ำยงปืน

พระเสด็จคืนสู่ฟ้า
วิปโยคอาลัย
พระคุณอยู่คู่ไทย
จนตรามสิ้นดินฟ้า

แดนไกล
ทั่วหน้า
ทั้งชาติ
รำลึกไว้วันรัตนกราด

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า คณะกรรมการจัดทำหนังสือ อาทิตย์คุณธรรมของการศึกษาไทย
(ดร.สิริพร บุญยานันต์ ผู้ประพันธ์)

สาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เนื่องในโอกาสจัดพิมพ์หนังสืออัตถิยคุณธรรมของการศึกษาไทย

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

พระกรุณาธิคุณที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีคุณูปการต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติมาตลอดพระชนม์ชีพนั้น นับเป็นคุณอันอเนกอนันต์ต่อชาวไทยทุกคนที่ได้รับโอกาสอันดีงามจากพระองค์

การเสด็จเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดารและในชุมชนแออัดของเมืองหลวงทำให้พระองค์ทรงพบความจริงประการหนึ่งว่า ไม่ว่าในท้องที่ห่างไกลหรือในเมืองหลวงก็ยังมีช่องว่างในการพัฒนาการศึกษาอยู่ในบางส่วน

ด้วยเหตุนี้พระองค์ได้ทรงรับมูลนิธิเด็กก่อนในสลัมไว้ในพระอุปถัมภ์เพื่อทรงช่วยเหลือเด็กก่อนให้ได้รับการดูแลอย่างถูกต้อง ทั้งในการสาธารณสุข การให้การสนับสนุนด้านการศึกษาเพื่อให้เด็กๆ และเยาวชนเติบโตอย่างมีศักยภาพสมบูรณ์สูงสุด

พระองค์ทรงริเริ่มให้มีการนำสื่อการศึกษาเข้าไปช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยทรงทดลองใช้บันทึกผลที่ได้แล้วนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้น

ในด้านการศึกษาอื่นๆ ทรงสนับสนุนอุปถัมภ์การก่อตั้งโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ให้เด็กๆ ได้มีโอกาสที่ดีในการเข้ารับการศึกษา ทรงส่งเสริมให้กำลังใจด้านอาชีวศึกษา เป็นพลังใจที่สำคัญให้แก่ครูบนดอยสูงได้ทุ่มเทอุทิศตนแก่เด็กชาวไทยบนพื้นที่สูงให้มีโอกาสที่ดีในชีวิต

ด้านอุดมศึกษา ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระอาจารย์ให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ด้วยพระจริยวัตรความเป็นครูที่ทุ่มเทความรู้ให้แก่ศิษย์ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อย่างลึกซึ้งด้วยประสบการณ์และพระอัจฉริยภาพที่ยากจะหาผู้ใดเสมอด้วยพระองค์

พระกรุณาธิคุณดังกล่าวนับเป็นคุณูปการอย่างหาที่สุดมิได้ต่อการพัฒนาการศึกษาไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประมวลพระจริยวัตรความเป็นครูของพระองค์ไว้ในหนังสืออัตถิยคุณธรรมของการศึกษาไทย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อเป็นแบบอย่างของความเป็นครูและเป็นแรงบันดาลใจอันสำคัญให้นักการศึกษา ครู อาจารย์ ได้ดำเนินตามรอยพระบาทและสืบสานพระปณิธานการเป็นครูผู้ดำรงคุณธรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

(นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สาร

เลขานุการสภาการศึกษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมี
คุณูปการยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อเนื่องตลอดพระชนม์ชีพนับแต่
การศึกษาระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย

พระจริยวัตรในความเป็นครูของพระองค์นั้น ทรงให้ความอุปถัมภ์ค้ำชูการศึกษา
ของชาติด้วยพระหฤทัยที่เปี่ยมไปด้วยพระเมตตา ทรงคิดค้น ทดลองสื่อการสอนเพื่อพัฒนา
เรียนรู้ของเด็กๆ และเยาวชนอย่างเป็นระบบด้วยการจัดทำเกมต่อบัตร อักษร-ภาพ เกมต่อบัตร
ภาพ-คำ เกมต่อบัตรคณิตศาสตร์เพื่อเสริมการอ่านภาษาไทย เสริมทักษะการอ่านตัวเลข
เป็นต้น

ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นพระองค์ทรงใช้ศิลปศาสตร์การสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึก
ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างผู้รู้แท้ รู้จริง
สามารถนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

ในความเป็นครู พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างอันประเสริฐในเรื่องการเตรียมการสอน
การประสานคำอธิบาย การตรวจแก้ไขผลงานของนิสิต นักศึกษาทุกคนเพื่อให้เกิด
ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความรักความเมตตาต่อศิษย์นั้น ทรงให้
คำแนะนำช่วยเหลืออย่างดีที่สุดโดยทัดเทียมกัน

หนังสือ อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จัดทำขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ด้านการศึกษาที่มีต่อการศึกษาของชาติเพื่อเป็นแบบอย่างอันงดงามในการสานต่อ พระปณิธานด้านการศึกษาของพระองค์ให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

(นายอำรุง จันทวานิช)
เลขาธิการสภาการศึกษา

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยมอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับองค์กรหลักอีก 4 องค์กร ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดทำหนังสือ “อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่องานการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทที่ทรงเป็น สมเด็จพระอาจารย์ ซึ่งเป็นแบบอย่างอันดีเลิศแก่ผู้ที่เป็นครูทุกคน

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นพระอาจารย์พิเศษครั้งแรกเพื่อประทานการสอนนิชาวรรณคดีฝรั่งเศสแก่นิสิต คณะอักษรศาสตร์ ชั้นปีที่ ๔ ตามหนังสือกราบบังคมทูลของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๕ และในเวลาต่อมาทรงมีพระกรุณาธิคุณให้นิสิตชั้นปีที่ ๒ และ ๓ เรียนกับพระองค์ตามที่ทางคณะอักษรศาสตร์กราบบังคมทูลพระกรุณา โดยทรงสอน นิสิตในวิชาการสนทนา วิชาอารยธรรมฝรั่งเศส และนิชาวรรณคดี ซึ่งนับเป็นพระกรุณาธิคุณ ที่สูงยิ่งแก่นิสิตที่มีโอกาสเรียนรู้โลกทัศน์ใหม่ในภาษาฝรั่งเศสด้วยพระอัจฉริยภาพ ของพระองค์

ในมิติของความเป็นครูนั้น นอกจากทรงเป็นพระอาจารย์พิเศษให้แก่จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแล้ว ในเวลาต่อมาทรงรับเป็นพระอาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามคำขอพระราชทานพระกรุณาจากทางมหาวิทยาลัย โดยทรงงาน ทั้งในฐานะผู้บริหาร พระอาจารย์ หลากหลายหน้าที่ ทรงสร้างคุณูปการที่เป็นคุณประโยชน์ แก่การศึกษาอย่างไพศาล โดยทรงเป็นผู้อำนวยการทางภาษาต่างประเทศประกอบด้วย ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น จีน รัสเซีย ทรงดูแลมาตรฐานการสอนของคณาจารย์ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทรงสร้างหลักสูตรภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสที่มีมาตรฐาน สมบูรณ์ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษามาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ ยังทรงพระกรุณาเป็นพระอาจารย์พิเศษให้แก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทรงนำเงินค่าตอบแทนการสอนจัดตั้งเป็นกองทุนช่วยเหลือนิสิตนักศึกษา ทรงมีพระดำริก่อตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาวิชาที่ครูสอนภาษาฝรั่งเศส ทรงหาทุนให้ครูและนักเรียนได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษา ณ ประเทศฝรั่งเศส ทรงส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ทรงส่งเสริมสนับสนุนโอลิมปิกวิชาการโดยพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์และทุนทรัพย์จากกองทุนการกุศลสมเด็จพระเจ้า อดิศักดิ์ เป็นกองทุนสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาเพื่อโครงการโอลิมปิกวิชาการ

คุณูปการที่ทรงอุทิศพระองค์พัฒนาการศึกษาของชาตินั้นมีเป็นอเนกอนันต์ ทรงเป็นแบบอย่างของครูที่อุทิศตนเพื่อการศึกษาและเพื่อศิษย์ ทรงดำรงคุณธรรมความเป็นครูอย่างมั่นคง ทรงมีพระปณิธานแน่วแน่ในการเป็นครูที่เสียสละเพื่อการศึกษาของชาติ ทรงเป็นอาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทยที่ส่องแสงแห่งปัญญาครอบคลุมไปทั่วแผ่นดิน

หนังสือ อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เล่มนี้ แม้จะบันทึกการทรงงานด้านการศึกษาของพระองค์ไว้ในหลากหลายมิติแล้วก็ยังเทียบมิได้กับคุณูปการที่พระองค์ทรงมีต่อการศึกษาไทย มาอย่างต่อเนื่องยาวนานตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์

คณะกรรมการจัดทำหนังสือ หวังว่าตัวอย่างพระจริยวัตรที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อการศึกษาของชาติ จะเป็นพลังบันดาลใจที่สำคัญให้นักการศึกษา ครู คณาจารย์ และศิษย์ ได้สืบสานพระปณิธานของพระองค์ให้คงดำรงอยู่และเจริญรุ่งโรจน์สืบเนื่องไปในอนาคตกาล

(นางสิริพร บุญญานันต์)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ประธานคณะกรรมการจัดทำหนังสือ

สารบัญ

อาเศียรวาท

สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สารเลขาธิการสภาการศึกษา

คำนำ

ปฐมกาล

- สมเด็จพระโสทรเชษฐภคินี ๓
- เมย์ : พระนามในพระสุติบัตร ๕
- แรกเริ่มทรงศึกษา ๖
- จากโรงเรียนพาร์คถึงโรงเรียนราชินี ๘
- ณ เมืองไลซานน์ ๙
- รอยต่อของการเปลี่ยนแปลง ๑๑
- เมื่อทรงศึกษาระดับมัธยมศึกษา ๑๒
- ณ มหาวิทยาลัยไลซานน์ ๑๒
- การเรียนรู้อันไม่สิ้นสุด ๑๓
- พระอิสริยยศศักดิ์ ๑๖
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ในประเทศ ๑๗

- เครื่องราชอิสริยาภรณ์จากต่างประเทศ ๑๙
- ประกาศภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ๒๑

พระอัจฉริยภาพ

- พระอัจฉริยภาพด้านกีฬา ๒๔
- พระอัจฉริยภาพด้านการบิน ๒๗
- พระอัจฉริยภาพด้านการถ่ายภาพ ๒๙
- พระอัจฉริยภาพด้านดนตรี ๓๑
- พระอัจฉริยภาพด้านศิลปวัฒนธรรม ๓๕
- พระอัจฉริยภาพด้านการอ่าน ๓๘
- พระอัจฉริยภาพด้านพระนิพนธ์ ๔๑
- พระอัจฉริยภาพด้านศิลปะการแสดง ๔๖

มัชฌิมกาล

- พระปณิธานการเป็นครู ๕๐
- สมเด็จพระเจ้าฟ้าพระอาจารย์ ๕๒
- ศาตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๕๕
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๕๘

- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๖๑
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๖๒

ปัจฉิม-อมตกาล

- พระมหากรุณาธิคุณต่อกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ๖๖
- พระดำริจัดตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ๗๓
- การส่งเสริมเด็กผู้มีความสามารถพิเศษ ๗๗
- พระมหากรุณาธิคุณต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๘๒

อนันตกาล

- สิ่งที่ดีดำรงอยู่เป็นอนันตกาล ๙๘
- ครูของครู ๑๐๒
- ศิลปศาสตร์ของการสอน ๑๐๖
- พลังสำคัญในการสืบสานพระปณิธานการเป็นครู ๑๑๒
 - ◆ พระปณิธานผ่านศิษย์ ๑๑๒
 - ❖ ฉันทชอบสอน ฉันทจึงเป็นครู ๑๑๓
 - ❖ ตั้งดอกไม้จากเทวาลัย จากแดนสรวง ๑๒๒
 - ❖ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ๑๒๙

- ❖ พระจริยวัตรด้านความเป็นครูในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ๑๓๑
- ❖ ขอรับใช้ได้ฝ่าพระบาทตลอดไป ๑๓๓
- ❖ พระจริยวัตรด้านความเป็นครูในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ๑๓๗
- ❖ กรมหลวงผู้เป็นอัจฉริยะในการเป็นนักการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ๑๔๕
- ❖ พระอาจารย์สมเด็จพระหญิงในความทรงจำของนักศึกษาวิชาภาษาฝรั่งเศส รหัส ๑๓ ๑๕๐
- ❖ “พระอาจารย์สมเด็จพระหญิง” ยังประทับอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้า ๑๕๒
- ❖ ความประทับใจในพระเมตตาจากศิษย์คนหนึ่งของ ม.ช. รหัส ๑๓ ๑๕๕
- ❖ กาลครั้งหนึ่ง...ซึ่งประทับใจยิ่งในชีวิต ๑๕๗
- ❖ รำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของเจ้าฟ้าพระอาจารย์ ๑๖๐
- ❖ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ “ต้นแบบปฐนียบบุคคล”
 - ◆ พระปณิธานผ่านมูลนิธิ องค์กร และสมาคมในพระองค์ ๑๖๘
 - ◆ พระปณิธานผ่านกระทรวง ทบวง กรม ๑๗๑
- เมื่อข้าพเจ้าไปสอนที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๑๗๒
- อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย ๑๗๙
- นิตศน์ลิขิต ๑๘๐

ภาคผนวก

- คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๕๐/๒๕๕๑ ๑๘๒
- คณะกรรมการที่ปรึกษา ๑๘๕
- หนังสืออ้างอิง ๑๘๘

ปฐมกาล

ปฐมบทยุคบาท
พระเมตตาที่ห่อหุ้ม
พระอัจฉริยภาพ
วัฒนธรรมทั้งนอกใน

ปฐมปราชญ์ของแผ่นดิน
ปฐมบุญประชาไทย
อันรอบด้านสมสมัย
ล้วนแตกฉานประจักษ์จริง

การศึกษาเรียนรู้ถึงพันธกิจอันยิ่งใหญ่ในชีวิตของบุคคลสำคัญของชาติหรือของโลกนับเป็นการสืบสานอารยธรรมแห่งชีวิตในฐานะของมวลมนุษยชาติที่จะสืบสาน สร้างสรรค์ความดี ความงาม ความรับผิดชอบให้สมฐานะความเป็นมนุษย์ที่มีความคิดดีงามต่อกัน เอื้ออาทรต่อกัน ดูแลกัน

ปฐมกาล

รับผิดชอบต่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

พระภารกิจอันยิ่งใหญ่ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นบทเรียนบทใหญ่อันสำคัญยิ่งของชาติและของพลกนิกรชาวไทยที่จะได้ร่วมกันซึมซับรับรู้ถึงพระกรณียกิจที่ทรงงานเจียวๆ อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของงานอันยิ่งใหญ่ที่มีใช้เพียงแค้นงานส่วนพระองค์ หากแต่เป็นงานที่เป็นเสมือนงานสถาปัตยกรรมแห่งชีวิตที่งดงาม และมากลั่นไปด้วยคุณค่า

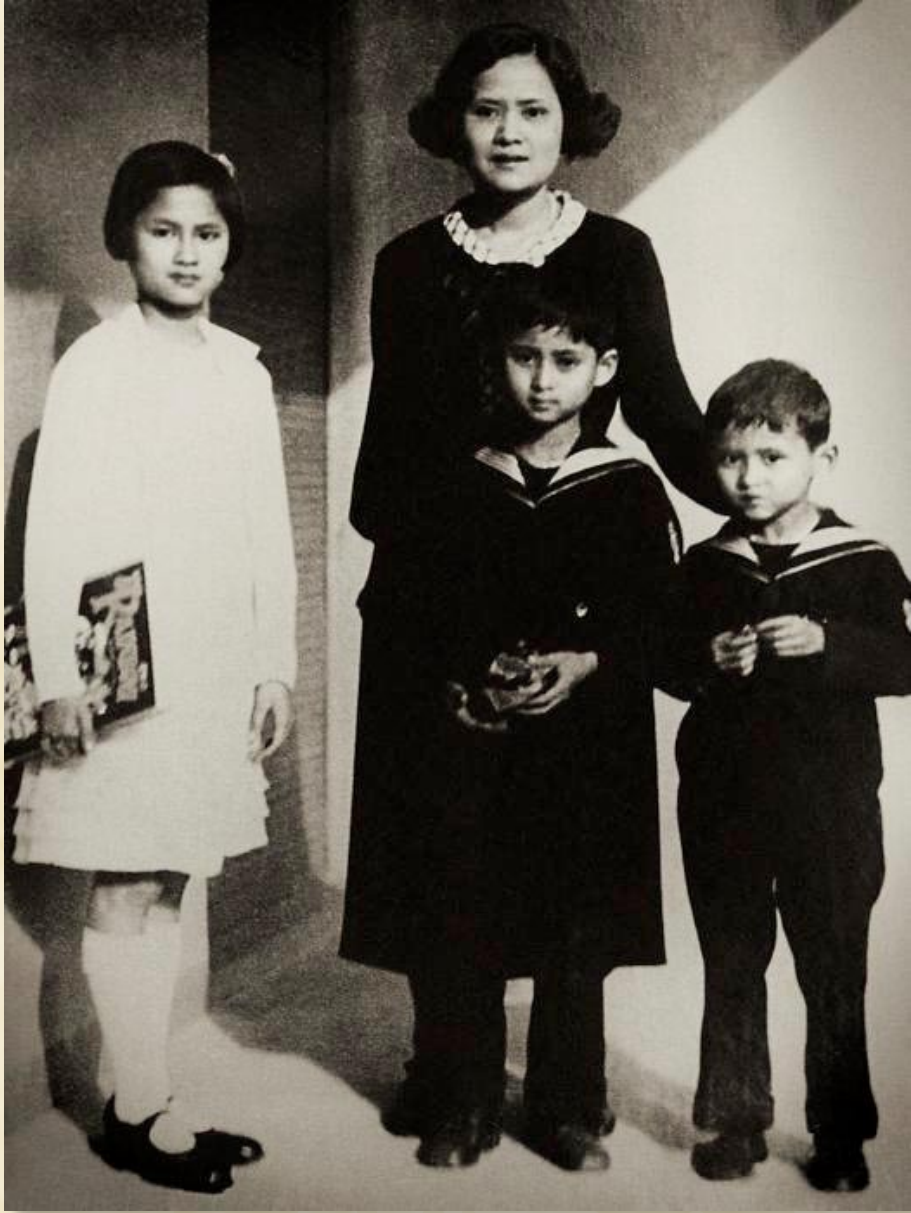
คุณูปการที่ทรงทุ่มเทให้แก่สังคมไทยตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ย่อมมีที่มาที่ไปจากการบ่มเพาะของพระชนกชนนี

การเดินทางของชีวิตย่อมให้ความรู้และประสบการณ์

การเดินทางเข้าไปศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต การทำงานของบุคคลสำคัญของชาติหรือของโลกย่อมให้แรงบันดาลใจที่บรรเจิดสำหรับสร้างสรรค์ความดีงามและคุณประโยชน์ในฐานะของมนุษย์

แรงบันดาลใจเป็นดังคบเพลิงที่ส่องทางปัญญาซึ่งกันและกัน

ปฐมกาล

สมเด็จพระโสทรเชษฐภคินี

ปฐมกาล

สมเด็จพระโสทรเชษฐภคินี

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นพระธิดาในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศ อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระอนุชาสองพระองค์ที่ทรงเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เป็นพระมหากษัตริย์ไทย ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

ทรงเป็นสมเด็จพระโสทรเชษฐภคินี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอผู้ร่วมอุทรของพระเจ้าแผ่นดิน

Copy No. 1747.

Telegram from Her Royal Highness the Princess of Fetchaburi to His Royal Highness Prince Devawongse, dated London, 7th May 1923, 12.25 p.m. Received at the Foreign Office, Bangkok, on the 7th May 1923, at 2.25 p.m. (14 words)

Devawongse, Bangkok.

Daughter of Mahidol born Sunday eleven seven p.m. Both well.

Valai.

สำเนาที่ ๑๗๔๗
พระโทรเลข สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร ส่งจากลอนดอน วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๔๖๖ เวลา ๒ ๒๕ นาที (๑๔ คำตรง) ได้รับที่กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพฯ วันที่ ๗ พฤษภาคม เวลา ๖ นาฬิกา ๒๕ นาที ค.ศ.

ทูล สมเด็จพระมยุระยาเทววงศโปกวโร, กรุงเทพฯ
ธิดาของนางราชมยสิคต เกิดแนว ณวันอาทิตย์ (ที่ ๖ เคื่องนี้) เวลา ๑๑ นาฬิกา ๑๗ นาที หลังเที่ยง สมายดีทั้งแม่และลูก.
(เซ็น) วลัย

ปฐมกาล

เมย์ : พระนามในพระสุติบัตร

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ประสูติเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ณ สถานพยาบาล เลขที่ ๔๘ Lessham Gardens กรุงลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักร

พระนามในพระสุติบัตรของพระองค์เมื่อแรกประสูติใช้ตามเดือนเกิดว่า MAY

ในเวลาต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “หม่อมเจ้ากัลยาณิวัฒนา”

แรกเริ่มทรงศึกษา

ปฐมกาล

พ.ศ. ๒๔๖๙ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงนำครอบครัวไปประทับที่เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อทรงศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สมเด็จพระบรมราชชนนีทรงศึกษาด้านจิตวิทยา การทำอาหารและโภชนาการที่วิทยาลัย ซิมมอนส์

ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๙ – ๒๔๗๑ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเข้ารับการศึกษาในระดับอนุบาลที่โรงเรียนพาร์ค (Park School) เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นช่วงที่ทรงเรียนรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม ซึ่งในเวลาต่อมาพระองค์ ได้ทรงเล่าถึงช่วงเวลาดังกล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า

“...ฉันไปโรงเรียนแต่พูดอังกฤษไม่เป็น ฉันก็ไม่พูดอะไรเลย แต่พอถึงหน้าหนาว สโนว์ฟอลล์ ฉันตื่นตื่นและพูดภาษาอังกฤษออกมาได้เลยเพราะเก็บเอาไว้มาก่อนไม่พูด ตอนนั้นครูและนักเรียนคนอื่นพูดอะไรก็พูดไป ฉันก็ฟังและจำเอาไว้...”

...เรื่องนี้ครูเคยเขียนถึงแม่ เขียนมาบอกว่า กัลยาณีนี่ไม่พูดอยู่ตั้งนาน พอ The First Snow Fall ทำให้ออกมาหมด...”

Photographs of First School

my kindergarten. At first she did not understand what we said and did, but she was very quick to learn, and although her conversation was limited to "Yes," "no," "good-morning" and "good-bye" for many weeks, she understood what we said and played silently with the children. Then one day soon after our first snow storm, she played excitedly with the others in the snow, and forgot that she was not a little American girl, joined in to the

June 27, 1928.

11 Emerson Street
Exeter, N.H.

My dear Mrs. Songkla,

Mrs. Harris has written that you are sailing soon. I do hope this will reach you before then as I have a little picture that I took of the Kindergarten at the Park School, and as it was Kalyani's first school I think perhaps you will like to add it to her baby book.

I shall always remember with great joy the time when "Bea", as the children knew her, came to

conversation with long sentences of English.

I hope that Kalyani's memories of America will be so pleasant that she will come back again. If she comes to an American college, perhaps her return will remind her of that first little school I hope so.

Best wishes to you both.

From Kalyani's first teacher.

Emily R. Dow

ปฐมกาล

จดหมายของพระอาจารย์ที่โรงเรียนพาร์ค

จากโรงเรียนพาร์ค ถึงโรงเรียนราชินี

พ.ศ. ๒๔๗๑										พ.ศ. ๒๔๗๒										
ชื่อ	นามสกุล	บิดา	มารดา	ภูมิลำเนา	ชั้นเรียน	วิชาที่สอบ	คะแนน	ลำดับ	หมายเหตุ	ชื่อ	นามสกุล	บิดา	มารดา	ภูมิลำเนา	ชั้นเรียน	วิชาที่สอบ	คะแนน	ลำดับ	หมายเหตุ	
๑	๑
๒	๒
๓	๓
๔	๔
๕	๕
๖	๖
๗	๗
๘	๘
๙	๙
๑๐	๑๐

ปฐมกาล

พ.ศ. ๒๔๗๑ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงสำเร็จการศึกษาวิชาแพทยศาสตร์จาก มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเสด็จกลับประเทศไทย ประทับ ณ พระตำหนักใหญ่ วังสระปทุม และเสด็จทิวศตในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒

ในช่วงเวลาดังกล่าว สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเข้ารับ การศึกษาในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนราชินี

ที่โรงเรียนราชินี พระองค์ทรงศึกษาในครึ่งวันเช้า ส่วนในตอนบ่ายสมเด็จพระ บรมราชชนนีทรงจัดครูมาถวายความรู้ด้านภาษาอังกฤษ

เนื่องจาก ทรงเรียนรู้ภาษาอังกฤษมาแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อเข้ารับการศึกษาในโรงเรียน ราชินีทำให้ทรงอ่านภาษาไทยได้ไม่เพียงพอ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ พระองค์ได้ทรงเล่าถึงช่วงเวลา ดังกล่าวไว้ว่า

“...ตามเขาไม่ค่อยทัน ทีหลังรู้เรื่องก็ไปได้ แต่ก็อยู่ถึง ป.๓ เวลานั้นเท่ากับ ป.๔ ตอนนั้นฉันก็สอบได้แล้ว ยังได้รางวัลของกระทรวงศึกษาเลยเพราะสอบได้ที่ ๒

...ที่ไม่ได้ที่ ๑ เพราะภาษาไทยไม่เพียงพอ...”

รางวัลที่พระองค์ได้รับจากกระทรวงศึกษาธิการในครั้งนั้นเป็นกระเปาะหนึ่ง ซึ่งพระองค์ ทรงเก็บไว้และยังอยู่จนถึงปัจจุบัน

ณ เมืองโลซานน์

พ.ศ. ๒๔๗๖ สมเด็จพระบรมราชชนนีได้รับพระบรมราชานุญาตให้นำพระธิดาและพระโอรสทั้ง ๓ พระองค์ไปประทับ ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ณ เมืองโลซานน์ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเข้ารับการศึกษาศึกษาเพื่อศึกษาเรียนรู้เรื่องภาษาฝรั่งเศสในสถานรับเลี้ยงเด็กของโซเลย์ (Champ Soleil) เป็นเวลาสองเดือนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

หลังจากทรงศึกษาภาษาฝรั่งเศสที่ของโซเลย์แล้ว พระองค์ทรงเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนประถมศึกษาที่โรงเรียนเมียร์มองต์ (Miremont)

การศึกษาที่โรงเรียนเมียร์มองต์เป็นการศึกษาที่นักเรียนต้องฝึกฝนทักษะต่างๆ อาทิ การฝึกอ่าน ฝึกเขียน เพื่อให้เกิดทักษะอย่างรอบด้าน ซึ่งครั้งหนึ่งครูอ่านเรื่องสั้นให้นักเรียนฟัง หลังจากฟังครูอ่านแล้วนักเรียนทุกคนต้องเขียนเรื่องส่งให้ครูตรวจ

ช่วงเวลาการเรียนรู้ในระยะแรกจากเรื่องที่ครูอ่านให้ฟังประมาณครึ่งหน้า พระองค์ทรงเขียนได้เพียง ๑ บรรทัดเท่านั้น

สิ่งที่พระองค์ทรงจดจำได้มีรูปลีมนในช่วงแรกเรียนรู้ ก็คือ ครั้งหนึ่งครูผู้สอนให้นักเรียนเขียนประโยคเกี่ยวกับ TAON (ตัวเหลิอบ) ทรงเข้าพระหฤทัยว่าเป็น PAON (นกยูง) เพราะสำเนียงของภาษามีความใกล้เคียงกันมากเป็นพิเศษ

การเขียนครั้งนั้น พระองค์ทรงเขียนว่า **TAON เป็นนกที่สวยงาม** ซึ่งเป็นความ
เข้าใจพระหฤทัยที่ตรงกันข้ามเนื่องจากทรงฟังสำเนียงที่ครูออกเสียงพลาดไป
เกี่ยวกับเรื่องภาษาดังกล่าวนี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ ทรงนิพนธ์ไว้ในหนังสือ “แม่เล่าให้ฟัง” ว่า

“...แม่ก็ส่งลูกๆ ไปโรงเรียนเมียร์มองต์ (Miremont) ซึ่งเป็นโรงเรียนประถม ถึงแม้ว่า
เรียนภาษาฝรั่งเศสมาแล้ว ๒ เดือน ข้าพเจ้าก็ยังไม่สามารถทำการบ้านอย่างเด็กสวิส แม่จึง
ช่วยทำแต่บางครั้งก็มาช่วยให้ผิดไปกันใหญ่ แม่เลยขอให้ครูคนหนึ่งที่สอนอยู่ที่โรงเรียนนั้น
มาช่วยทำการบ้าน ตั้งแต่นั้นมาภาษาของข้าพเจ้าก็ดีขึ้นเป็นลำดับ...”

ปฐมกาล

รอยต่อของการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงในครอบครัวของสมเด็จพระบรมราชชนนี พระธิดา และพระโอรส ทั้งสองพระองค์เกิดขึ้น เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศสละราชสมบัติ

ณ กาลนั้น คณะรัฐบาลได้กราบบังคมทูลพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาฉันทมหิดล เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเป็นอยู่ในครอบครัวของพระองค์ ทั้งนี้ เป็นไปตามประเพณีและวัฒนธรรมของไทยที่จะต้องจัดถวายที่ประทับ เพื่อให้สมพระเกียรติยศของราชวงศ์ที่เป็นพระมหากษัตริย์ไทย

สมเด็จพระบรมราชชนนีทรงนำพระโอรสและพระธิดาไปประทับยังบ้านใหม่ ซึ่งพระราชทานนามว่า “วิลลาวัฒนา” (Villa Vadhana) เมืองพูยี่ (Pully) อยู่ใกล้กับเมืองโลซานน์

เมื่อทรงศึกษาระดับมัธยมศึกษา

พ.ศ. ๒๔๗๘ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเข้ารับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ณ โรงเรียนสตรี ชื่อ Ecole Supérieure de Jeunes Filles de la Ville de Lausanne ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยนับจากชั้น ๖ ๕ ๔ ๓ ๒ ๑ ซึ่งพระองค์ทรงสอบเข้าศึกษาในชั้น ๕

ในช่วงที่ทรงศึกษา ณ โรงเรียนดังกล่าว พระองค์ทรงศึกษาภาษาเยอรมันและภาษาละตินไปพร้อมกัน

ในเวลาต่อมา สมเด็จพระบรมราชชนนีมีพระดำริให้สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงย้ายไปอยู่โรงเรียนประจำที่โรงเรียนนานาชาติเจนีวา (International School of Geneva) เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๘๑ โรงเรียนดังกล่าวเป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา

ด้วยพระวิริยะอุตสาหะที่ทรงทุ่มเทในเรื่องการศึกษาด้วยความสนพระหฤทัยส่งผลให้การสอบเลื่อนชั้นในแต่ละปีทรงสอบผ่านด้วยคะแนนที่สูงโดยเฉพาะการสอบในชั้นสูงสุดของระดับมัศึกษานั้น ทรงสอบได้คะแนนในระดับดีเยี่ยม เป็นที่ ๑ ของโรงเรียน และเป็นที่ ๓ ของประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ปฐมกาล

ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์

พ.ศ. ๒๔๘๕ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาเคมี ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์

สำหรับเหตุผลที่พระองค์ทรงเลือกศึกษาวิชาเคมีนั้น ทรงอธิบายไว้ดังนี้

“...ในปีสุดท้ายมีครูเคมีที่ดีมาก สอนดีสนุก... แต่ที่ฉันเลือกเรียนเคมีไม่ใช่เพราะครูคนนี้ เพราะว่าสนุกในเวลาเรียนเคมีมากกว่า เวลาสอบละติน ฉันนึกว่าฉันเก่งแต่ได้แค่ผ่านคะแนนของเขาสูงสุด ๖ ฉันได้ ๔ ซึ่งฉันหวังอย่างน้อย ๕

ภาษาอังกฤษซึ่งฉันถือว่า ฉันเก่ง ฉันควรจะได้เต็ม ๖ แต่ฉันได้ ๕ ฉันโกรธมาก เยอรมันได้แค่ ๔ พอใจมาก เพราะว่าเยอรมันไม่ชอบ คณิตศาสตร์ได้ดี ทำไม่ได้เต็มทุกข้อแต่ข้อที่ทำ

เขาควรวีธีทำว่าทำถูกต้องหรือไม่ บางทีคุณผิด คำตอบไม่ถูกต้องแต่วิธีทำถูก เขาก็ให้คะแนน
 ฟิสิกส์ เคมีได้เต็ม ภูมิศาสตร์ก็เต็ม เต็มหมด แต่ภาษาฝรั่งเศสมันยากได้ ๕ ก็ใช้ได้
 ...ฉันก็เห็นว่าเราน่าจะไปทางวิทยาศาสตร์ดีกว่า... เห็นว่าทางเคมีนี่ดีที่สุด พอเรียน
 ก็สนุกดี แล้วก็รู้เสียว่าเราไปไม่ไกลหรอกเพราะไม่มีความคิดที่จะทำวิจัยอะไรต่ออะไร
 หัวไม่ไปทางนั้นเลยก็จะหยุดจะทิ้งเลย
 ...พอได้ปริญญามาก็เก็บ ปริญญาสวยด้วยแต่ก็เก็บใส่ลิ้นชักไว้เลย...”
 สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
 และได้รับ Diplôme de Chimiste Analyste ในปี พ.ศ. ๒๔๙๑

การเรียนรู้อันไม่สิ้นสุด

ความสนพระหฤทัยในสรรพวิทยาต่างๆ ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
 กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ นั้น มีอย่างต่อเนื่องตลอดมา

ในช่วงที่ทรงศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร ฒ มหาวิทยาลัยโลซานนั้น พระองค์ทรง
 เข้ารับการศึกษหลักสูตรสังคมศาสตร์-ครุศาสตร์ (Diplôme de Sciences Sociales
 et Pédagogiques) ซึ่งประกอบไปด้วยศาสตร์ของวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาการศึกษา วรรณคดี
 ปรัชญา และจิตวิทยา

สำหรับเรื่องวรรณคดีนั้น แม้เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีแล้วก็ยังคงศึกษาวิชา
 วรรณคดีและปรัชญาอย่างลึกซึ้งด้วยความสนพระหฤทัย

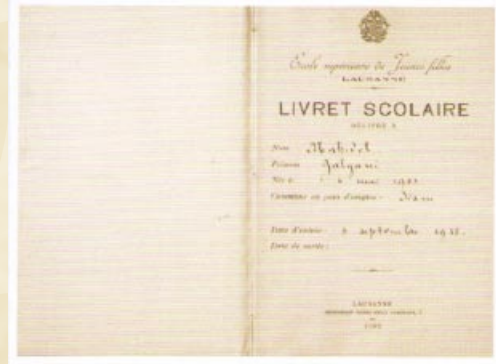
การทรงศึกษาความรู้ต่างๆ เพิ่มเติม เช่น ในการที่ทรงเข้ารับการศึกษหลักสูตร
 ของสังคมศาสตร์-ครุศาสตร์ นั้น เป็นการเรียนรู้ด้วยความสนพระหฤทัยโดยแท้จริง
 ทรงเล่าเรื่องนี้ไว้ว่า

“...โดยไม่สอบไม่อะไรเลย เรียนแบบเข้าไปฟังเท่านั้น...”

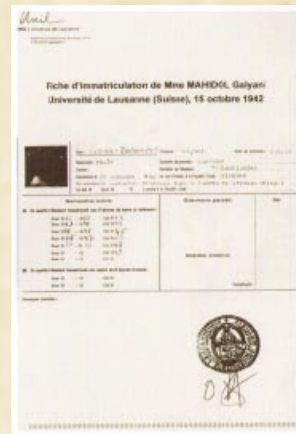
การศึกษาเรียนรู้ผ่านการศึกษาในระบบของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
 กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สิ้นสุดลงตรงนี้

หากแต่การศึกษาตลอดชีวิตของพระองค์นั้นยังคงดำเนินต่อไป ทั้งการศึกษาและ
 การทรงงานที่มีคุณูปการนับเอนกอนันต์ต่อสังคมไทย

ปริญญากา

ทรงสำเร็จการศึกษา และได้รับ Diplôme de Chimiste Analyste

พระอิสริยยศกิติ

คุณูปการอันใหญ่หลวงที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงบำเพ็ญเพียรมาแต่ครั้งทรงพระเยาว์จนถึงสิ้นพระชนมายุ นับว่าสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศและประชาชนอย่างไพศาล

ตลอดพระชนม์ชีพ พระองค์ได้รับพระอิสริยยศกิติเฉลิมพระเกียรติตามลำดับ ดังนี้

พ.ศ. ๒๔๖๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า **หม่อมเจ้ากัลยาณิวัฒนา**

พ.ศ. ๒๔๗๐ : พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาเป็น **พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณิวัฒนา**

พ.ศ. ๒๔๗๘ : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทรงเฉลิมพระเกียรติเป็น **สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา**

พ.ศ. ๒๔๘๗ : ทรงกราบถวายบังคมทูลลาออกจากฐานันดรศักดิ์เพื่อทรงเสกสมรสกับ พันเอกอร่าม รัตนกุล เสรีเริงฤทธิ์

พ.ศ. ๒๔๙๓ : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการประกาศสถาปนาให้ทรงกลับดำรงพระอิสริยยศ ฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์ดั้งเดิม

พ.ศ. ๒๕๓๘ : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖ รอบ เสด็จด้วยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศกิติเป็นเจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายในตามธรรมเนียมราชประเพณี เป็นพระองค์แรกและพระองค์เดียวในรัชกาลปัจจุบัน

พระอิสริยยศกิติ เจ้าฟ้าต่างกรม ดังกล่าวทรงพระนามตามพระสุพรรณบัฏว่า **สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์**

ปฐมกาล

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ในประเทศไทย

ตลอดพระชนม์ชีพที่ทรงสร้างคุณูปการให้แก่ชาติบ้านเมืองต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงได้รับ พระมหากรุณาธิคุณได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร์และสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามลำดับศักดิ์เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังนี้

๑. เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่ง มหาจักรีบรมราชวงศ์ (ม.จ.ก)
๒. เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า (ป.จ.)
๓. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ (น.ร.)
๔. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
๕. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นมหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
๖. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (ป.ภ.)
๗. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติ ลูกเสือสดุดีพิเศษ
๘. เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๘ ชั้นที่ ๑ (อ.ป.ร.๑)
๙. เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๙ ชั้นที่ ๑ (ภ.ป.ร.๑)
๑๐. เหรียญพิทักษ์เสรีชนชั้นที่ ๑ (ส.ช.๑)
๑๑. เหรียญกาชาดสรรเสริญ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ จากต่างประเทศ

คุณูปการที่ทรงทำคุณประโยชน์ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ต่างชาติและนานาชาติทรงได้รับการถวายพระเกียรติคุณ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามลำดับดังนี้

พ.ศ. ๒๕๒๒ : รัฐบาลฝรั่งเศสขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องราชอิสริยาภรณ์สูงสุดทางด้านศิลปะและอักษรศาสตร์ (Croix de Commandeur des Arts et des Lettres) เพื่อเฉลิมพระเกียรติคุณด้านการสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสและพระปรีชาสามารถอันเกินกว่าที่จะหาผู้ใดเทียมทัดได้

รัฐบาลฝรั่งเศสขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

พ.ศ. ๒๕๓๕ : องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญ Victor Hugo อันเป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติด้านอักษรศาสตร์ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พ.ศ. ๒๕๔๐ : รัฐบาลฝรั่งเศสขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องอิสริยาภรณ์สูงสุด Croix de Commandeur de L' Ordre National du Mérite ในพระภารกิจที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสอย่างต่อเนื่อง เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

พ.ศ. ๒๕๕๐ : รัฐบาลฝรั่งเศสขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องอิสริยาภรณ์อันทรงเกียรติ Grand Officier de La Legion d' Honneur เป็นการยกย่องพระเกียรติคุณในด้านภาษา วัฒนธรรม และการกระชับสัมพันธไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ปฐมกา

ปฐมนิเทศ

ประกาศ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี
จักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เป็นสมเด็จพระโสทรเชษฐภคินีอันสนิท แต่พระองค์เดียว ที่ได้ทรงร่วมสุขร่วมทุกข์กันมาแต่ยังทรงพระเยาว์ ทั้งเป็นผู้ที่ทรงเคารพนับถือ ในฐานะที่ทรงมีอุปการคุณแต่หนหลัง ดังมีข้อความปรากฏอยู่ในประกาศสถาปนาเป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้า นั้นแล้ว ต่อมาสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ก็ยังเฝ้พระหฤทัยมั่นคงอยู่มิได้ทอดทิ้งในอุปการกิจที่มีแก่พระองค์ โดยเจตจำนงมุ่งหมาย แต่จะให้ทรงพระเกษมสุข และทรงพระเจริญยิ่งด้วยพระราชอิสริยยศในมหาศูนย์สมบัติ ได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจแทนพระองค์ในหลายวาระ และทรงรับเป็นพระธุระในการ ส่วนพระองค์สมเด็จพระบรมราชชนนีให้ดำเนินลู่วงไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งได้ปฏิบัติ วัฏฐากสมเด็จพระบรมราชชนนีอย่างใกล้ชิดในที่ทุกสถาน และรักษาพยาบาลในเมื่อทรง พระประชวรโดยมิได้มีความเบื่อหน่ายย่อหย่อน ด้วยมีพระประสงค์จะแบ่งเบาพระราชภาระ ทำให้ทรงคลายพระราชกังวล และวางพระราชหฤทัยในการส่วนสมเด็จพระบรมราชชนนีได้ เป็นอันมาก

นอกจากนั้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ยังมีพระหฤทัยเปี่ยมไป ด้วยพระเมตตากรุณา ปราบปรามที่จะให้ประชาชนทุกชนชั้นได้มีวิชาความรู้ มีฐานะความ เป็นอยู่และมีสุขภาพอนามัยที่ดีถ้วนหน้า จึงทรงพระอุตสาหะรับเป็นอาจารย์สอนอยู่ใน สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ โดยมีได้ทรงคิดเห็นแก่ความเหนื่อยยาก ทั้งทรงรับเป็นพระธุระ บริหารกองทุนการกุศลสมเด็จพระย่า ทรงเป็นประธานมูลนิธิโรคไตมาแต่แรกเริ่ม และทรงรับ มูลนิธิ ตลอดจนสมาคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การสังคมสงเคราะห์ และการ สาธารณสุข ไว้ในพระอุปถัมภ์อีกเป็นจำนวนมาก ได้ทรงปฏิบัติบริหารกองทุน มูลนิธิที่ ทรงเป็นประธานและบริหารอยู่ โดยเต็มพระสติกำลังปรีชาสามารถ และได้พระราชทาน

ปฐมกา

ความช่วยเหลือนานัปการแก่มูลนิธิและสมาคมที่อยู่ในพระอุปถัมภ์ ทำให้กิจการต่างๆ ของกองทุน มูลนิธิ และสมาคมเหล่านั้น ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างใหญ่หลวง พระเกียรติคุณด้านนี้เป็นที่ประจักษ์เด่นชัด ด้วยเหตุนี้ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศและองค์การระหว่างประเทศมาก แห่งจึงได้ถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในสาขาวิชาต่างๆ และเหรียญสดุดี พระกิตติคุณ

มาบัดนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงเจริญด้วยวัสสาชุกกาล วยุวุฒิ กอปรด้วยพระอภัยาศัยชื่อตรง ดำรงพระองค์มั่นอยู่ในสุจริตธรรม สัมมาจารี มีความ กตัญญูกตเวทียิ่ง ทั้งทรงพระคุณแก่บ้านเมืองปรากฏอยู่เป็นอเนกปริยาย สมควร ที่จะสถาปนาพระอิสริยยศศักดิ์ให้สูงขึ้นโดยอนุโลมตามแบบอย่างโบราณราชประเพณี

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิ วัฒนา ขึ้นเป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายใน มีพระนามจารึกตาม พระสุพรรณบัฏ ว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ขอจงเจริญพระชนมายุ พรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิ์ พิพัฒนามงคล อริสฤกษ์ผล ธนสารสมบุรณ์ วรเกียรติคุณอดุลยยศ ปรากฏ ยั่งยืนนาน เทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘ เป็นปีที่ ๕๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระอัจฉริยภาพ

พระอัจฉริยภาพ ด้านกีฬา

หลากหลายกีฬาที่ทรงโปรด

แม้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จะทรงศึกษาด้วยพระวิริยะอุตสาหะและทรงได้รับการกล่าวขานว่า มีพระอัจฉริยะด้านการศึกษาแต่ครั้งทรงพระเยาว์ก็ตามที่ แต่พระองค์ก็ทรงจัดสรรเวลาสำหรับการเรียนรู้และฝึกฝนในด้านอื่นๆ ควบคู่กันไป

พระองค์มิได้มีพระอัจฉริยะด้านการศึกษาแต่เพียงด้านเดียวก็หาไม่ หากแต่ทรงให้ความสำคัญระหว่างความรู้และความรอบรู้อย่างรอบด้านไปพร้อมๆ กัน

ในด้านกีฬา ทรงให้ความสำคัญมาแต่ทรงพระเยาว์ ทรงฝึกฝนอย่างมีระเบียบวินัยและเคร่งครัดเหมือนกับการศึกษาในระบบโรงเรียน

การกีฬานั้นพระองค์ทรงฝึกฝนและโปรดกีฬาในหลายประเภท ทรงกีฬาได้ดีและประสบความสำเร็จทั้งในฐานะของการเล่น การพักผ่อน และการฝึกฝนความมีระเบียบวินัย

กีฬาที่ทรงโปรดนั้นมีหลายประเภทที่ทรงฝึกฝนทั้งเมื่อประทับอยู่ในต่างประเทศและในประเทศไทย

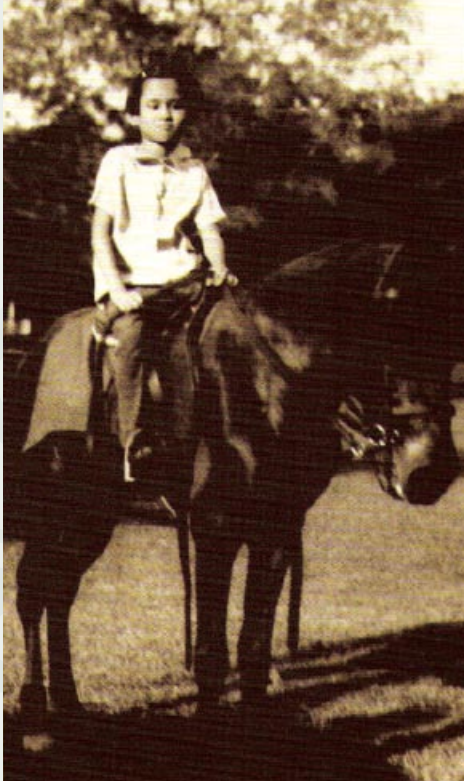
กีฬาในโลซานน์

ที่เมืองโลซานน์ ณ บริเวณทะเลสาบเลมองค์ ในช่วงปลายปีอากาศจะหนาวเย็นในบรรยากาศเช่นนั้นพระองค์ทรงฝึกฝนการเล่นสเก็ตและสกี การตกปลา การทรงจักรยาน การเดินบนภูเขา และการทรงม้าข้ามเครื่องกีดขวาง ซึ่งทรงได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมแข่งขัน อันเป็นการออกกำลังเพื่อสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง

พระอัจฉริยภาพ

พระอัจฉริยภาพ

กีฬาในเมืองไทย

สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เป็นผู้ที่ชื่นชอบกีฬา ทรงม้า พระองค์โปรดให้หม่อมเจ้าทองทิพย์ ทองใหญ่ ซึ่งทรงสำเร็จการศึกษาทหารม้า จากสหพันธรัฐรัสเซีย จัดหาม้ามาให้สมเด็จพระบรมราชชนนี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ได้ทรงฝึกการขี่ม้า

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงโปรดการขี่ม้าและทรงม้าได้ เป็นอย่างดี

ณ วังสระปทุม พระองค์ทรงกีฬาแบดมินตัน ทรงกอล์ฟเล็ก ๙ หลุม และทรงเปิดอก กับสมเด็จพระบรมราชชนนีอยู่เสมอ

พระอัจฉริยภาพ ด้านการบิน

แรงบันดาลใจ

พระหฤทัยด้านการบิน

เมื่อพระชนมายุ ๑๓ พรรษา สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เสด็จ ณ ประเทศนอร์เวย์และประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี โดยในช่วงเวลาหนึ่งทรงมีโอกาสแวะที่เมืองแฟรงเฟิร์ต

พระอัจฉริยภาพ

พระประสบการณ์

ณ ที่นั้น พระองค์เล่าถึงเรื่องเรือเหาะเซปเปลิน (Zeppelin) ชื่อ ฮินเดนเบิร์ก ที่จะพานักท่องเที่ยวชมเมืองเบอร์ลินด้วยความสนพระหฤทัย

เรื่องราวของเรือเหาะเป็นแรงบันดาลใจมาแต่ทรงพระเยาว์ทำให้พระองค์สนพระหฤทัยในวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับการเดินอากาศ-การบิน

ในเวลาต่อมา เมื่อทรงเจริญพระชนมายุได้ทรงสมัครเป็นสมาชิกการบินพลเรือนประเภทฝึกบินและทรงเข้ารับการอบรมฝึกบินพร้อมกับพันโทอร่าม รัตนกุล เสรีเริงฤทธิ์ พระสวามีในรุ่นที่ ๙ โดยมีศิษย์การบินรวมทั้งสิ้น ๒๑ คน สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นสมาชิกหมายเลข ๑ และทรงเป็นหัวหน้ารุ่นศิษย์การบินในครั้งนั้นด้วย

เครื่องบินที่ทรงฝึกบินเป็นแบบ บ.ฝ. ๑๐ (Tiger Moth) เป็นเครื่องบินปีก ๒ ชั้นสี่เหลี่ยม เครื่องบินที่ทรงฝึกบินประจำ ได้แก่ เครื่องบินหมายเลข ๑๐/๙๔ โดยมีนาวาอากาศตรีสุรเชษฐ์ วีระพันธ์ และเรืออากาศเอกทวี อิมวัฒน์ เป็นครูถวายการฝึกบิน

ด้วยพระอัจฉริยภาพ พระองค์ทรงเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว โดยทรงเริ่มการฝึกบินเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๐ ฝึกบินวันละ ๒๐ - ๓๐ นาทีต่อวัน ซึ่งพระองค์ทรงได้รับการตรวจสอบและอนุญาตให้ทำการบินเดี่ยวได้ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๐ เวลา ๑๔.๑๕ น. รวมเวลาที่ทรงฝึกบินก่อนได้รับการอนุญาตให้บินเดี่ยวด้วยชั่วโมงการฝึกบินเพียง ๘ ชั่วโมงเท่านั้น

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงสำเร็จหลักสูตรตามคำสั่งกองทัพอากาศที่ ๓๘/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๐

สโมสรการบินพลเรือนได้จัดพิธีประดับปีกนักบินแด่พระองค์ท่านอย่างสมพระเกียรติ ซึ่งในเวลาต่อมาพระองค์ได้ทำการบินกับเครื่องบินแบบ บ.ฝ.๙ (Chipmunk) โดยทรงพาครูการบินและพระสหายร่วมรุ่นบินจากสนามบินดอนเมืองไปจังหวัดนครราชสีมา ไป-กลับ

นับเป็นพระอัจฉริยภาพด้านการบินที่ทรงเรียนรู้ได้โดยรวดเร็ว

พระอัจฉริยภาพ ด้านการถ่ายภาพ

พระอัจฉริยภาพ

ในด้านการถ่ายภาพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงให้ความสำคัญและสนพระหฤทัยในการถ่ายภาพมากเป็นพิเศษ ทรงพิถีพิถันในการถ่ายภาพ และการคิดสรรภาพประกอบเรื่องพระนิพนธ์

ความสนพระหฤทัยทั้งในเรื่องกล้องและการใช้ ทรงใช้กล้องถ่ายภาพส่วนพระองค์รวม ๓ กล้อง แต่ละกล้องทรงเลือกใช้งานในลักษณะที่ต่างกันตามศักยภาพของกล้อง

“...ฉันใช้กล้อง ๓ กล้อง กล้องหนึ่งใช้ถ่ายรายละเอียดได้ ๕๐ เซนติเมตร อีกอันหนึ่งที่ดึงมาได้ฉันก็มีไม่มากกว่า ๑๑๕ มิลลิเมตร อีกอันหนึ่งสำหรับถ่ายหน้ากว้าง...”

เมื่อครั้งที่พระองค์นิพนธ์เรื่องเวลาเป็นของมีค่านั้น โปรดให้รองศาสตราจารย์ศักดิ์ดา ศิริพันธ์ หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางถ่ายภาพและเทคโนโลยีทางการพิมพ์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการถ่ายภาพประกอบหนังสือเวลาเป็นของมีค่าเพื่อให้ภาพประกอบเป็นภาพที่มีความหมายและมีคุณค่าสมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชชนนี

พระอัจฉริยภาพด้านการถ่ายภาพนั้น พระองค์ทรงแนะนำผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ที่ติดตามทำข่าวการเสด็จเยือนสถานที่ต่างๆ เพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์และมีความหมายสอดคล้องกับคำบรรยายด้วยพระหฤทัยและพระเมตตาเสมอมา

ความสนพระหฤทัยทางการถ่ายภาพ พระองค์มีพระมหากษัตริย์คุณให้พิพิธภัณฑสถานเทคโนโลยีทางภาพ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และได้เสด็จเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานเทคโนโลยีทางภาพ ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๔ เป็นการส่วนพระองค์เพื่อทอดพระเนตรเป็นเวลาถึง ๓ ชั่วโมงเต็ม จึงเสด็จกลับ

พระอัจฉริยภาพ

พระอัจฉริยภาพ

ด้านดนตรี

ดนตรีคลาสสิกเป็นสุนทรียศาสตร์อีกแขนงหนึ่งที่สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สนพระหฤทัยมาแต่ครั้งทรงพระเยาว์

“...ตอนที่อยู่โรงเรียนเล็ก...เรียนเปียโน ๒ คน รัชกาลที่ ๘ เรียนด้วย เรียนอยู่พักหนึ่ง... แต่พอไปเจณีวา โรงเรียนใหญ่ขึ้น ครูก็ไม่มี แล้วไม่มีเวลาซ้อม เลยเลิก ตอนนั้นไม่ได้เลย ดนตรีอย่างอื่นก็ไม่ได้เลย...แต่ชอบฟังเพลง คือฉันเป็นคนที่เหลวไหลตั้งแต่เด็ก ทำการบ้านต้องเปิดวิทยุ เฝ้ายืนในห้องทำการบ้านที่โลซานน์มีวิทยุ เวลาทำ ฉันนั่งคนเดียวในห้องนี้ คนอื่นไปอยู่ที่ไหนฉันไม่รู้ด้วยซ้ำ เวลาทำการบ้าน...ฉันก็เปิดเรื่อยเลยรู้จักเพลงคลาสสิก ฟังมาตลอด จนรู้ว่าอันไหนเป็นอันไหน...ทีนี้ตอนไปอยู่เจแนฟ (เจณีวา) ทางนั้นหัวสูง ฟังคลาสสิกกัน แต่ก็ไม่ได้ไปคอนเสิร์ตมาก แต่ก็ฟังเท่านั้น ไม่ได้เรียน...”

วงดุริยางค์เยาวชนไทย ในพระอุปถัมภ์

พระอัจฉริยภาพ

พัฒนาการและการส่งเสริมดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยนั้น เมื่อเทียบเคียงกับบางประเทศในภูมิภาคเอเชียก็นับว่า ดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยยังต้องพัฒนาอีกมาก

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งสนพระหฤทัยและทรงให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวมากเป็นพิเศษ ทรงให้การอุปถัมภ์นักดนตรีคลาสสิกในประเทศไทย โดยทรงรับ “วงดุริยางค์เยาวชนไทย” ไว้ในพระอุปถัมภ์

วงดุริยางค์เยาวชนไทย มีจุดเริ่มต้นที่นาสนใจที่ก่อเกิดมาจากนักดนตรีกลุ่มเล็กๆ ที่รักและศรัทธาในสุนทรีย์ของดนตรีคลาสสิกว่า มีส่วนอย่างสำคัญในการจรรโลงความดีงามด้านจิตใจมนุษย์ ได้รวมตัวกันฝึกซ้อมอย่างจริงจังที่สถาบันเกอเธ่ โดยมีอาจารย์สุทิน ศรีณรงค์ และนายวิทยา ตุมรสุนทร ผู้จัดการวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพ ที่รู้จักกันเป็นอย่างดีในนามวง BSO พุ่มเทแรงกายแรงใจให้การส่งเสริมและพัฒนาวงดุริยางค์ดังกล่าวมาด้วยความรัก ความผูกพัน

พ.ศ. ๒๕๒๙ ดร.สายสุรี จุติกุล ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติได้รับนักดนตรีกลุ่มนี้ไว้ในสังกัด ภายใต้โครงการดนตรีเยาวชนอาเซียน

จุดเริ่มต้นของวงดุริยางค์เยาวชนไทยจึงเริ่มต้น ณ จุดนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการวางรากฐานและเป็นต้นแบบในการพัฒนางวงซิมโฟนีออเคสตราในประเทศไทย ทำให้วงดุริยางค์ดังกล่าวมีผลงานในระดับอาเซียนและนานาชาติ

พ.ศ. ๒๕๓๓ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้เข้ามาส่งเสริมสนับสนุน โดยได้รับความร่วมมือจากประเทศญี่ปุ่นมอบเครื่องดนตรีสากลสำหรับใช้ฝึกซ้อม

วงดุริยางค์เยาวชนไทยได้รับการพัฒนาทักษะการบรรเลงดนตรีด้วยศาสตร์ดนตรีคลาสสิกสากลจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ โดยฝึกซ้อมเป็นประจำทุกวันอาทิตย์ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย มีกิจกรรมการแสดงและมีผลงานเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สองทศวรรษวงดุริยางค์ เยาวชนไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จทอดพระเนตรการแสดงคอนเสิร์ต “สองทศวรรษวงดุริยางค์ไทย” ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในเวลาต่อมา ทรงรับวงดุริยางค์ดังกล่าวไว้ในพระอุปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙

พระมหากษัตริย์คุณปกเกล้าฯ แก่นักดนตรีวงดุริยางค์เยาวชนไทยเป็นล้นพ้นเมื่อพระองค์มีพระอนุญาตให้นักดนตรีดุริยางค์เยาวชนไทยในพระอุปถัมภ์เข้าเฝ้าถวายตัว เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ ณ หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นเกียรติภูมิสูงยิ่งของนักดนตรีวงดุริยางค์เยาวชนไทยในพระอุปถัมภ์ฯ ของพระองค์

การที่ทรงมีพระเมตตาต่อวงดุริยางค์เยาวชนไทย ทำให้ในเวลาต่อมา หน่วยงานภาครัฐได้ส่งเสริมสนับสนุนวงดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยอย่างจริงจัง ทำให้เกิดสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา โดยกระทรวงวัฒนธรรมจะดำเนินการจัดสร้างบนเนื้อที่ ๑๔ ไร่ ริมน้ำแม่เจ้าพระยาบริเวณพื้นที่ตั้งโรงงานสุราบางยี่ขันเดิม ซึ่งทำให้เห็นภาพอนาคตที่แจ่มชัดว่าในอนาคตดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติภายใต้ปณิธาน “พัฒนาพรสวรรค์ สรรค์สร้างคีตกวีผลิตนักดนตรีสู่สากลโลก”

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันไพศาลยิ่งต่อวงการดนตรีคลาสสิกของคนไทยและประเทศไทย

พระอัจฉริยภาพ

พระอัจฉริยภาพ ด้านศิลปวัฒนธรรม

ความเป็นอารยธรรมของทุกชาติทุกภาษาล้วนแต่พัฒนาขึ้นมาจากภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นปฐม

คุณค่าของชาติของประชาชนในชาติล้วนมีต้นกำเนิดมาจากความงามด้านศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาเป็นวัฒนธรรมด้านวัตถุและด้านจิตใจเป็นสำคัญ

ศิลปวัฒนธรรม จึงเป็นมรดกสำคัญของแต่ละชนชาติและของมวลมนุษยชาติ

“มีใช่เพียงแค่การศึกษา”

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สนพระหฤทัยในด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดีมาอย่างยาวนาน

ในเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีเป็นสิ่งที่พระองค์มี พระดำริว่า ศาสตร์ทางด้านนี้เป็นหลักฐานก่อนวิชาอื่นๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นที่ประจักษ์ชัดว่า ทรงเห็นความสำคัญยิ่งต่อการศึกษารเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว

เป็นที่รับรู้ของผู้ตามเสด็จพระองค์ว่า ทุกครั้งที่เสด็จทอดพระเนตรโบราณสถาน โบราณวัตถุในทุกพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จะทรงศึกษา ค้นคว้า เรื่องราวต่างๆ อย่างลึกซึ้งก่อนเสด็จทอดพระเนตรเสมอ และเมื่อทรงรับฟังการถวายคำบรรยายแล้วจะทรงสอบถามด้วยความสนพระหฤทัย โดยละเอียด

ทุกครั้งที่พระองค์เสด็จเพื่อศึกษาด้านศิลปะ วัฒนธรรม โบราณคดี โบราณสถาน จะทรงมีพระวินิจฉัยคำแนะนำถึงรูปแบบวิธีการอนุรักษ์ด้วยหลักวิชาการ ทรงให้ข้อคิดเห็น แบบตรงไปตรงมาเพื่อการพัฒนา

“สำหรับกรมศิลปากรอันไหนดีก็ชม แต่สิ่งไหนไม่ค่อยดี ก็ขอว่าตรงๆ”

ในขณะที่เดียวกัน พระองค์ก็จะทรงรับฟังข้อคิดเห็นจากบุคคลอื่นอย่างรอบด้านด้วย พระหฤทัยที่เป็นธรรมบนพื้นฐานความเป็นจริงทางด้านวิชาการ

“การถกเถียงทางวิชาการจะยิ่งก่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้น”

ทรงติดตาม ถามผล

เมื่อครั้งที่เสด็จวัดม่วง จังหวัดสิงห์บุรี หลังจากทรงสักการะพระประธานประจำพระอุโบสถแล้ว เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรกราบถวายอธิบายถึงประวัติศาสตร์ในอดีตว่า เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินประพาสหัวเมืองเหนือได้ประทับ ณ ศาลาตรีมุขขนาดเล็ก ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ศาลาดังกล่าวแกะสลักลวดลายไว้อย่างงดงาม แต่ปัจจุบันทรุดโทรมมากแล้ว

เมื่อทรงฟังดังนั้น มีพระดำรัสว่า

“พาไปดูได้หรือไม่ อยู่ตรงไหนฉันจะไปดู” พระองค์เสด็จทอดพระเนตรศาลาตรีมุขในทันที ทรงทอดพระเนตรด้วยความสนพระทัย จากนั้นทรงแนะนำให้กรมศิลปากรดำเนินการอนุรักษ์

เวลาผ่านไป ๒-๓ ปี ยังทรงติดตามถามถึงเรื่องศาลาตรีมุขเสมอว่า กรมศิลปากรบูรณะแล้วหรือยัง

เหตุการณ์เช่นนี้ พระองค์มิเคยลืมเลือน ทุกแห่งที่พระองค์ทรงให้คำแนะนำไว้จะทรงติดตามถามถึงอยู่เสมอมา

พระอัจฉริยภาพ

พระอัจฉริยภาพ ด้านการอ่าน

พ.ศ. ๒๔๗๑-๒๔๗๓ ช่วงที่ทรงเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ โรงเรียนราชินี ช่วงนั้นเป็นช่วงรอยต่อหลังจากทรงศึกษาในระดับอนุบาลที่โรงเรียนพาร์ค ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อเสด็จกลับมาเมืองไทยได้ทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนราชินี ทำให้ต้องปรับตัวอีกครั้งในเรื่องการศึกษาที่ตามเพื่อนๆ ไม่ค่อยทัน แต่ด้วยความที่ทรงฝึกฝนเรื่องการอ่านมากเป็นพิเศษ ไม่นานนักก็ทรงเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

ในช่วงเวลานั้น หนังสือสำหรับเด็กๆ ในประเทศไทยนับว่ามีน้อยและหายาก แต่ด้วยความสนพระทัยด้านการอ่าน ทำให้พระองค์ทรงอ่านหนังสือที่ผู้ใหญ่อ่านกันโดยทั่วไป เช่น หนังสือพิมพ์ ส่วนหนังสือสำหรับเด็กบางเล่มเมื่อเสด็จไปศึกษาที่ประเทศสวีเดนแลนด์ ทรงจำได้ว่าเคยอ่านเรื่องนั้นแล้วที่เมืองไทย

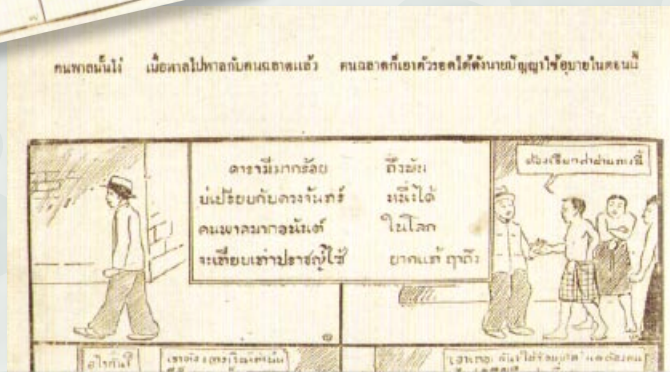
หนังสือเล่มดังกล่าวฉบับภาษาฝรั่งเศส คือ เรื่อง Sans Famille

หนังสือที่ทรงอ่าน

นอกเหนือจากหนังสือเรียน

ช่วงที่ทรงศึกษาในประเทศสวีเดนแลนด์ นอกจากหนังสือที่ทรงใช้ศึกษาค้นคว้าในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัยแล้ว พระองค์ยังทรงอ่านหนังสืออื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะหนังสือวรรณคดี นับว่าทรงอ่านมากเป็นพิเศษ ทรงพบว่า การอ่านหนังสือดังกล่าว ช่วยพัฒนาทักษะด้านภาษาฝรั่งเศสให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ในเรื่องคุณประโยชน์การอ่านนี้ พระองค์ทรงประทานสัมภาษณ์ไว้ในนิตยสารสารคดี ในหลายประเด็น

“...สมัยเมื่อฉันไปเรียนเมืองนอกไม่รู้ภาษาฝรั่งเศส เรียน ๒ ปีที่เมืองไทยยังไม่ทันได้เรื่องอะไร พอไปถึงต้องไปเรียนพิเศษภาษาฝรั่งเศส เขามีห้องสมุดเล็กๆ มีหนังสือเด็กให้ยืมอ่าน ก็อ่านไปหมด แรกๆ ไม่เข้าใจเลย รู้แต่ว่าในเรื่องมีครอบครัวชื่อนั้น ชื่อนี้ แต่พยายามอ่าน อ่านไปเรื่อยๆ ก็เข้าใจมากขึ้น รู้เรื่องมากขึ้น

...หนังสือจึงมีความสำคัญเหลือเกิน จะเห็นว่า ช่วยการเรียนรู้มาก บังเอิญในครอบครัวฉันที่ชอบหนังสือ พออ่านมากก็ได้รู้อะไรๆ มาก หนังสือช่วยด้านภาษาศาสตร์ด้วย คนไทยเวลานี้ภาษาไม่ค่อยดีนัก นักศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยยังภาษาไม่ดีเลย

...ฉันว่าภาษาฉันไม่ดีแล้ว เขายังไม่ดีกว่า เพราะว่าอ่านหนังสือน้อย การอ่านทำให้ภาษาดีขึ้น ช่วยการสะกด ทำให้แตกฉาน...”

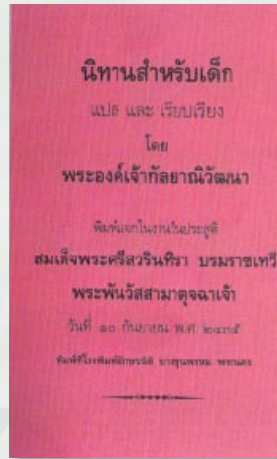
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงสรุปถึงเรื่องการอ่านว่า เป็นการทำให้เกิดสมาธิและเป็นการฝึกใจที่ดี

“เราก็เห็นแล้วว่า การอ่านหนังสือนี้สำคัญมาก ควรจะหาเวลาอ่านทุกวัน ไม่มากก็น้อย เพราะหนังสือเป็นเพื่อนที่ดี เวลาเราอ่านหนังสือเราต้องอยู่ในความเงียบสงบ ทำให้เกิดสมาธิจึงเป็นความสุขอย่างหนึ่งและเป็นการฝึกใจที่ดี...”

...เมืองไทยเรามีกิจการพิมพ์และหนังสือมากมายเหลือเกิน ฉันหวังว่าจะมีคนอ่านหนังสือให้มากสมกับที่มีการพิมพ์หนังสือออกมามากมายเช่นนี้...”

พระอัจฉริยภาพ ด้านพระนิพนธ์

จำนวน	หน้า
๑. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๒. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๓. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๔. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๕. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๖. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๗. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๘. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๙. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๐. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๑. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๒. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๓. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๔. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๕. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๖. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๗. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๘. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๑๙. นิทานสำหรับเด็ก	๑
๒๐. นิทานสำหรับเด็ก	๑

จากการอ่าน สู่การเขียน

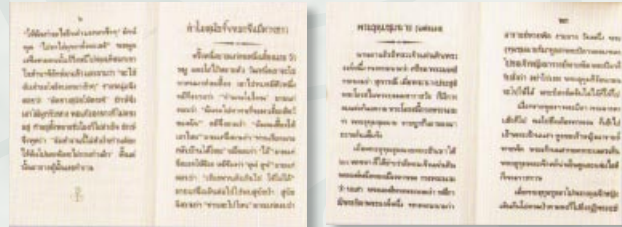
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้า และการเขียนมาแต่ทรงพระเยาว์

การที่ทรงอ่านมากทำให้รับรู้เรื่องราวต่างๆ ที่หลากหลาย ซึ่งจะเห็นได้จากเพียงแค่พระชันษา ๙ ปี ขณะที่ประทับ ณ วังสระปทุม ได้ทรงแปลนิทานสำหรับเด็กจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

ในช่วงที่เยาว์พระชันษา วิธีแปลที่พระองค์ท่านใช้นับเป็นสิ่งที่น่าสนใจ

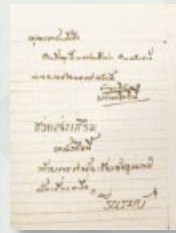
“วิธีการแปลของข้าพเจ้าตอนนั้นก็คือ อ่านเรื่องให้เข้าใจเสียก่อน แล้วก็เล่าเป็นภาษาไทย...

...ความอดทนของเด็ก ๙ ขวบมีน้อย ข้าพเจ้ายังจำได้ถึงความเบื่อหน่าย เมื่อต้องเขียนเรื่องให้จบ”

พระอัจฉริยภาพ

พระอักษรियाภาพ

บรรณาธิการิณี

ในระหว่างที่ทรงแปลนิทานนั้น ความสนพระหฤทัยด้านพระนิพนธ์ทำให้พระองค์ทรงริเริ่มออกนิตยสาร “รื่นรมย์” โดยมีกองบรรณาธิการที่ประกอบด้วย ข้าราชการบริพาร รุ่งเยาว์ช่วยกันเขียนคอลัมน์ต่างๆ

วารสารรื่นรมย์ เป็นวารสารที่ต้องบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์วงการนักเขียนว่าเป็นวารสารที่เริ่มจากที่ทรงซื้อสมุดธรรมดาในราคาประมาณ ๑๐ สตางค์ แล้วมาเขียนด้วยลายพระหัตถ์ด้วยความวิริยะอุตสาหะ จำหน่ายในราคา ๕๐ สตางค์ โดยมีพระองค์ท่านเป็นบรรณาธิการิณี

วารสาร “รื่นรมย์” วางตลาดในฉบับปฐมฤกษ์ฉบับเดียว แล้วต้องยุติลงด้วยเหตุผลที่ว่า “เหนื่อยเสียเหลือเกิน”

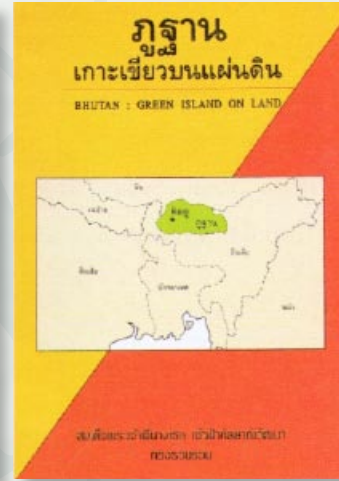

ผลงานพระนิพนธ์

ถ้าย้อนศึกษาถึงพระประวัติด้านอักษรศาสตร์ ในสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์แล้ว จะพบว่าพระองค์มีพระปรีชาสามารถด้านอักษรศาสตร์มาแต่ทรงพระเยาว์ และแม้จะทรงตัดสินพระเหตุยกศึกษาทางด้านเคมี แต่ก็ยังศึกษาด้านวรรณคดีและปรัชญาด้วยความสนพระหฤทัยเป็นอย่างมาก

ด้วยพระอัจฉริยภาพด้านการประพันธ์ พระองค์ทรงสร้างสรรค์ผลงานพระนิพนธ์ไว้เป็นจำนวนมากและหลากหลายประเภท ดังนี้

- **พระนิพนธ์เกี่ยวกับพระราชวงศ์** ได้แก่
 ๑. จุฬาลงกรณราชสันตติวงศ์ พระนามพระราชโอรส ธิดาและพระราชนัดดา
 ๒. แม่เล่าให้ฟัง
 ๓. พระราชธิดาในรัชกาลที่ ๕
 ๔. เวลาเป็นของมีค่า Busy Fingers
 ๕. เจ้านายเล็กๆ – ยุวกษัตริย์
 ๖. ไปรษณียบัตรเจ้าฟ้า Postcard Games
 ๗. เจ้าฟ้าทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๘ (ค.ศ. ๑๙๑๑ ถึง ค.ศ. ๑๙๑๖)
 ๘. ตราแผ่นดิน ตราราชสกุลและสกุล อักษรพระนาม และพระนามย่อ
 ๙. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และงานศิลปะ Prince Mahidol and Art
 ๑๐. จดหมายเหตุชาวบ้าน ชาวสมเด็จพระยาสุวรรคตจากหนังสือพิมพ์ Popular Chronicle From The Press, The Demise of the Princess Mother
 ๑๑. ส่งเสด็จสมเด็จพระยา ประมวลเรื่องจากหนังสือพิมพ์
 ๑๒. มหามกุฏราชสันตติวงศ์ พระนามพระราชโอรส ธิดา พระราชนัดดา

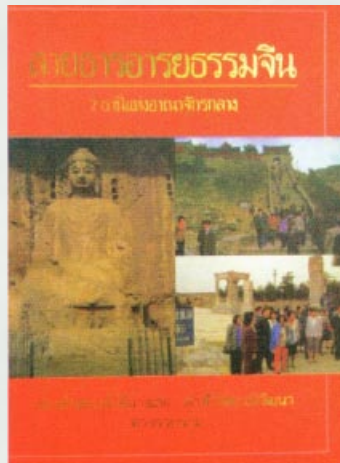

• พระนิพนธ์แปล

๑. นิทานสำหรับเด็ก
๒. แม่เล่าให้ฟัง (ภาค ๒)
๓. ราชอาณาจักรพระเจ้ากรุงสเปน

Le Coronnement Espagnol – The Spanish Coronation

พระอัจฉริยภาพ

● สารคดีท่องเที่ยว

๑. ๑ โหลในเมืองจีน
๒. ยูนนาน Yunan
๓. สายอารยธรรมจีน : ๗ ธาตุแห่งอาณาจักรกลาง
๔. จากโคริโอสู่โคเรีย : ๘ วันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี
๕. ภูฐาน : เกาะเขียวบนแผ่นดิน BHUTAN : GREEN ISLAND ON LAND
๖. ที่ไซบีเรียหนาวไหม IS IT COLD IN SIBERIA ?
๗. ตุรกี : ดินแดนจักรพรรดิโรมันและสุลต่านออตโตมัน TURKEY : LAND OF THE ROMAN EMPERORS AND OTTOMAN SULTANS
๘. ซินเจียงและกานซู : ภาพจากดินแดนสุดหาล้าฟ้าเขียว XINJIAN AND GANDSU : PICTURES FROM FAR AWAY PLACES
๙. จีนตะวันออก ขึ้นเขา ลงทะเลสาบ เข้าวัด EASTERN CHINA : MOUNTAINS, LAKES, TEMPLES
๑๐. จีนอีสานและเสฉวน จากแดนแมนจูสู่กวางอู๋ไป๋

● บทความวิชาการ

๑. Du bon et du mauvais usage

ผลงานพระนิพนธ์สำคัญดังกล่าวนี้ พระองค์กล่าวว่า

“...ถ้าฉันไม่เขียนไม่ค้นคว้าแล้ว ใครจะทำ ฉันชอบค้นคว้าและเขียนอยู่แล้ว ยิ่งต้องค้นคว้าเรื่องเก่า สนุกมาก เพราะค้นไปเรื่อยๆ ไม่จบสิ้น เจอเรื่องที่เราไม่รู้อีกมาก...”

พระอัจฉริยภาพ

พระอัจฉริยภาพ ด้านศิลปะการแสดง

นาฏยศาลา

พระมหากรุณาธิคุณแก่สามัญชน

หุ่นละครเล็กเป็นศิลปะการแสดงที่รวมศาสตร์หลากหลายสาขามาเป็นหนึ่งเดียวของการเชิดหุ่นที่แสนงดงามและเป็นที่ประทับใจของผู้ชม โดยมีนายสาคร ยังเขียวสด (ใจหุ่ยส์) ศิลปินแห่งชาติและลูกๆ เป็นผู้สืบทอดศิลปะการแสดงดังกล่าวมาจากครูแกว ศัพท์วนิช ซึ่งเป็นนาฏศิลป์โบราณละครในสมัยรัชกาลที่ ๔

เมื่อแรกเปิดสวนลุมไนท์พลาซ่าที่กรุงเทพมหานคร โรงละครหุ่นละครเล็กใจหุ่ยส์มีฐานะเป็นหุ้นส่วน แต่การแสดงมีต้นทุนสูงมากเป็นพิเศษ เพียงชั่วระยะเวลาไม่นานนัก คณะหุ่นละครเล็กก็มีหนี้สินกว่าสองล้านบาท

พระอัจฉริยภาพ

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๖ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จทอดพระเนตรการแสดงหุ่นละครเล็ก เรื่อง กำเนิดทศกัณฐ์

ตลอดระยะเวลาการแสดง นอกจากทอดพระเนตรการแสดงด้วยความสนพระหฤทัยแล้ว พระองค์ยังทรงสังเกตเห็นรายละเอียดถึงชีวิตของคนเชิดหุ่นด้วยความพิถีพิถันเป็นพิเศษ ซึ่งเมื่อจบการแสดงแล้วทรงรับสั่งถามทุกคนในคณะว่า

“มีอะไรกันหรือเปล่า”

นายสุรินทร์ ยังเขียวสด ทายาทคนที่ ๗ ซึ่งเป็นผู้สืบทอดศิลปศาสตร์ของการแสดง การเชิดหุ่นละครเล็กกราบทูลว่า **‘อีกสองวันจะปิดโรงละครแล้วเพราะค้างค่าเช่ากับทางโครงการ’**

พระองค์ดับฟังเรื่องราวดังกล่าวโดยมิได้มีรับสั่งใดๆ

ภายหลังปัญหาที่ทรงรับฟังในวันนั้น ทรงให้ความช่วยเหลือ โดยมีลายพระหัตถ์ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมให้เป็นผู้ไปเจรจากับเจ้าหนี้ได้สำเร็จ หุ่นละครเล็กสามารถเปิดการแสดงได้ต่อไป

ด้วยพระมหากษัตริย์คุณอย่างหาที่สุคติมิได้ทำให้ชาวคณะหุ่นละครเล็กทุ่มเทการทำงานและสร้างสรรค์ผลงานเพื่อตอบสนองพระมหากษัตริย์คุณที่ได้รับ ทำให้ในเวลาต่อมาคณะหุ่นละครเล็กได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดหุ่นละครโลก ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐเชก

พระมหากษัตริย์คุณยังมีได้สิ้นสุดแค่การช่วยเหลือให้คณะหุ่นละครเล็กสามารถดำรงอยู่ได้ หากแต่พระองค์ยังได้มีพระมหากษัตริย์คุณช่วยเหลือด้วยการรับเป็นองค์อุปถัมภ์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เพื่อให้ศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กมีโรงละครอย่างถาวร เผยแพร่ศิลปศาสตร์ดังกล่าวให้คงดำรงอยู่ต่อไป

“อะไรก็ดีหรืออก แต่ชื่อเป็นฝรั่ง ฉันขอตั้งชื่อใหม่ก็แล้วกัน”

พระองค์ประทานชื่อโรงละครใหม่ให้ว่า **โรงละครนาฏยศาลา หุ่นละครเล็ก (โจหลุยส์)**

นับแต่นั้นมา การแสดงหุ่นละครเล็กก็ได้รับความชื่นชมจากผู้ชมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้โรงละครนาฏยศาลา หุ่นละครเล็ก (โจหลุยส์) กลับมารุ่งเรืองอีกครั้ง

มูลนิธินาฏยศาลาหุ่นละครเล็กในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ นับเป็นมูลนิธิสุดท้ายในพระอุปถัมภ์ของพระองค์

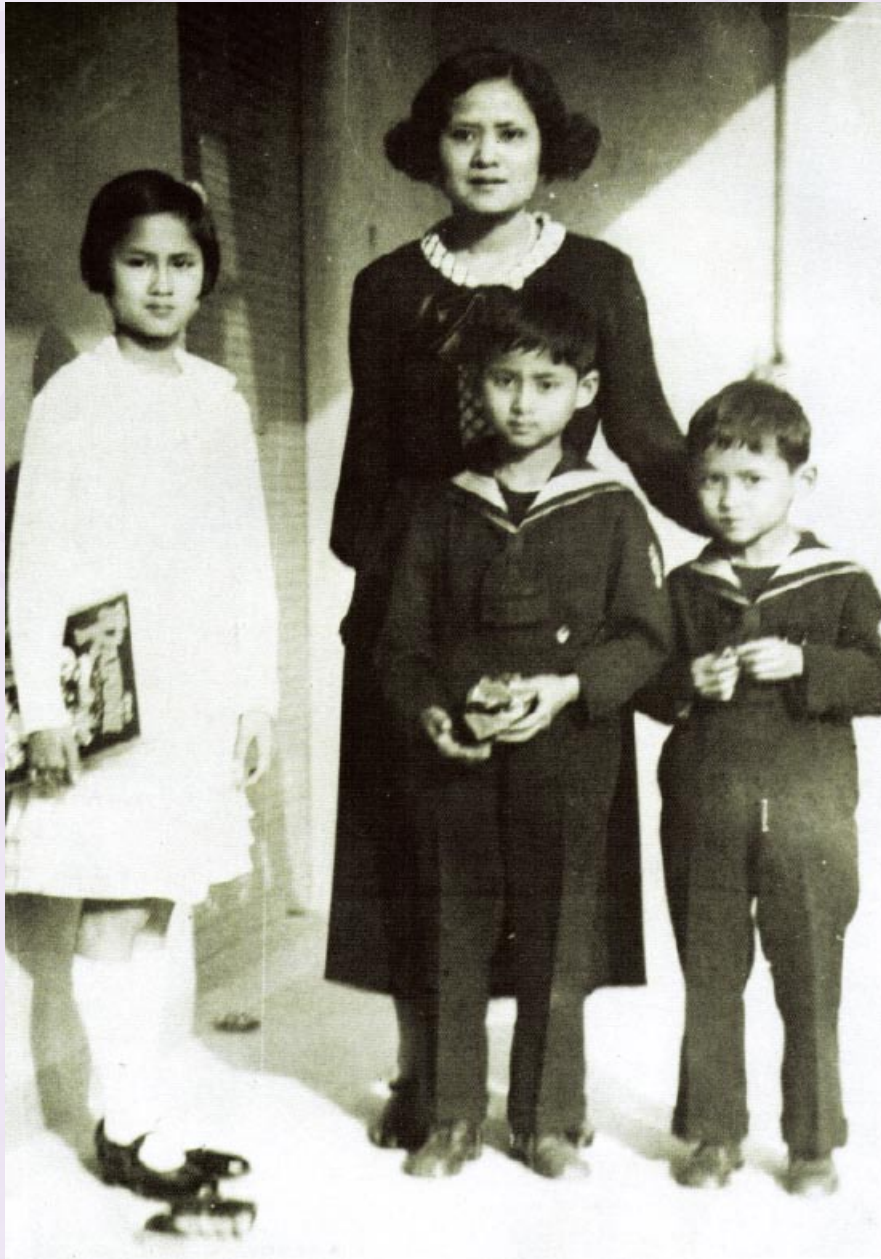

มัชฌิมกาล

บ่มเพาะอัจฉริยะ
มิเคยจะประวิง

อุทิศหาทุกสรรพสิ่ง
เวลาเว้นเพื่อทรงงาน

มัชฌิมกาล

พระปณิธานการเป็นครู

พระภารกิจในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ทรงอุทิศให้การศึกษาของชาตินั้น นับว่ามากและครอบคลุมตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา

เมื่อย้อนกลับสู่อดีตเพื่อศึกษาถึงพระปณิธานว่า เพราะเหตุใดพระองค์จึงทรงอุทิศเวลาส่วนใหญ่ในพระชนม์ชีพให้กับการศึกษาในด้านความเป็นครูแล้วก็พบว่าความเป็นครูของพระองค์นั้นมิได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หากแต่เป็นพระปณิธานที่ทรงตั้งพระหฤทัยมาแต่เดิม

พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๔๙๑ เมื่อทรงศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาเคมี ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์ สมเด็จพระเจ้าพี่นาง กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้สะท้อนถึงพระปณิธานการเป็นครูไว้ว่า

“... ตอนนั้นฉันก็คิดจะเรียนเรื่องการเป็นครูเหมือนกัน...”

“...ที่จริงชอบวิชาครูมากกว่า และอยากเป็นครูตั้งแต่ต้น แต่ที่แจแนฟ วิชาครูไม่ได้รับกับมหาวิทยาลัย คนก็บอกว่าถ้าไม่ได้ปริญญาจะไปทำอะไรที่เมืองไทยไม่ได้ก็เลยไม่ได้เรียน...”

ศิษย์ที่สำคัญมาก

พระองค์ทรงประทานสัมภาษณ์ถึงศิษย์ก่อนที่จะทรงเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยว่า “...ลูกศิษย์คนหนึ่งที่สำคัญมากก็รัชกาลที่ ๙ เพราะรัชกาลที่ ๙ เป็นผู้สนใจอะไรๆ มาก แล้วตั้งแต่สมัยฉันเรียนพวกอเมริกากลาง หรือ อะไรอย่างนี้ ท่านยังเรียนไม่ถึงหรอก ท่านก็มานั่งด้วย...ท่านก็ชอบมานั่งซ้อนหลัง มาดูอะไรต่ออะไร แล้วก็รู้เรื่องดีหมดเลยที่ฉันต้องท่องต้องศึกษา ตอนนั้นท่านเก่งมาก แล้วพอเราอธิบาย ท่านก็ฟัง เลยชอบเป็นลูกศิษย์กันแบบนี้ ท่านสนใจอะไรก็มาฟัง เราก็อธิบายแบบครู...”

พระปณิธานของพระองค์ก็เป็นไปตามที่ทรงตั้งพระหฤทัยเมื่อทรงรับคำทูลเชิญเป็นอาจารย์พิเศษที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมเด็จพระเจ้าฟ้าพระอาจารย์

เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยไลอ้อนแล้ว พระองค์ยังทรงศึกษาศาสตร์ด้านอื่นๆ อีกหลากหลายด้าน อาทิ ด้านสาธารณสุข วรรณคดี ปรัชญา วิชาครู

การที่ทรงศึกษาในหลากหลายด้านดังกล่าว สมเด็จพระบรมราชชนนีทรงรับสั่งถามว่า เรียนหลากหลายวิชาอย่างนี้จะทรงทำงานอะไร

“สงสัยจะเป็นครู ถ้าเป็นครูก็จะเป็นที่จุฬาย” สมเด็จพระเจ้าฟ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ กราบทูลสมเด็จพระบรมราชชนนี

พุทธศักราช ๒๔๙๕ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีหนังสือกราบบังคมทูลทรงเป็นอาจารย์พิเศษเพื่อประกอบการสอนวิชาวรรณคดีฝรั่งเศสแก่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ ชั้นปีที่ ๔ ในภาคการศึกษาต้น

ในเวลาต่อมา ทางคณะอักษรศาสตร์ได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณาให้คุณให้นิสิตชั้นปีที่ ๑-๓ มีโอกาสได้เรียนกับพระองค์ท่านเหมือนนิสิตชั้นปีที่ ๔ พระองค์ทรงพระกรุณาให้นิสิตชั้นปีที่ ๒ และ ๓ เรียนกับพระองค์ท่านได้ ส่วนนิสิตชั้นปีที่ ๑ ทรงแนะนำให้เรียนวิชาเบื้องต้นให้ดีเสียก่อน

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงสอนนิสิตในแต่ละชั้นปี ดังนี้

- นิสิตชั้นปีที่ ๒ เรียนวิชาการสนทนา (Conversation)
- นิสิตชั้นปีที่ ๓ เรียนวิชาอารยธรรมฝรั่งเศส (Civilisation francais)
- นิสิตชั้นปีที่ ๔ เรียนวิชาวรรณคดี (Littérature romantique)

ในความเป็นครู

เมื่อครั้งที่นิตยสารพลอยแถมเพชรได้จัดทำฉบับพิเศษ ๗๒ พรรษา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระราชทานสัมภาษณ์ในเรื่องทรงสอนหนังสือว่า

“...ฉันชอบการสอนหนังสือตั้งแต่เด็กๆ สอนหมด... ชอบสอนหนังสือเด็กๆ มากเลย คิดว่ายังไงๆ ฉันจะต้องเป็นครูแน่... จบกลับมาก็มาสอนเพราะแม่บอกว่าอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไร ควรจะสอนเสียบ้าง แล้วฉันก็ชอบเป็นครูอยู่แล้ว ที่นี้ภาษาฝรั่งเศสจะไปสอนเด็กอนุบาล ได้อย่างไร ก็ต้องจุฬายา แม่ก็ไปสอบถามให้โดยไม่ได้ไปสอบไปสมัครอะไรเพียงไปพูดกับเขา ว่าเขาอยากสอนนะเออมี...เลยเริ่มสอนที่จุฬายา”

มัชฌิมกาล

โลกทัศน์ใหม่ของนิสิต

“การเรียนรู้กับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธออาจารย์”

สิ่งที่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับประโยชน์สูงสุดในการเรียนภาษาฝรั่งเศสกับ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ก็คือ วิชาสนทนาภาษาฝรั่งเศส

เนื่องจากเมื่อทรงประทับและศึกษาในประเทศสวิตเซอร์แลนด์นั้น ภาษาฝรั่งเศสเป็น ภาษาที่ทรงใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน การเรียนวิชาสนทนาภาษาฝรั่งเศสจึงเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้

คุณประโยชน์อย่างใหญ่หลวงในแบบแผนของการใช้ภาษาด้วยสำเนียงภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจนและมีความไพเราะ

การที่พระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพทางด้านวรรณคดี ศิลปวัฒนธรรมฝรั่งเศส มีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้การถ่ายทอดความรู้ของพระองค์มีมิติที่หลากหลาย เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงอย่างรอบด้าน อาทิ เมื่อเรียนวิชาอารยธรรมฝรั่งเศส ก็จะเชื่อมโยงไปถึงวิถีชีวิต ครอบครัว สังคม ศิลปวัฒนธรรมฝรั่งเศส ทำให้ต้องเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปะ ปรัชญา ศิลปะแบบต่างๆ เชื่อมไกลไปถึงการศึกษาชีวิตประวัติของศิลปินชั้นนำต่างๆ ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์เท่านั้นจึงจะเข้าใจและอธิบายศาสตร์ต่างๆ ดังกล่าวได้อย่างกระจ่างชัด

พระองค์จึงเป็นเสมือนผู้เปิดโลกทัศน์ใหม่ของการเรียนรู้ที่เปิดโลกกว้างด้วยประสบการณ์ตรง มิได้สอนด้วยกรอบจำกัดของเนื้อหาที่มีอยู่อย่างจำกัดในเอกสารตำราเท่านั้น

บทกวีที่ไพเราะได้กลายเป็นการเปิดประตูไปสู่การเรียนรู้ประวัติชีวิตนักประพันธ์ วิถีชีวิตและเหตุการณ์ในยุคสมัยของการสร้างสรรค์ผลงานนั้นๆ ว่า มีจุดเริ่มต้นเป็นมาอย่างไร และได้กลายเป็นวรรณคดีสำคัญในระดับสากลได้อย่างไร

เป็นมิติใหม่ของการสอนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากสมเด็จพระเจ้าฟ้า พระอาจารย์

ศาสตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พุทธศักราช ๒๕๑๒ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอพระราชทาน
พระกรุณาเป็นพระอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
มีพระมหากรุณาธิคุณโดยทรงรับในหลายหน้าที่ อาทิ

- ทรงเป็นหัวหน้าสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส
- ผู้อำนวยการภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น จีน รัสเซีย

มัชฌิมกาล

- ทรงดูแลมาตรฐานการสอนของคณาจารย์ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
- ทรงสอนนิสิตภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส
- ทรงสร้างหลักสูตรภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงจัดสร้างหลักสูตรปริญญาตรีภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสเสร็จสมบูรณ์ เมื่อปี ๒๕๑๖ ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานความรู้ด้านภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม มีมาตรฐานที่สมบูรณ์

แม้พระภารกิจทั้งด้านการบริหาร การสอน และการพัฒนาของพระองค์จะทรงรับภาระ อย่างหนัก แต่พระองค์ก็ยังทรงศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย และศิษย์ของพระองค์ตลอดมา

เมื่อมีการสัมมนาในระดับนานาชาติ พระองค์จะเสด็จเพื่อศึกษาดูงาน ทรงเข้าร่วม การสัมมนาเพื่อเปิดรับสิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง จากนั้นทรงนำความรู้มาถ่ายทอดให้ ทุกคนได้รับรู้ผ่านการสัมมนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพทางด้านวิชาการแก่คณาจารย์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศิษย์ต่อไป

ศาสตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แห่งนี้ทรงริเริ่มงานใหม่ๆ ไว้เป็นจำนวนมาก หลายสิ่งหลายอย่างเกิดขึ้นที่นี่ อาทิ การจัดสร้างแบบทดสอบวัดระดับความรู้ภาษาฝรั่งเศสมาใช้เพื่อจัดแบ่งนักศึกษาเข้ากลุ่มเรียนตามความสามารถของตนก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญ การจัดทำหลักสูตรการบริหารและการทรงงานในหลายหน้าที่ ล้วนแต่เป็นการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สู่ความเป็นสากล

พ.ศ. ๒๕๒๑ ทรงได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทานตำแหน่ง **ศาสตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**

ทรงลาออก

จากตำแหน่งพระอาจารย์

นอกจากทรงทำหน้าที่ในการบริหารแล้ว ยังทรงสอนหนังสือสัปดาห์ละ ๓ - ๔ วัน นอกจากนี้ ทรงมีพระภารกิจในการตามเสด็จช่วยทรงงานในถิ่นทุรกันดารของสมเด็จพระบรมราชชนนีในทุกวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เป็นประจำเสมอมา

ด้วยพระภารกิจที่มีเป็นจำนวนมากดังกล่าว ในเวลาต่อมา จึงทรงลาออกจากตำแหน่งพระอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ แต่ยังคงทรงเป็นองค์บรรยายพิเศษต่อมาในอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้พระราชทานสัมภาษณ์ถึงการลาออกจากพระอาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนี้

“...ฉันต้องสอนวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี ๓ หรือ ๔ วัน แล้วแต่โปรแกรมจะจัดอย่างไร แต่สุดสัปดาห์ ศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ฉันไปต่างจังหวัดสมทบสมเด็จพระศรีฯ ท่านเสด็จออกต่างจังหวัด...ฉันก็มีของไปที่โรงเรียน...คือ เกมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน...ฉันต้องไปก่อนสมเด็จพระศรีฯ ๓ ชั่วโมง เพื่ออบรมครูแล้วเอานักเรียนมาเล่นให้ครูดูว่าเด็กเล่นกันยังไง... เสรีฯแล้วแม่ต้องไปเมืองนอกทุก ๒ ปี ฉันต้องไปด้วย กลับมาต้องปรับปรุงทำใหม่หมด นี่แหละเหนื่อย ทำอยู่ ๒-๓ ปี ว่างนั้นไม่มีเวลาพักผ่อนเลย... เลยเล็กสอนมหาวิทยาลัย”

มัชฌิมกาล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พุทธศักราช ๒๕๑๕ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กราบทูลเชิญสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นองค์บรรยายพิเศษวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสให้แก่นักศึกษา ในสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสระดับชั้นปีที่ ๓ และชั้นปีที่ ๔

ในการเสด็จเป็นองค์บรรยายพิเศษ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ดังกล่าว ได้ทรงอุทิศความรู้ความเชี่ยวชาญของพระองค์แนะนำเกี่ยวกับศิลปศาสตร์ของการสอนภาษาและวรรณคดีภาษาฝรั่งเศสให้แก่อาจารย์ ทำให้เกิดการพัฒนางานด้านวิชาการของอาจารย์ในสาขาวิชาฝรั่งเศสของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว เป็นที่พอพระหฤทัยของพระองค์

ประทานทุนเพื่อศิษย์

เมื่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทูลเกล้าฯ ถวายเงินเนื่องในโอกาสที่ทรงสอนพิเศษแก่นักศึกษา พระองค์ท่านรับไว้แล้วประทานเงินดังกล่าวเป็นทุนให้แก่นักศึกษาที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์สำหรับนำไปซื้อตำราประกอบการเรียนเป็นประจำทุกปีๆ ละ ๒ ทุน

ในเวลาต่อมา เมื่อมีการก่อตั้งสมาคมฝรั่งเศสเชียงใหม่ พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณทรงเป็นนายกกิตติมศักดิ์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสด้วยพระเมตตา

วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

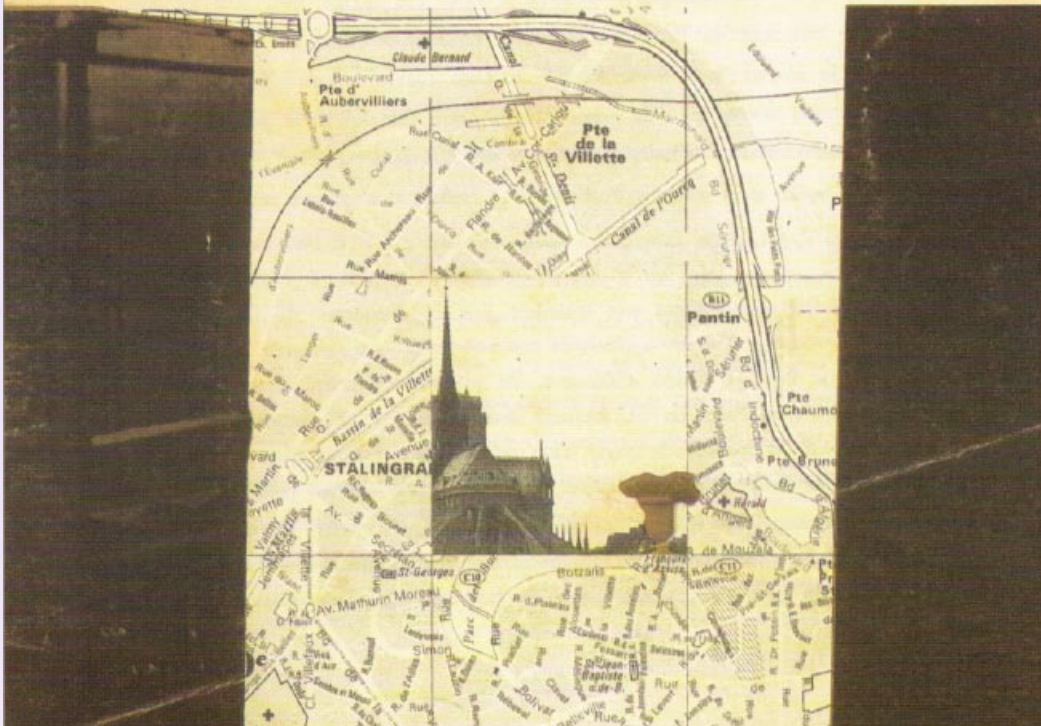
ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม—กันยายน พ.ศ. 2524

BULLETIN DE L'ASSOCIATION THAÏLANDAISE
DES
PROFESSEURS DE FRANÇAIS

4e ANNÉE No. 3 JUILLET-SEPTEMBRE 1981

มัชฌิมกาล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พุทธศักราช ๒๕๑๙ คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กราบบังคมทูลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นองค์บรรยาย พิเศษวิชาการวรรณคดีฝรั่งเศส คริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ และวิชาการเขียนรายงาน แก่นิสิต คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์

ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พระองค์ทรงเสาะแสวงหาหนังสือนิเทศภาษา ฝรั่งเศสประทานเป็นสมบัติของทางคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ เพื่อเป็นสื่อสำหรับ คณาจารย์และนิสิตได้ใช้ศึกษา ค้นคว้า และติดตามเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ในด้านต่างๆ

มิตรงเหน้อยหน่าย ที่จะให้ความรู้

ในความเป็นครุณั้นพระองค์ท่านมีพระเมตตาต่อศิษย์เสมอมา นิสิตคนใดที่ต้องการ สอบถามข้อสงสัย พระองค์มีพระเมตตาให้เข้าเฝ้ากราบทูลถามได้ในทุกโอกาส โดยมีทรง เหนือหน่ายกลับทรงยินดีที่จะอธิบายในประเด็นข้อสงสัยต่างๆ ให้กระจ่างแจ้ง

ในเรื่องการที่ต้องทรงอธิบายตอบข้อสงสัยของนิสิตนั้น พระองค์เคยมีพระดำรัสว่า “...จะให้ฉันอธิบายสักกี่สิบครั้งก็ได้ ขอให้นักศึกษาเข้าใจก็แล้วกัน...”

พระเมตตา อาหาร

ในส่วนของศิษย์ที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ พระองค์ประทานเงินที่ทาง มหาวิทยาลัยทูลเกล้าฯ ถวายที่ทรงเป็นองค์บรรยายให้เป็นทุนอุดหนุนนิสิตที่ขีตสนและเรียน ดีได้นำไปใช้ในการซื้อตำราประกอบการเรียนมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๐

ศิษย์ของพระองค์ในแต่ละมหาวิทยาลัยนั้น มีที่มาที่แตกต่างกันทั้งในฐานะทางสังคม และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การใดที่ทรงช่วยเหลือได้พระองค์จะช่วยเหลือในทันที นับเป็นพระเมตตาอาหารที่ศิษย์ล้วนแต่ประทับใจในพระกรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จากจดหมายฉบับหนึ่ง

พุทธศักราช ๒๕๒๑ อาจารย์อุบลวรรณ โชติวิสิทธิ์ อาจารย์แผนกภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เขียนจดหมายกราบทูลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยเล่าให้ทรงทราบว่าที่วิทยาเขตดังกล่าวประสบปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ในจังหวัดห่างไกล มีปัญหาอุปสรรคในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิต

จดหมายจากลายพระหัตถ์

เมื่อพระองค์ทรงอ่านจดหมายแล้วทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตอบจดหมายด้วยลายพระหัตถ์ให้อาจารย์อุบลวรรณเข้าเฝ้าที่วังสระปทุม ทรงรับเป็นพระภารกิจเป็นผู้ทรงงานสอนในรายวิชาภาษาฝรั่งเศสและวิชาการวินิพนธ์ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๓

ในการเสด็จไปสอนหนังสือพระองค์ทรงประทับอยู่ในวิทยาเขตปัตตานีเหมือนกับอาจารย์อื่นๆ

บันทึกความทรงจำ

จากอาจารย์อุบลวรรณ

อาจารย์อุบลวรรณ โชติวิสิทธิ์ ให้สัมภาษณ์ถึงที่มาของจดหมายดังกล่าวในนิตยสาร ค.คน โดยสรุปว่าในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้พานักศึกษาแผนกฝรั่งเศสไปแสดงละครเรื่อง เจ้าชายน้อย ที่โรงเรียนหาดใหญ่ ซึ่งเป็นการแสดงต่อหน้าพระพักตร์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จึงได้เตรียมเขียนจดหมายบอกเล่าเรื่องราวดังกล่าวไว้เป็นการล่วงหน้า

จดหมายฉบับนั้นมิได้ถวายแด่พระองค์ท่านโดยตรง หากแต่ส่งผ่านคุณหญิงวงจันทร์
พินัยนิติศาสตร์ หนึ่งในผู้ตามเสด็จ และในที่สุดจดหมายฉบับดังกล่าวก็ถึงพระองค์

“การมาของท่านในครั้งนั้น ทรงได้รับหัวใจคนไปมากมายเหลือเกิน...”

อาจารย์ได้เล่าถึงเหตุการณ์เมื่อครั้งที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเข้าเฝ้าสมเด็จพระ
เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่วังสระปทุม ซึ่งถือเป็นประวัติศาสตร์สำคัญ
ของชีวิตไว้ ดังนี้

“...พระองค์ท่านให้นั่งรถไปด้วยกันเป็นรถตำรวจทรงพาไปที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง
จำได้พระองค์ท่านตรัสว่า ‘ฉันหาครูให้ไม่ได้ แต่ฉันจะไปสอนให้เอง’...”

สมัยนั้น ปัตตานีไม่ค่อยจะมีอะไรเท่าไร โรงแรมดี ๆ ก็ยังไม่มีเพราะฉะนั้นดีที่ที่สุดก็คือ
ให้พระองค์ท่านประทับในวิทยาเขต”

ปัจฉิม-อมตกาล

วิริยะที่ทรงสร้าง
เกิดจากปณิธาน
คุณธรรมความเป็นครู
เป็นอมตคุณ

ปรากฏผลทุกทิศานุ
พระเมตตาพระการุณ
ถ่ายทอดสู่ศิษย์ทุกรุ่น
ประดับโลกตลอดไป

กาลย่อมเคลื่อนผ่านไปเป็นวัฏจักร สิ่งทั้งหลายในจักรวาลย่อมผันแปร หลายสิ่งสูญสิ้นไป แต่หลายสิ่งก็ยังคงดำรงอยู่

ตลอดพระชนม์ชีพของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงสร้างสรรค์ผลงานและทรงงานไว้อย่างหลากหลาย

ในส่วนของการศึกษา นั้น ทรงมีคุณูปการเหลือคณานับซึ่งมีอาจจจารึกไว้ได้หมดในกรอบกำหนดของหนังสือเพียงเล่มใดเล่มหนึ่ง

เมื่อทรงเจริญพระชนมายุมากขึ้น ผลงานที่ทรงสร้างทรงส่งเสริมไว้เริ่มผลิบานและประจักษ์ผลงอกงามให้ชื่นชม สัมผัสได้ถึงพระวิสัยทัศน์ที่ทรงทอดพระเนตรเห็นในสิ่งที่คนอื่น ๆ มองไม่เห็น

หลายสิ่งหลายอย่างทางการศึกษาที่ทรงริเริ่มส่งเสริมไว้ จึงงอกงาม งอกงาม และงอกงาม

บางสิ่งที่น่าสนใจต่อไปนี้เป็นเพียงส่วนเสี้ยวหนึ่งที่นำมาบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ว่า นี้อย่างไร พระเมตตาพระกรุณาที่พระองค์สร้างไว้สำหรับอนาคตใหม่ของการศึกษาไทย

ทรงตระหนักถึงความสำคัญของครูและนักเรียนเสมอมา

พระมหากษัตริย์คุณ ต่อกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาการศึกษาของชาติ

ปัจฉิม-อมตกาล

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงปฏิบัติพระภารกิจอันเป็นคุณูปการยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา

การศึกษาปฐมวัย

แม้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่างๆ มีส่วนอย่างสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่คนไทยทุกคน แต่ในความเป็นจริงแล้ว การจัดการศึกษาก็ยังมีช่องว่างที่รอการเติมเต็มอยู่ในหลายพื้นที่

การเสด็จเยี่ยมราษฎรทั้งในถิ่นทุรกันดารและในชุมชนแออัดของเมืองหลวง ทำให้ทรงพบความจริงประการหนึ่งว่า ไม่ว่าในท้องถื่นห่างไกลหรือในเมืองหลวงก็ยังมีช่องว่างในการพัฒนาการศึกษาของชาติอยู่ค่อนข้างมาก

พุทธศักราช ๒๕๒๖ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์ ทรงรับมูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมไว้ใพระอุปถัมภ์เพื่อทรงช่วยเหลือเด็กอ่อนให้ได้รับการดูแลอย่างถูกต้องทั้งในการสาธารณสุข การให้การสนับสนุนด้านการศึกษา เพื่อให้เด็กๆ เติบโตอย่างมีศักยภาพ

ในการพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยและเด็กก่อนวัยเรียน พระองค์มีพระดำริที่ส่งเสริมให้มีการจัดทำอุปกรณ์การสอนเพื่อให้เด็กๆ มีความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยในเวลาต่อมามูลนิธิสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยในพระอุปถัมภ์ (ส.ส.อ.ท.) ได้ดำเนินการพัฒนาต้นแบบสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของเกม ช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้พร้อมคู่มือวิธีสร้างสื่อต้นแบบดังกล่าวถวายเพื่อทอดพระเนตร พระองค์ได้ทรงนำไปทดลองใช้ ติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิด ทรงบันทึกข้อมูลจากการทดลองแล้วประทานคำแนะนำเพื่อพัฒนาสื่อต้นแบบดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์สำหรับนำไปพัฒนาการเรียนรู้อของเด็กๆ ต่อไป

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาการศึกษาของชาติในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมเด็จพระเจ้าพี่นาง กรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์ นอกจากจะทรงนำเกม สื่อการเรียนการสอนที่โครงการศิลปประดิษฐ์และสื่อการสอนของมูลนิธิ ส.ส.อ.ท.

ไปสาธิตในโรงเรียนต่างๆ แล้ว พระองค์ยังทรงคิดค้นต้นแบบสื่อการสอน ได้แก่ เกมต่อบัตรอักษร-ภาพ (๓๒ อักษร) และเกมต่อบัตร ภาพ-คำ เกมต่อบัตรคณิตศาสตร์เพื่อเสริมการอ่านภาษาไทย เสริมทักษะการบวกเลขในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เสริมทักษะการอ่านตัวเลข การนับจำนวนภาพระดับชั้นอนุบาล เพื่อนำไปสาธิตและทดลองในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยทรงมีพระดำริถึงความสำคัญของการจัดทำสื่อการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

ปัจฉิม-อมตกาล

“ครูผู้สอนควรทำงานเพื่อเด็กด้วยความอดทน และเสียสละ ควรศึกษาหาความรู้ในสิ่งแปลกๆใหม่ๆ ป้อนให้แก่เด็ก ควรสอนให้อ่านได้ อ่านมิใช่ท่องได้ และครูควรประดิษฐ์อุปกรณ์การสอนขึ้นเอง พยายามใช้วัสดุที่หาง่าย เป็นวัสดุเหลือใช้หรือที่หาได้ในท้องถิ่น ไม่ควรหวังสิ่งบริจาคเสมอไป”

โรงเรียนที่ทรงก่อตั้ง

ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การที่พระองค์โดยเสด็จสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเพื่อทรงงานในถิ่นทุรกันดาร ทำให้ทรงพบเห็นสภาพความแล้งเข็ญกันดารในบางพื้นที่และในบางพื้นที่ยังขาดโรงเรียนสำหรับการให้การศึกษาแก่เยาวชน

สภาพที่ทรงพบเห็นเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่พระองค์ทรงริเริ่มประทานทุนสำหรับการก่อสร้างโรงเรียน ซึ่งปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ปัจจุบันมี-อมตกา
ขั้นพื้นฐานและสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวง
ศึกษาธิการ จำนวน ๘ โรง ดังนี้

- โรงเรียนกัลยาณวิวัฒนา ๑ ตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เปิดสอน
ในระดับอนุบาล - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
- โรงเรียนกัลยาณวิวัฒนา ๒ ตำบลนาแสง อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย เปิดสอน
ในระดับอนุบาลปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
- โรงเรียนวราพัฒนา ตำบลโคกแก้ว อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ เปิดสอนใน
ระดับอนุบาลปีที่ ๑ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
- โรงเรียนวรรณารีเฉลิม ตำบลบ่อทราย อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เปิดสอนใน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
- โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ บางปอประชารักษ์ณ์
ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ ๑-๖ ใน ๒ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลาม
ศึกษา ระดับอิสลามศึกษาตอนต้นถึงระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง

โรงเรียนในพระอุปถัมภ์

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

- โรงเรียนศรีสังวาลย์ จังหวัดนนทบุรี เป็นโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาพิเศษ เฉพาะทาง
- โรงเรียนนันทบุรีวิทยา จังหวัดน่าน เป็นโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ปัจจุบันมี ๒ วิทยาเขต ได้แก่
 - วิทยาเขตช้างค้ำ ถนนสุริยวงษ์ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน
 - วิทยาเขตปางคำ ตำบลไชยสถาน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖
- โรงเรียนราชินี เป็นโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา

แม้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จะทรงงานหนักสักเพียงใด แต่การตามเสด็จเพื่อสนองงานสมเด็จพระบรมราชชนนีทั้งในประเทศ ต่างประเทศ พระองค์มิเคยละเว้นในการสนองงานดังกล่าว

พระมหากษัตริย์คุณในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่ทรงมีต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีนับอเนกอนันต์ ทรงมีพระเมตตาพระราชทานความช่วยเหลือเพื่อให้ชาวไทยภูเขาในถิ่นทุรกันดารได้มีโอกาสที่ดีในชีวิตทั้งด้านการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างรอบด้านผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” จำนวน ๗,๗๐๐ แห่ง รวมถึงชุมชนในพื้นที่ ๘๔ แห่ง

งานที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงมีพระมหากรุณาธิคุณไว้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ได้ทรงสืบสานพระปณิธานต่อมาจนประสบความสำเร็จ เป็นคุณูปการต่อการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาติ ทรงมีคุณูปถัมภ์แก่งานการศึกษาออกโรงเรียน ช่วยเหลือประชาชนในถิ่นทุรกันดารในพื้นที่สูง มีพระเมตตาต่อครูอาสาการศึกษาออกโรงเรียน โดยเสมอหน้ากันซึ่งนับเป็นพระกรุณาอย่างหาที่สุดมิได้ที่พระองค์ทรงดูแล ห่วงใยผู้ที่อยู่ไกลแสนไกลในถิ่นทุรกันดารให้ได้รับโอกาสที่ดีในชีวิต

อาชีพศึกษา

“โครงการสุดยอดมือทองจูเนียร์ (The Junior Cooking Star)”

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ร่วมกับรายการครัวคุณหิวดำจัดการแข่งขันการปรุงอาหารภายใต้โครงการสุดยอดมือทองจูเนียร์ (The Junior Cooking Star) โดยได้รับพระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในการเสด็จมาประทานรางวัลแก่ผู้ชนะเลิศ และรองชนะเลิศระดับประเทศ ณ วิทยาลัยเทคนิคดุสิต เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๘ ยังความซาบซึ้งในพระกรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นแก่นักศึกษา คณาจารย์ ในระดับอาชีวศึกษาทั่วประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีพระกรุณาธิคุณต่อการอุดมศึกษาในการเป็นพระอาจารย์และทรงก่อตั้งมูลนิธิต่างๆ ดังนี้

พระกรณียกิจด้านการเป็นพระอาจารย์

๑. อาจารย์สอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓. องค์บรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๔. อาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
๕. องค์บรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๖. ประธานออกข้อสอบภาษาฝรั่งเศสในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ
๗. กรรมการสอบชิงทุน ก.พ.ไปศึกษาต่อต่างประเทศ

มูลนิธิและสมาคมที่ทรงก่อตั้ง

๑. มูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษาในพระอุปถัมภ์ (ส.อ.ว.น.)
๒. มูลนิธิสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยในพระอุปถัมภ์ (ส.ส.อ.ท.)
๓. สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย (ส.ค.ฝ.ท.)

ปัจฉิม-อมตกา

พระดำริ

จัดตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

พุทธศักราช ๒๕๒๐ เพื่อเปิดโลกทัศน์ใหม่ในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีพระดำริจัดตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าภาษาฝรั่งเศส อารยธรรม ศิลปวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส

เมื่อแรกมีพระดำริก่อตั้งสมาคมนั้น พระองค์ทรงเชิญครู อาจารย์ และคณาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศส ศึกษานิเทศก์ของกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมประชุมเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

ในการประชุมเพื่อจัดทำข้อบังคับของสมาคมทุกครั้ง พระองค์เสด็จเป็นองค์ประธานการประชุมเสมอมา โดยได้จดทะเบียนสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย (ส.ค.ฟ.ท.) เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่

๑. เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนและการศึกษา วิจัย ค้นคว้าทางภาษาศาสตร์ และวัฒนธรรมของประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสในทุกระดับและแขนงวิชา

๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านวิชาการ สื่อการสอน วิธีการสอน และประสบการณ์ โดยการสัมมนา ปาฐกถา การพิมพ์เผยแพร่เอกสาร จัดให้มีการประชุมนิเทศครูที่เริ่มสอนภาษาฝรั่งเศส พัฒนาครูโดยการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ภาษาฝรั่งเศส การพัฒนาเทคนิคการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน ที่เที่ยงตรง โดยจัดหาวิทยากรที่มากด้วยประสบการณ์ทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวฝรั่งเศส

องค์นายกสมาคม

หลังจากจดทะเบียนเป็นสมาคมเรียบร้อยแล้วได้จัดประชุมใหญ่สามัญเพื่อเลือกคณะกรรมการบริหารสมาคมเป็นครั้งแรก ณ ห้อง ๑๐ ตึก ๑ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ร่วมประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์เลือกพระองค์ท่านเป็นองค์นายกสมาคม ส่วนคณะกรรมการบริหารคนอื่นๆ ประกอบด้วยครูโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริหารสมาคม โดยมีวาระชุดละ ๔ ปี

พระองค์ทรงปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนายกสมาคมสองวาระต่อเนื่องกัน หลังจากนั้นทรงรับตำแหน่งนายกกิตติมศักดิ์ และทางสมาคมก็ได้มีการเลือกผู้ใดดำรงตำแหน่งนายกสมาคมฯ หากแต่สมาคมดำเนินกิจกรรมโดยมีอุปนายกสมาคมเป็นผู้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากองค์นายกกิตติมศักดิ์

ปัจฉิม-อมตกา

สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยมีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก ทั้งนี้นับแต่เริ่มจดทะเบียนเป็นต้นมา พระองค์ทรงรับภาระเป็นพระธุระติดต่อให้สมาคมฯ เข้าเป็นสมาชิกของสหพันธ์ครูภาษาฝรั่งเศสนานาชาติ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

สหพันธ์ครูภาษาฝรั่งเศสนานาชาติมีสมาชิกจำนวน ๑๑๗ ประเทศ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ทรงดำรงตำแหน่งนายกสมาคม ทรงร่วมประชุมกับทางสมาพันธ์ฯ ทุกครั้งและเมื่อเสด็จกลับจากการประชุมก็จะทรงถ่ายทอดวิทยากรใหม่ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสต่อคณะกรรมการบริหารและสมาชิกของสมาคมเสมอมา

ศูนย์กลางการถ่ายทอด

สรรพวิทยากรสอน

สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์กลางสำคัญของครูสอนภาษาฝรั่งเศสที่จะได้รับความรู้ใหม่ อันทันสมัย โดยมีสมาคมฯ เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างครูอาจารย์ที่สอนภาษาฝรั่งเศส ผ่านการบรรยาย การสัมมนา การเผยแพร่เอกสาร สื่อการสอน ตำรา เป็นศูนย์กลางความร่วมมือทางด้านวิชาการระหว่างสถาบันที่มีการสอนภาษาฝรั่งเศสโดยเชื่อมสัมพันธ์ภาพทางด้านวิชาการระหว่างองค์กรต่างๆ โดยมีวารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย (รายสามเดือน) เป็นสะพานเชื่อมต่อความรู้และวิทยากรใหม่ๆ ต่อเนื่องตลอดมา ในวารสารดังกล่าวนี้ พระองค์ทรงพระนิพนธ์ “Du bon et du mauvais usage ” ให้สมาชิกได้อ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์จนเป็นที่ปลาบปลื้มของครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสยิ่งนัก

ในปัจจุบัน สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย (ส.ค.ฝ.ท.) มีที่ทำการอยู่ที่เลขที่ ๓๐/๙ ถนนพหลโยธิน ซอย ๒ เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ ซึ่งแต่เดิมเป็นพระตำหนักส่วนพระองค์ที่ประทานอนุญาตให้ใช้เป็นที่ทำการของสมาคมมาจนถึงปัจจุบัน

ปัจฉิม-อมตกา

พระกรุณา

จัดหาทุนพัฒนาครูภาษาฝรั่งเศส

นอกจากทรงใส่พระหฤทัยในการพัฒนาวิชาชีพของครูภาษาฝรั่งเศสแล้ว เพื่อให้เกิดการพัฒนาในระดับสูงยิ่งขึ้น พระองค์ทรงเป็นพระธุระขอทุนฝึกอบรมจากรัฐบาลฝรั่งเศสให้ครูไทยได้มีโอกาสที่ดีในการพัฒนาตนเองจากเจ้าของภาษาโดยตรง

รัฐบาลฝรั่งเศสได้จัดสรรทุนสนับสนุนให้ครูปีละ ๑๖ ทุน เวลา ๒ ปี และเมื่อสภาพเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง ได้ลดทุนเป็นปีละ ๑๐ ทุน ๘ ทุน โดยเริ่มลดระยะเวลาของทุนลงเหลือ ๙ เดือน ๗ เดือน

ในปัจจุบัน รัฐบาลฝรั่งเศสจัดสรรทุนให้จำนวน ๖ ทุน ในระยะเวลาทุน ๒ เดือน

พระเมตตาต่อครูอาวุโส

สมาชิกของสมาคมมีทั้งครูหนุ่มสาวและครูอาวุโส

ด้วยวัยที่แตกต่างกัน พระองค์ทรงพิจารณาเห็นว่าครูอาวุโสนั้นอาจจะเสียเปรียบครูหนุ่มสาวในการสอบแข่งขันชิงทุน ทรงหาทางช่วยเหลือโดยทรงขอทุนพิเศษที่ไม่ต้องสอบแข่งขันให้ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินจากจำนวนปีของการเป็นสมาชิกสมาคม จำนวนคาบเรียนที่สอนภาษาฝรั่งเศส

ทุนที่ทรงพระเมตตานี้ เรียกว่า “ทุนฤดูใบไม้ผลิ” เป็นทุน ๒ เดือน ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ผู้ได้รับทุนเสียค่าใช้จ่ายเพียงแค่ว่าโดยสารเครื่องบินเท่านั้น

แม้ผู้ได้รับทุนจะจ่ายเพียงแค่ว่าโดยสารเครื่องบิน พระองค์ก็ยังคงทรงพระเมตตาด้วยความห่วงใยด้วยการพระราชทานเงิน จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ไว้ในบัญชีของสมาคมเพื่อให้ครูเยี่ยมเป็นค่าโดยสารโดยไม่มีดอกเบี้ยแต่อย่างใด

จากครูถึงศิษย์

พระเมตตาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่สมาชิกของสมาคมเท่านั้น หากแต่พระองค์ยังทรงมีพระเมตตาไปถึงนักเรียนด้วย

ในส่วนของนักเรียน พระองค์ทรงขอทุนให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ได้สอบชิงทุน ๑ เดือน สำหรับนักเรียนที่เรียนสายศิลป์ภาษา จำนวน ๙ ทุน สายวิทยาศาสตร์ที่เรียนภาษาฝรั่งเศส จำนวน ๓ ทุน ให้ด้วยพระเมตตาตลอดมา

ปัจฉิม-อมตภาพ

การส่งเสริม เด็กผู้มีความสามารถพิเศษ

เพื่อความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์และนักการศึกษาที่มีพระวิสัยทัศน์ถึงภาพอนาคตเบื้องหน้าว่าฐานสำคัญยิ่งของการพัฒนาวิชาการอย่างเป็นระบบจะต้องมีการส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ให้มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน

พระองค์ทรงวิเคราะห์เรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้

“ในสายตาของข้าพเจ้า วิทยาศาสตร์มีสามระดับที่มีความสำคัญเท่าๆ กัน จึงควรที่จะสนับสนุนไปทั้งสามพร้อมๆ กัน และเท่าๆ กัน

๑. การศึกษาและวิจัย ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาที่จะไปถึงขั้นต่อไป
๒. การนำทฤษฎีไปใช้ในการผลิตเป็นอุตสาหกรรม
๓. การสร้างครุวิทยาศาสตร์ ซึ่งเวลานี้อาจจะขาดแคลนเป็นเพราะเห็นว่า เป็นวิชาที่ยาก เป็นอาชีพที่รายได้ไม่ดี”

โอลิมปิกวิชาการ

“การแข่งขันความสามารถทางปัญญา”

ในระดับโลกมีโครงการโอลิมปิกวิชาการ ซึ่ง UNESCO เรียกว่า International Science and Mathematical Olympiad (IMSO) เป็นการแข่งขันความสามารถทางปัญญา ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาจากนานาชาติทั่วโลกใน ๖ สาขา ได้แก่ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี คอมพิวเตอร์ ชีววิทยา ดาราศาสตร์

เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นปีแรกที่พระองค์เสด็จพระราชทานเกียรติบัตรและพระโอวาทแก่นักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกเพื่อเข้าค่ายอบรมเข้มและผู้ที่ได้รับการคัดเลือกไปแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ

พระราชทานทุนทรัพย์ เพื่อส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการ

ในเดือนเมษายน ๒๕๓๓ ทรงพระกรุณาให้รองศาสตราจารย์กำจัด มงคลกุล นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยฯ และคณะเข้าเฝ้าเพื่อทรงรับฟังคำถวายรายงาน

เมื่อทรงรับฟังรายงานต่างๆ รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานแล้ว มีพระดำริจะให้การส่งเสริมสนับสนุนโครงการดังกล่าว ทรงแจ้งให้คณะผู้เข้าเฝ้าส่งรายการค่าใช้จ่ายบางประการที่จำเป็นในการรณรงค์หาทุนเพื่อพระองค์ทรงพระวินิจฉัย

นางสาวมานี จันทวิมล รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้มีหนังสือกราบทูลรายการค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถเบิกจ่ายจากงบประมาณของทางราชการเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๕๓,๐๐๐ บาท

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระองค์มีลายพระหัตถ์ตอบกลับไปว่า

“ขอส่งเงินตามรายการที่ส่งมาและเพิ่มอีกสักเล็กน้อยเป็นเงินรวม ๑๖๐,๐๐๐ บาท”

นอกจากพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์แล้ว ยังทรงพระราชทานคำแนะนำให้เปิดโอกาสขยายการสอบแข่งขันให้ครอบคลุมทั่วประเทศด้วย

กองทุนสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ

เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เพื่อโครงการโอลิมปิกวิชาการ

ด้วยพระเมตตาที่สูงยิ่งในการส่งเสริมและให้โอกาสผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ในเวลาต่อมาพระองค์พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์และทุนทรัพย์จากทุนการกุศลสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชเจ้าคณะบวรราชบุรี เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เพื่อโครงการโอลิมปิกวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำดอกผลที่เกิดขึ้นไปช่วยเหลือกิจกรรมของโครงการ โดยมีนายกสุมาคมนักวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นประธานกรรมการบริหารกองทุน

พระมหากษัตริย์ในโครงการดังกล่าวมิได้ยุติเพียงแค่นั้น พระองค์ท่านทรงพระเมตตาโดยประทานอนุญาตให้จัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา (สอวน.) และชมรมโอลิมปิกวิชาการ ทำให้นักเรียนไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้รับรางวัลจากการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการมาตามลำดับ

พระโอวาท

“อย่าลืมหัก คอบแทนสังคมและแผ่นดินไทย”

พระองค์ทรงใส่พระหฤทัยและมีพระเมตตาต่อครู อาจารย์ คณาจารย์ และนักเรียน ที่มีส่วนสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยผ่านโครงการโอลิมปิกวิชาการอย่างใกล้ชิด ทรงประทานพระโอวาทเตือนสติผู้เข้าแข่งขันทุกรุ่นเสมอมาว่าอย่าลืมหักและให้คอบแทนสังคมและแผ่นดินไทย เมื่อตนเองมีความพร้อม

“การศึกษาจะแบ่งเป็นสามส่วน คือ พวกที่เก่งมากๆ พวกกลางๆ และพวกที่ไม่เก่งเลย ร่างกายไม่อำนวยเดินไม่ไหว เราจะต้องสร้างให้คนเก่งมีอยู่เสมอไปเพราะจะเป็นผู้ช่วยให้ประเทศดีขึ้น และช่วยให้คนเก่งไม่หายหมดไป แต่การส่งเสริมคนเก่งยังไม่มีทุกด้าน มีแต่ทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น ขอให้ไปแข่งขันให้ดีที่สุด คิดว่าต้องได้เหรียญทองกลับมา ถึงแม้จะได้เหรียญทองมา เก่งแค่ไหนก็ไม่หยุดแค่นั้น เรามีหน้าที่คือทำชีวิตให้ดีขึ้น ไม่ใช่เก่งเฉยๆ ต้องใช้ความเก่งของคนทำประโยชน์ให้แก่สังคมเพื่อช่วยคนที่เก่งน้อยกว่า ไม่ใช่ได้เหรียญทองมาแล้วก็นำมาคล้องด้วยความภาคภูมิใจอย่างเดียว ก็จะไม่เกิดประโยชน์อะไร...

...สิ่งสำคัญต้องช่วยตัวเองก่อน ทำให้ตัวเองมีสภาพชีวิตที่ดี เมื่อตัวเองแน่นหนาแล้ว ค่อยคิดช่วยผู้อื่น อย่าคิดว่าฉันเก่งแล้วต้องไปช่วยคนอื่นทันที ต้องช่วยตนเองก่อนแต่อย่าลืม ช่วยผู้อื่นในภายหลัง เมื่อมีความพร้อม”

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงต่อโครงการโอลิมปิกวิชาการ การแข่งขัน ความสามารถทางปัญญาที่ทำให้ประเทศไทยมีชื่อเสียงในเวทีสากลของมวลมนุษยชาติ

พระมหากษัตริย์คุณ ต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ปัจฉิม-อมตกา

ในช่วงของการแรกเริ่มเตรียมการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เมื่อครั้งที่ยังเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับ พระมหากษัตริย์คุณจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จเป็นองค์ประธานในการมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ แก่ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ และครูภูมิปัญญาไทย ๓ ครั้ง ยังความปิตินับอเนกอนันต์แก่ครูที่นับได้ว่า เป็นแบบอย่างของครูผู้นำการปฏิรูปการศึกษายิ่งนัก

ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ และครูภูมิปัญญาไทย เป็นความเพียรพยายามในการสืบค้น สรรหา ครูดี ครูเก่ง ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียน มีจรรยาบรรณ และคุณธรรมที่เข้มแข็ง มั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดีของการปฏิรูปการศึกษาตามที่สังคมมุ่งหวังยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ครูภูมิปัญญาไทย

ตามรอยพระยุคลบาท

การเข้ารับประทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติครูต้นแบบ ครูแห่งชาติและครูภูมิปัญญาไทยจากพระองค์ท่าน มิใช่เป็นเพียงแค่พิธีการตามธรรมเนียมนิยม หากแต่ครูทุกคนจะนำนวัตกรรมที่ตนเองได้สร้างสรรค์พัฒนาต่อเนื่องตลอดมา จัดเป็นนิทรรศการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางปัญญาซึ่งกันและกัน

ทุกครั้งที่พระองค์เสด็จเป็นองค์ประธาน นอกจากพระกรุณาในการประทานรางวัลให้แล้วยังทรงพระเมตตาให้ร่วมโต๊ะเสวยพระสุธารส (ชา) ด้วยความใกล้ชิดเพื่อทรงซักถามแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นด้วยความสนพระหฤทัย

นอกจากนี้ พระองค์ทรงให้เวลามากเป็นพิเศษในการเสด็จชมนิทรรศการของครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ และครูภูมิปัญญาไทยแต่ละคน

การเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการจะทรงสอบถามในเรื่องการสร้างสรรค์ผลงานโดยละเอียด มีทรงเหน็ดเหนื่อยที่จะซักถามและประทานพลังใจให้ด้วยพระเมตตาด้วยความเกษมสำราญที่ทรงเห็นผลงานดังกล่าว

จน ณ วันนี้ แม้กาลเวลาจะผ่านพ้นไปนานเกือบทศวรรษแล้ว แต่พระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ประทานความเมตตาให้ยังคงเป็นที่จดจำรำลึกอยู่ในดวงใจของครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ และครูภูมิปัญญาไทยมาจนปัจจุบัน

พระโอวาทที่ประทานให้ยังคงเป็นเข็มทิศนำทางในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อการศึกษาของชาติให้ก้าวไปข้างหน้าเหมือนกับที่พระองค์ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างไว้ให้แก่การศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ไม่เว้นแม้แต่การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่ทรงประทานความเมตตาให้ด้วยพระหฤทัยของความเป็นครูของพระองค์

การตามรอยพระบาทจึงเป็นเสมือนรอยบุญอันยิ่งใหญ่ที่ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ และครูภูมิปัญญาไทยเดินตามรอยพระบาทด้วยความอิมบุญที่จะสืบสานพระปณิธานความเป็นครูของพระองค์ให้ดำรงไว้เป็นอมตะและเป็นอนันตกาล

ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจที่สุดในชีวิตของการเป็นครู ที่ได้
รับประธานเกียรติบัตรครูแห่งชาติจากพระหัตถ์ของเจ้าฟ้า
ที่พระองค์ทรงเคยเป็น “ครู” มาแต่อดีต

ในโอกาสเดียวกันนี้ พระองค์ยังทรงพระกรุณาประทาน
คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในระหว่างร่วม
โต๊ะเสวยพระสุธารส (ชา) และเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการ
ของครูแห่งชาติ ตลอดจนเมื่อได้รับฟังพระโอวาทของพระองค์

ตอนหนึ่ง ดังนี้

“ดังนั้น หน้าที่ของครูที่สำคัญประการหนึ่งคือ การค้นคว้าหาวิธีการศึกษาเรียนรู้ให้
เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงนั้นอยู่เสมอ เพื่อให้ศิษย์ทุกคนถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติ
ประเสริฐ ๓ ประการ คือ เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ และดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข
อันนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเกื้อกูลให้เกิดความมั่นคงไปบุุคแก่ชาติบ้านเมือง”

ข้าพเจ้าจึงสรุปจากพระโอวาทและข้อแนะนำของพระองค์ได้ว่า คนเป็นครูต้องเป็นครู
ด้วยหัวใจ เป็นครูด้วยชีวิต เป็นครูด้วยจิตวิญญาณ เป็นครูของศิษย์ตลอดเวลาและตลอด
ชีวิต ไม่อาจลาออกจากการเป็นครูของศิษย์ได้ เพื่อทำหน้าที่ให้ศิษย์ทุกคนถึงพร้อมด้วย
ความดี ความสามารถและความสุขตลอดชีวิตของศิษย์ และรู้สึกประทับใจในพระจริยวัตรที่
งดงามสมกับความเป็นครูของพระองค์ท่าน ดังที่พระมหาอุเทน ปัญญาปริทัตต์ กล่าวถึง
ลักษณะของความเป็นครูว่า “ปิโย ครูภาวนิโย” หมายถึง ครูผู้เป็นที่รัก น่าเคารพ นายก่ย่ง
ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอบอุ่น มีความสุขทุกครั้งที่เราได้ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน
มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ “ครู” อย่างเต็มความสามารถให้ดีที่สุด และมีกำลังใจในการ
ที่จะดำรงตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่า เป็นครูตลอดชีวิต

“ข้าพเจ้าจึงสรุปจากพระโอวาทและข้อแนะนำของพระองค์ได้ว่าคนเป็นครูต้องเป็นครู
ด้วยหัวใจ เป็นครูด้วยชีวิต เป็นครูด้วยจิตวิญญาณ เป็นครูของศิษย์ตลอดเวลาและตลอดชีวิต”

อรพิน ศรีสวรรค์

ครูแห่งชาติ สกศ. ๒๕๔๒

“ให้พยายามพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนให้มีความหลากหลาย ให้ขยันดูแลศิษย์อย่างใกล้ชิด”

ในงานรับประทานรางวัลครูแห่งชาติ ในปี ๒๕๔๔ ข้าพเจ้าได้จัดนิทรรศการวิชาการเกี่ยวกับผลงานที่ได้รับการพิจารณาให้ได้รับการคัดเลือกเป็นครูแห่งชาติ เพื่อถวายแด่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ข้าพเจ้าได้ถวายงานแด่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ขณะที่พระองค์เสด็จชมนิทรรศการทางวิชาการของครูแห่งชาติ โดยข้าพเจ้าถวายงานว่า

“ ผลงานที่ข้าพระพุทธเจ้านำมาจัดนิทรรศการวิชาการครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ได้พัฒนางานมาจากแนวคิด ที่ได้รับจากการอบรมครู เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชีววิทยาโอลิมปิก สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ ทรงมีพระดำริส่งเสริมสนับสนุนโครงการ และข้าพระพุทธเจ้าได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติการทดลองด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกล่าวส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะปฏิบัติการทดลองชีววิทยาดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกมากขึ้น พระพุทธเจ้า ข้า”

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระดำรัสว่า **“อ้อ.....จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการอบรมครูสอนชีววิทยาโอลิมปิกเลยทำให้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูแห่งชาติเลย หรือ...”** สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงแย้มพระสรวล และทรงมีกระแสพระดำรัสต่อว่า

“ให้พยายามพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน ให้มีความหลากหลาย ให้ขยันดูแลลูกศิษย์อย่างใกล้ชิด เพราะลูกศิษย์บางคนไม่กล้าถาม ให้รักลูกศิษย์ทุกๆ คนนะ....ดี.....ดี.....ดี”

จากกระแสพระดำรัสสั้น ๆ ข้าพเจ้ารับใส่เกล้าใส่กระหม่อม ซึ่งเป็นพระเมตตากรุณาอันยิ่งใหญ่มหาศาลสำหรับชีวิตการรับราชการครูของข้าพเจ้า ถึงแม้จะเป็นเพียงพระดำรัสสั้น ๆ แต่ให้ความหมายเป็นนัยอย่างลึกซึ้ง ให้กำลังใจที่ประสบผลสำเร็จ แนะนำให้มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งการมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนของนักเรียนจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น ทรงแนะนำให้เอาใจใส่นักเรียน ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ซึ่งการดูแลอย่างใกล้ชิดจะทำให้ครูรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดี รู้ว่าจะพัฒนาอะไร อย่างไร รู้ว่านักเรียนมีปัญหาอะไร และจะได้แก้ไขได้ทัน ก็จะเป็นผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้

วิโรจน์ เฉลยสุข

ครูแห่งชาติ สกศ. ๒๕๔๓

ปัจฉิม-อมตกา

“พระองค์จะตรัสถามเป็นข้อๆ จากง่ายๆ ไปสู่การตอบคำถามที่เมื่อตอบจบแล้ว ผู้ฟังที่ตั้งใจฟังคำถามที่พระองค์ตรัสถามทุกข้อจะเข้าใจเรื่องนั้นด้วยตนเองทันที นี่คือกลยุทธ์การสอนที่สูงค่ามาก”

พระองค์ทรงใช้วิธีสอนแบบ “ไม่สอนแต่มีการเรียนรู้”

ที่กล่าวอย่างนี้เพราะ พระองค์มิได้สอนแบบ บอกความรู้ หรือป้อนความรู้ ให้แก่ครูต้นแบบเจ้าของผลงานนิทรรศการ และครูที่คอยเฝ้ารับเสด็จที่ตรงนั้น แต่พระองค์ทรงใช้คำถาม ตรัสถามครูเจ้าของผลงานที่กราบทูลเสนอผลงานของตน พระองค์จะตรัสถามเป็นข้อๆ จากง่ายๆ ไปสู่การตอบคำถามที่เมื่อตอบจบแล้ว ผู้ฟังที่ตั้งใจฟังคำถามที่พระองค์ตรัสถามทุกข้อ **จะเข้าใจเรื่องนั้นได้ด้วยตนเองทันที** นี่คือกลยุทธ์การสอนที่สูงค่ามาก

ในการตรัสถามครั้งนั้น เชื่อแน่ว่า พระองค์เข้าใจสิ่งที่ครูต้นแบบนำเสนอ แต่เพื่อกระตุ้นให้ผู้นำเสนอเข้าใจลึกซึ้งกว่าเดิม เข้าใจมากกว่าที่นำเสนอ พระองค์จึงทรงตรัสถามย้าให้ผู้นำเสนอรำลึกและดึงความรู้แท้จริงออกมาให้ได้ เมื่อผู้ตอบตอบคำถามได้ทุกข้อแล้ว จะเข้าใจเรื่องราวที่ตอบลึกซึ้งกว่าเดิมอีก พระองค์สนพระทัยคำตอบของผู้นำเสนอผลงาน จึงทรง**ตรัสถามย้า** เมื่อผู้นำเสนอกราบทูลเสนอเสร็จ นี่คือ กลวิธีสอน แบบไม่สอน แต่เกิดการเรียนรู้ ซึ่งพระองค์ทรงแสดงแบบให้ดู

พระองค์ทรงมีพระเมตตากรุณาต่อผู้เรียน จากการสังเกตที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าวันนั้น เห็นได้ชัดเจนว่า พระองค์ทรงมีพระเมตตากรุณาต่อผู้เรียน กล่าวคือ เมื่อพระองค์ทรงรับฟังคำกราบทูลเรื่องราวของครูต้นแบบเจ้าของผลงานแล้ว พระองค์ทรงใช้คำถามถามย้าให้ครูคนนั้นตอบให้แน่นยิ่งขึ้น ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วนั้น แต่การที่พระองค์ทรงถามย้าพระองค์ได้โปรดเมตตาแยมพระสรวลและทรงประทับยืนฟังคำกราบทูล ด้วยความสนพระทัย ทำให้ผู้กราบทูลงานไม่ประหม่า และกล้าในการกราบทูลตอบคำถามของพระองค์ท่าน นี่คือลักษณะของครูผู้เปี่ยมด้วยพระเมตตากรุณาต่อผู้เรียน

สิ่งที่ผมเห็นทั้ง ๒ ประเด็นนี้ เป็นรอยประทับใจผมตลอดมาจนกระทั่งวันนี้ เป็นแบบอย่างของครูที่ผมรำลึกทุกครั้งที่สอน

ชาติรี สำราญ

ครูต้นแบบ สกศ. ๒๕๔๑

“คำแนะนำที่ทรงพระกรุณาประทานระหว่างร่วมโต๊ะเสวย ทรงให้เห็นพระปณิธานด้านการเป็นครูของพระองค์ท่าน ครูที่ดี ต้องรัก เมตตา ดูแลเอาใจใส่ลูกศิษย์ให้เติบโตเป็นคนดีของ สังคม จงรักษาเกียรติยศความเป็นครูต้นแบบ ครูแห่งชาตินี้ไว้ ให้อย่างยืน”

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ กับคณะที่เข้าเฝ้าฯ ในห้องเสวยพระสุธารส (ชา) เป็นบรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตร พร้อมพระจริยวัตรเรียบง่าย เปี่ยมพระเมตตาสูงยิ่ง ดิฉันรู้สึกประทับใจ พระองค์ทรงมองหน้า ทรงยิ้มพระสรวล ทรงทักทายพวกเราด้วยน้ำพระทัยที่ทรงรัก ทรงชื่นชมในความรู้ความสามารถของพวกเรา จนได้รับการยกย่องประกาศเกียรติคุณเป็นครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ พระองค์ทรงมี พระปฏิสันถารกับครูประดิษฐ์ เหล่าเนตร ซึ่งเข้ารับประทานรางวัลครูต้นแบบและครูแห่งชาติ ถึง ๒ รางวัล พระองค์ทอดพระเนตรดูพวกเราทุกคนอย่างทั่วถึง ทรงเชิญให้ดื่มน้ำชาและ รับประทานขนมที่มีการจัดเตรียมวางไว้ที่โต๊ะ ตลอดเวลาที่ร่วมโต๊ะเสวยพระองค์ทรงวาง พระองค์เป็นกันเอง ไม่ทรงถือพระองค์ พระองค์ทรงตั้งพระทัยฟังทุกคนด้วยความสนพระทัย ทำให้รู้สึกอบอุ่นประทับใจในพระเมตตาบารมีของพระองค์ท่าน นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังรู้สึก ประทับใจที่ได้รับความเอาใจใส่ดูแลในการให้การต้อนรับจากทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ที่คอยเลื่อนเก้าอี้ในขณะจะเข้านั่งและขณะจะลุกจากเก้าอี้ โดยข้าพเจ้าไม่ต้องพะวงเลยว่า จะทำให้เสียมารยาทในโต๊ะร่วมเสวยพระสุธารส (ชา)

คำแนะนำที่ทรงพระกรุณาประทานระหว่างร่วมโต๊ะเสวยแสดงให้เห็นพระปณิธาน ด้านการเป็นครูของพระองค์ท่าน “ครูที่ดีต้องรัก เมตตา ดูแลเอาใจใส่ลูกศิษย์ ให้เติบโตเป็น คนดีของสังคม จงรักษาเกียรติยศความเป็นครูต้นแบบ ครูแห่งชาตินี้ไว้ให้อย่างยืน”

สมจิตร เสาร์ศรีจันทร์
ครูต้นแบบ สกศ. ๒๕๔๑

พระมหากษัตริย์คุณในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ทรงมีต่อครูต้นแบบและครูแห่งชาติ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จในงานประกาศเกียรติคุณครูแห่งชาติและครูต้นแบบ ๓ ครั้ง ได้สังเกตเห็นพระจริยวัตรอันงดงามยังความประทับใจและปลาบปลื้มใจมาจนทุกวันนี้ คือ การตรงต่อเวลา สังเกตเห็นว่าพระองค์ท่านได้เสด็จมาถึงงานตรงเวลามากทั้ง ๓ ครั้ง ได้ทราบบนภายหลังจากบุคคลใกล้ชิดของพระองค์ท่านว่า พระองค์จะเสด็จไปถึงที่หมายก่อนเวลาที่กำหนดเล็กน้อย เพื่อมิให้ผู้จัดงานเกิดความกังวลและจะเสด็จเข้าสู่งานนั้น ๆ ตรงตามเวลาที่กำหนดเสมอ ซึ่งนับได้ว่าเป็นตัวอย่างอันงดงามของผู้ที่เป็นครูจะได้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามเพราะหน้าที่ที่สำคัญอันหนึ่งของผู้ที่เป็นครู คือ การตรงต่อเวลา ทั้งยังได้เห็นการแต่งพระองค์ที่เรียบง่ายและงดงามอันแสดงถึงความเป็นผู้ทรงมีระเบียบวินัย ประหยัด สม่กับที่ทรงเคยเป็นครูมาก่อน

ในการเข้าเฝ้าเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ ข้าพเจ้าได้ยื่นรอรับเสด็จตรงบริเวณที่จัดแสดงนิทรรศการผลงานครูต้นแบบ ๒๕๔๑ เมื่อพระองค์ท่านเสด็จมาถึงได้กราบทูลให้ทรงทราบว่า เป็นผลงานของครูต้นแบบทั้ง ๓๐ คน ที่ได้รับประทานเข็มเชิดชูเกียรติในวันนี้ พระองค์ท่านหยุดนิดหนึ่งแล้วหันพระองค์มารับสั่งว่า “...ดี...ดีมาก ช่วยกันพัฒนาต่อไปนะ...” ยังความปลาบปลื้มใจและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติมาจนทุกวันนี้

ในงานประกาศเกียรติคุณครูแห่งชาติและครูต้นแบบ ประจำปี ๒๕๔๑ ณ หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ พระองค์ได้ทรงประทานพระโอวาทมีใจความสำคัญตอนหนึ่งว่า “...ภาระหน้าที่ของครูในยามที่บ้านเมืองต้อง

เผชิญกับปัญหาที่ต้องช่วยกันแก้ไขนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะครูคือบุคคลที่จะเป็นผู้จัดกิจกรรม และประสบการณ์ เพื่อให้นักเรียนและบุคคลทั่วไปได้มีความรู้และปัญญาที่จะมองเห็นช่องทางที่จะป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข...” จากพระโอวาทในตอนนี้ได้แสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงสนพระทัยและเข้าพระทัยถึงภาระหน้าที่ของผู้ที่เป็นครูว่า มีหน้าที่อันยิ่งใหญ่ที่จะทำให้นักเรียนได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และอีกตอนหนึ่งของพระโอวาท ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูว่า “จะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนรักที่จะเรียนรู้ไปจนตลอดชีวิตว่า ...ผู้ที่เป็นครูอย่างแท้จริงนั้นจะต้องศึกษาค้นคว้าวิชาความรู้ และพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนของตนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้ศิษย์ได้พัฒนาอย่างเต็มกำลังปัญญาความสามารถ มีความสุขในการเรียนรู้และรักที่จะเรียนรู้ไปจนจบจนตลอดชีวิต แม้เมื่อจบจากสถานศึกษาไปแล้ว...” จากพระโอวาทดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเอาพระทัยใส่สมกับที่ทรงเป็นครูอย่างแท้จริง

“ภาระหน้าที่ของครูในยามที่บ้านเมืองต้องเผชิญกับปัญหาที่ต้องช่วยกันแก้ไขนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะครูคือบุคคลที่จะเป็นผู้จัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อให้ นักเรียนและบุคคลทั่วไปได้มีความรู้และปัญญาที่จะมองเห็นช่องทางที่จะป้องกันแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เผชิญ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข...”

พงษ์ศักดิ์ สิงหนัด

ครูต้นแบบ สกศ. ๒๕๔๑

ในโอกาสที่ได้เข้าเฝ้าในพิธีประกาศเกียรติคุณครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ และครูภูมิปัญญาไทย ประจำปี ๒๕๕๒ ได้ทรงพระกรุณาประทานคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในระหว่างเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการ ข้าพเจ้ามีความประทับใจ “ความเป็นครู” ของพระองค์ท่านในเรื่อง พระองค์ท่านทรงมีความสนพระหฤทัยในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ทรงแนะนำให้ครูจัดสร้างสื่อการสอนและใช้สื่อประกอบการสอนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ให้มากที่สุด

น้ำพระทัยในความเป็นครูนั้นทรงมีอย่างเปี่ยมล้น มีความห่วงใยเด็กนักเรียน ได้ทรงฝากให้ครูทุกคน ตั้งใจอบรมสั่งสอนศิษย์ทุกคน ให้มีความรัก ความเมตตา ต่อศิษย์ทุกคน ด้วยพระจริยวัตรที่งดงามสมความเป็นครู มีน้ำพระทัยที่งดงาม หลังจากที่ได้เข้าเฝ้า พระองค์ท่านแล้ว ข้าพเจ้ามีกำลังใจในการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อเป็นครูที่ดี ข้าพเจ้าได้นำคำแนะนำและแบบอย่างที่ดีของความเป็นครูที่ดีของพระองค์ท่าน มาเป็น แนวปฏิบัติของตนเองทำหน้าที่เป็นครูที่ดี สมที่พระองค์ท่านได้ทรงพระกรุณา

“ข้าพเจ้ามีความประทับใจในความเป็นครูของพระองค์ท่าน”

บริบูรณ์ เกษรา
ครูต้นแบบ สกศ. ๒๕๕๒

“เมื่อพระองค์ทรงจากไปแล้ว แต่สิ่งที่จะยังอยู่ในใจของข้าพเจ้าก็คือ ความเป็น ‘ครู’ ของพระองค์”

นับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้เข้ารับประทานเข็มเชิดชูเกียรติและขึ้นชมพระบารมี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ข้าพเจ้านึกขอบคุณที่เราเกิดมาเป็นคนไทย ได้มีเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินทรงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เรา และพระองค์ท่านทรงเป็นเจ้านายที่ทรงมีความเมตตา ทรงงานหนักด้วยความห่วงใยประชาชน เมื่อพระองค์ทรงจากไปแล้วแต่สิ่งที่จะยังจะอยู่ในใจของข้าพเจ้า คือ ความเป็น “ครู” ของพระองค์กับพระกรณียกิจด้านต่างๆ อีกมากมายที่ทรงพระเมตตากับปวงชนชาวไทย แม้พระองค์จะสิ้นพระชนม์ไปแล้วแต่พระจริยวัตรอันงดงามเปี่ยมไปด้วยน้ำพระทัยนั้นจะจารึกอยู่ในใจของข้าพเจ้าตลอดไป

ปัจฉิม-อมตกา

วัชรินทร์ ผดุงพจน์

ครูต้นแบบ สกศ. ๒๕๔๒

“พระองค์ตรัสว่า ครูเก่ง เด็กต้องเก่ง ผลงานครูมีการพัฒนาขึ้นมาก”

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นแบบอย่างของครูที่ดี มีพระจริยวัตรที่งดงามของความเป็นครู ทรงเป็นประธานในพิธีประกาศเกียรติคุณครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูภูมิปัญญาไทย ประจำปี ๒๕๕๓ ในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกปลาบปลื้มใจมาก แต่ที่ปลาบปลื้มใจที่สุดคือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงทอดพระเนตรการจดนิทรรศการครูต้นแบบ ปี ๒๕๕๓ และทรงตรัสว่า “ครูเก่ง เด็กต้องเก่ง ผลงานครูมีการพัฒนาขึ้นมาก”

ในวันที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นประธาน ทรงมีพระวรกายไม่ค่อยแข็งแรงนัก แต่ทรงเสด็จมาเป็นประธานในพิธีประกาศเกียรติคุณครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ และครูภูมิปัญญาไทย ประจำปี ๒๕๕๓ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมและการพัฒนาวิชาชีพครู พระกรณียกิจดังกล่าวล้วนก่อเกิดจากน้ำพระทัยที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตา และปรารถนาที่จะทำให้ครูทุกคนมีขวัญและกำลังใจทำงานเพื่อประเทศชาติสืบไป

จันจิรา นิอามัน

ครูต้นแบบ สกศ. ๒๕๕๓

ทรงประทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ แก่ครูภูมิปัญญาไทย

ปัจฉิม-อมตกาล

ปัจฉิม-อมตกา

ทรงทอดพระเนตรและสนทนากับครุภูมิปัญญาไทยที่นำนิทรรศการ
การนำภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาของชาติด้วยความสนพระหฤทัย

อนันตกาล

คุณค่าที่ทรงสร้าง
ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ
ทุกสิ่งจักคงอยู่
พระกัลยาฯ ของนิกร

จักเกริกก้องทุกสมัย
ก่อพระเกียรติให้ขจร
เป็นนิรันตร้อนุสรณ์
พระเกียรติก้องอนันตกาล

อนันตกาล

สิ่งที่ดำรงอยู่ เป็นอนันตกาล

หลายสิ่งหลายอย่างมีแล้วดับสูญไป

แต่หลายสิ่งหลายอย่างมีแล้วยังดำรงอยู่เป็นอนันตกาล

ณ วันนี้ได้พิสูจน์แล้วว่าพระเมตตาที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงนำพระปณิธานการเป็นครูของพระองค์ พัฒนาคณะพัฒนาการศึกษาของชาติด้วยความมุ่งมั่นพระหฤทัยมาตลอดพระชนม์ชีพนั้น แนวพระดำริด้านการศึกษาของพระองค์ทำให้**ทรงเป็นครูของมหาชนในแผ่นดิน**ผ่านการพัฒนาคณะพัฒนาการศึกษา และพัฒนาสถาบันการศึกษาให้เป็นชุมชนทรัพยากรไพศาลของการเรียนรู้แบบอสงไขย

แสงหนึ่งคือรุ่งงาม หนังสือประกอบนิทรรศการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา สะท้อนภาพพระองค์ไว้อย่างเด่นชัด

“แสง” ส่องสว่างอาบสะท้อนให้ผู้คนเห็นความงดงามของสรรพสิ่ง แสงมีคุณค่าที่ไม่เคยปรากฏตัว ผู้คนไม่คิดจะค้นหา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นดั่งแสงหนึ่งที่ส่องให้เห็นความงดงามบนแผ่นดินไทย เป็นดั่งแสงแห่งการให้ แสงแห่งความรัก และแสงแห่งความกรุณา

เมื่อแสงนั้นฉายผ่านท้องฟ้าจึงปรากฏเป็นรุ่งงาม ๗ สี กอปรด้วย แดง แสด เหลือง เขียว น้ำเงิน คราม ม่วง ดุจดั่งพระเกียรติคุณทั้งเจ็ด

ให้เกียรติผู้อื่น

สง่างาม

เรียบง่าย

รู้แจ้งเห็นจริง

เปี่ยมพลังสร้างสรรค์

อุทิศพระองค์เพื่อปวงชน

พระเมตตา

พระจริยวัตรในด้านของการศึกษา พระองค์ทรงเป็นดั่ง **อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย** ทรงมีคุณธรรมความเป็นครูอย่างเข้มแข็ง ทรงพลัง มีความรัก ความเมตตาทุ่มเทให้ศิษย์ด้วยพระหฤทัยในความเป็นครูผู้มีคุณูปการอย่างหาที่สุดมิได้

คุณูปการดังกล่าวเป็นพลังประทับแน่นอยู่ในใจของศิษย์

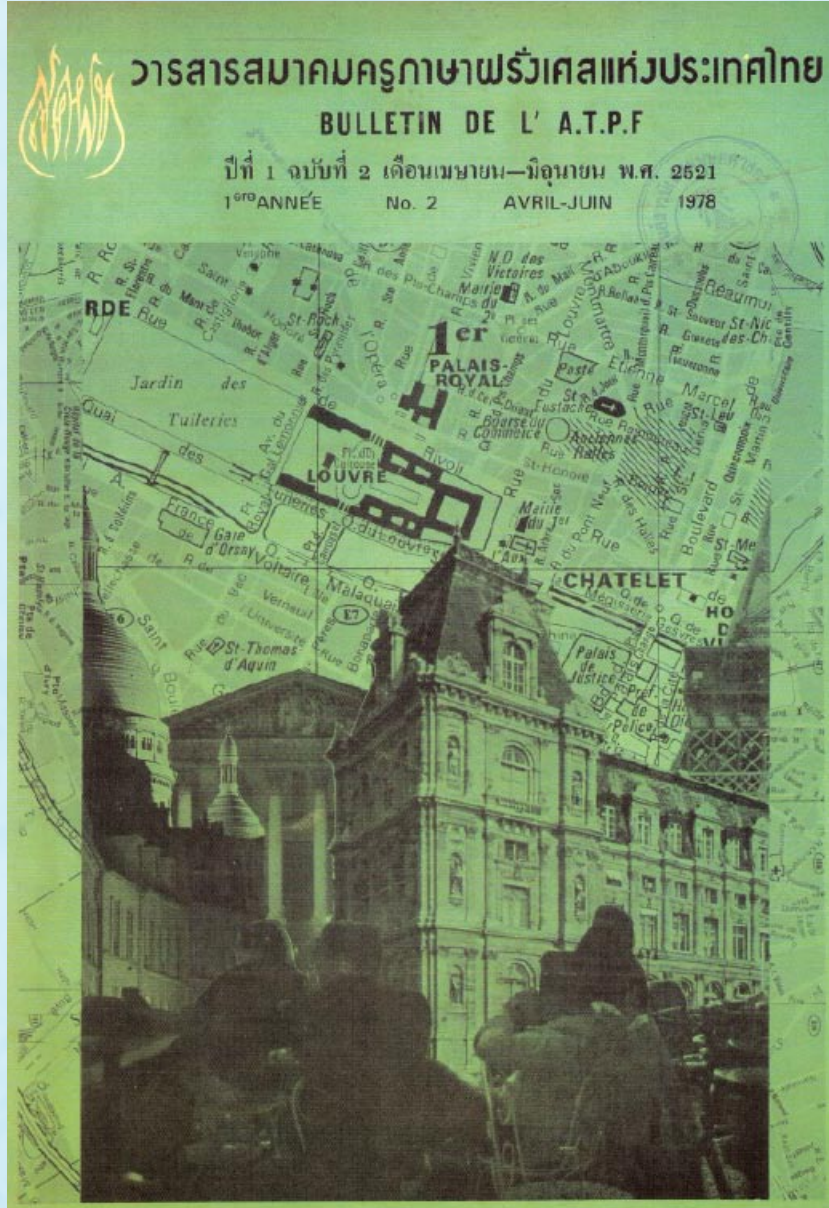
พลังดังกล่าวก่อให้เกิดการสืบสานดำเนินตามรอยพระยุคลบาทด้วยการสืบสาน พระปณิธานไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ “อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย” ทรงพลังอันเข้มแข็ง เป็นอมต-อนันตกาล

อนันตกา

อนันตกาล

อนันตกาล

ครูของครู

ความจริงและความยุติธรรม

คุณธรรมความเป็นครูในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ นับเป็นแบบอย่างที่สูงค่ายิ่งสำหรับผู้เป็นครูนับอเนกอนันต์

เมื่อครั้งทรงเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น พระภารกิจที่ทรงรับนับว่าหนักมากในทุกๆ ด้าน แต่พระองค์ก็ปฏิบัติพระภารกิจที่ทรงรับผิดชอบสำเร็จผลสมบูรณ์สูงสุดในทุกเรื่อง

เมื่อเป็นผู้บังคับบัญชาในฐานะหัวหน้าคณาจารย์ภาษาฝรั่งเศส ทรงมีพระจริยวัตรในการพัฒนางานที่งดงาม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อคณาจารย์ในทุกด้าน อาทิ

- **การรับฟังความคิดเห็นของคณาจารย์** : ทรงให้ความสำคัญในการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านจากคณาจารย์ที่ร่วมงานทุกคนเพื่อสดับรับฟังถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องการเรียนการสอน

- **การให้คำแนะนำ** : เมื่อทรงรับฟังความคิดเห็นต่างๆ จากคณาจารย์แล้ว พระองค์ทรงพิจารณาปัญหาด้วยพระสุชুমัคมภิรภาพ จากนั้นทรงไตร่ตรองและประทานคำแนะนำในการพัฒนาการสอน แนวทางการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงการเรียนการสอนควบคู่กันไป
- **ธรรมะของผู้บังคับบัญชา** : สิ่งที่พระองค์ ทรงใช้เป็นหลักในฐานะของผู้บังคับบัญชา ก็คือ **การใช้ธรรมะ** ในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา โดยทรงยึดหลัก **ความจริง** และ **ความยุติธรรม** แก่ทุกคนโดยทัดเทียมกัน

ผู้ทรงคุณธรรมและอุทิศตนเพื่อการศึกษา

หลังจากทรงงานสอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จนถึงเดือนมกราคม ๒๕๒๑ ทรงได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทานตำแหน่ง ศาสตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเข็มเกียรติยศอันเป็นเครื่องหมายเทิดทูนเกียรติอาจารย์เพื่อยกย่องพระองค์ **“เป็นผู้ทรงคุณธรรมและอุทิศตนเพื่อการศึกษา”**

อนันตกาล

ศิษย์ของพระองค์

ภาพประทับใจที่อยู่ในความทรงจำของศิษย์ในสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ก็คือ พระองค์จะทรงติดตามการทำงานร่วมไปถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของศิษย์อยู่เสมอ

มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ทรงให้การช่วยเหลือด้วยน้ำพระหฤทัยทั้งกำลังใจ กำลังทุนทรัพย์ ที่พระองค์ทรงพร้อมเสมอที่จะมอบให้ศิษย์

การเป็นศิษย์ของพระองค์นั้นนับเป็นบุญของชีวิต และเมื่อการเรียนรู้ใกล้จบหลักสูตร พระองค์จะทรงรับสั่งแก่ศิษย์ว่า **เมื่อเรียนจบแล้ว หากเจอกันที่ไหนก็ขอให้บอกว่าเป็น ลูกศิษย์**

กาลเวลาที่ผ่านไป ศิษย์หลายคนเมื่อพบพระองค์ท่านก็จะปฏิบัติตามที่ทรงรับสั่งว่า เป็นศิษย์รุ่นที่เท่าใด ปี พ.ศ. อะไร จากสถาบันไหน ซึ่งพระองค์จะทรงสำราญพระหฤทัยเป็นอย่างยิ่งที่พบศิษย์ของพระองค์

อนันตกาล

ศิลปศาสตร์ ของการสอน

อนันตกา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงใช้ศิลปศาสตร์ของการสอนและการถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย แม้ในช่วงที่พระองค์ทรงเป็นสมเด็จพระอาจารย์ของศิษย์นั้น สื่อ เทคโนโลยีด้านการสอนในประเทศไทยยังพัฒนาไม่เทียบเท่าในปัจจุบันก็ตามที่ แต่พระองค์ก็มี “วิธี” ที่หลากหลายเพื่อให้ศิษย์ได้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยประมวลสรุปได้ดังนี้

ศิลปศาสตร์ : การเตรียมการสอน

แม้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จะมีความเชี่ยวชาญในเรื่องวรรณคดีฝรั่งเศส ภาษาฝรั่งเศส เพราะทรงศึกษาโดยตรงจากต่างประเทศ แต่ทุกครั้งที่ทรงสอนจะทรงเตรียมการสอนทุกครั้ง

การเตรียมการสอนของพระองค์นั้นเป็นการเตรียมการสอนที่นับว่าหนักเพื่อให้ศิษย์ได้รับความรู้สูงสุด ซึ่งในเรื่องการเตรียมการสอนนี้ พระองค์ได้ทรงประทานสัมภาษณ์แก่ศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ชาวลิต

“เพราะเวลาสอนนี้ต้องเตรียมมาก อ่านมาก...”

การบรรยาย

การบรรยายเป็นวิธีการสอนที่ถือว่า เป็นปฐมบทสำคัญของการสอนของทุกวิชาที่ถือเป็นเสมือนบทนำเรื่อง ซึ่งมีจุดเด่นที่ผู้บรรยายจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระ และข้อสำคัญการบรรยายเป็นการใช้ศิลปศาสตร์ชั้นสูงที่จะจูงใจให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยจิตใจที่จดจ่อ

ในการบรรยายให้นิสิต นักศึกษาฟังนั้น เนื่องจากพระองค์เป็นพระอาจารย์ที่ทรงใช้ภาษาที่ได้มาตรฐานสูงสุด มีความไพเราะและนุ่มนวล ทำให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ถึงความถูกต้องชัดเจนในการสนทนาภาษาฝรั่งเศสที่พระองค์ทรงถ่ายทอดทั้งความรู้และประสบการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องทำนองเสียง (intonation) ของประโยค การใช้คำสำนวนที่ไพเราะสละสลวย

แบบอย่างที่ดีงามดังกล่าวนี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงบรรยายถ่ายทอดเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีที่นิสิตนักศึกษาได้นำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

การฝึกทักษะ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญประการหนึ่งที่สมเด็จพระเจ้าฟ้า ทรงให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ ก็คือ การส่งเสริมให้ศิษย์ของพระองค์มีโอกาสได้ฝึกทักษะทั้งในเรื่องการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ในการบรรยายนั้นเป็นการบรรยายที่มีการสลับด้วยคำถามง่ายๆ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกทักษะการสื่อสารด้วยการตอบคำถามปากเปล่าหรือการแสดงความคิดเห็น

จากการที่ทรงให้ศิษย์ฝึกทักษะการฟัง การพูดแล้ว พระองค์ได้ให้ศิษย์ฝึกการเขียนเชิงวิจารณ์โดยนำบทกวีที่มีชื่อเสียงมาเป็นตัวอย่างให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกฝน เพื่อทำความเข้าใจถึงความคิดที่มีในบทกวี ความรู้สึก และจินตนาการของผู้เขียน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ ทั้งเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ซาบซึ้ง ประทับใจ หรือไม่ประทับใจ ซึ่งเป็นการฝึกทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้ของมนุษย์

การประทานคำอธิบาย หลากหลายตัวอย่าง

บางครั้งเนื้อหาสาระที่ทรงถ่ายทอดก็มีความยากเกินกว่าศิษย์บางคนจะเข้าใจ กรณีเช่นนี้พระองค์จะทรงสังเกตจากพฤติกรรมการแสดงออกของศิษย์ เมื่อเห็นว่าการอธิบายดังกล่าวยังไม่สามารถทำให้ศิษย์เข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ก็จะทรงประทานตัวอย่างใหม่ๆ ในการอธิบายขยายความให้ศิษย์เข้าใจได้อย่างกระจ่างชัด

บรรยากาศในการสอนของพระองค์เป็นบรรยากาศที่ศิษย์สัมผัสได้ถึงพระเมตตาในความเป็นครูที่ทรงมีให้ศิษย์อยู่อย่างมากมาย ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นบรรยากาศของการเรียนรู้ที่มีความสุข มิได้ตั้งอยู่บนความเครียด โดยขาดความเป็นธรรมชาติในการเรียนรู้ของมนุษย์

ไม่โปรดการสอนเนื้อหาสาระ เพียงอย่างเดียว

ศิลปศาสตร์การสอนที่เป็นหลักสำคัญของพระองค์ ก็คือ ไม่โปรดการสอนเนื้อหาสาระเพียงอย่างเดียว

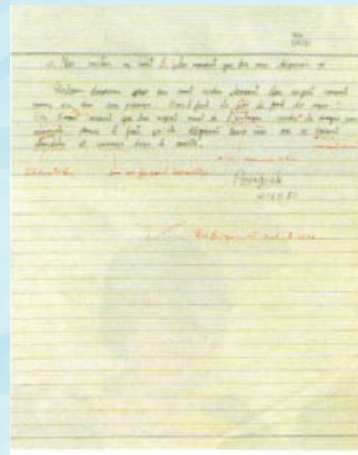
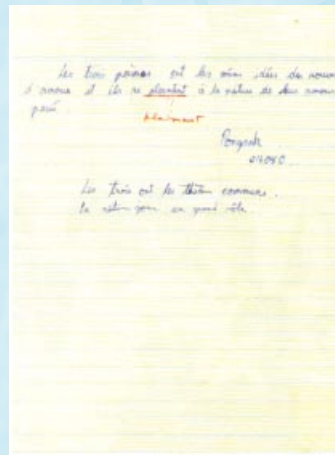
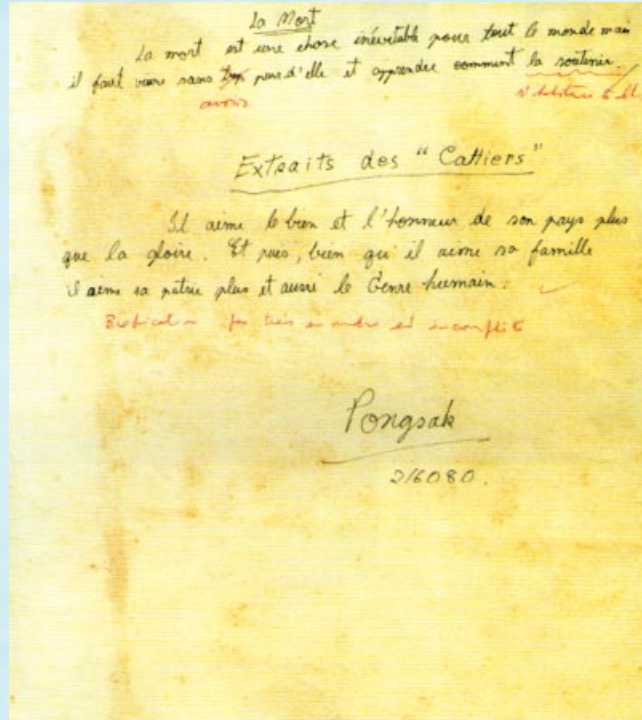
ในการสอนศิษย์จะทรงเน้นย้ำศิษย์ในเรื่องความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์สิ่งที่เรียน ทรงแนะนำให้ศิษย์ทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ อาทิ

- คิดเป็นภาษาต่างประเทศที่ผู้นั้นเรียน
- ทรงอบรมสั่งสอนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม
- ความสำนึกในหน้าที่ของคนไทย

การตรวจผลงาน

เมื่อทรงมอบหมายให้ศิษย์ทำแบบฝึกหัดแล้ว ในการตรวจผลงาน พระองค์จะตรวจผลงานด้วยความละเอียดลออ สิ่งใดที่ไม่ถูกต้องหรือมีความผิดพลาด พระองค์จะทรงตรวจทานแก้ไขความผิดพลาดดังกล่าวด้วยลายพระหัตถ์ของพระองค์เอง

ความใส่ใจพระหฤทัยเช่นนี้ทรงปฏิบัติแก่ศิษย์ทุกคนโดยเสมอหน้ากัน ทั้งนี้ เพื่อให้ศิษย์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรอบคอบ

อันทันกาล

ข้อสำคัญเมื่อศิษย์ทำผิดพลาดด้วยความไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิด การแก้ไขให้เห็นถึงวิธีการที่ถูกต่องก็เป็นครูอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ มิให้ผิดพลาดเป็นหนที่สอง ด้วยเหตุนี้เอง ผลงานของศิษย์จะมีลายพระหัตถ์ที่ทรงแก้ไขให้ด้วยพระเมตตา

สื่อการสอน “เกมเสริมทักษะ”

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการศึกษาของเด็กๆ มากเป็นพิเศษ ด้วยทรงเห็นว่าการศึกษาในวัยเด็กจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาในระดับสูงต่อไป

ในการเสด็จเยี่ยมศูนย์เด็กเล็กหรือโรงเรียนทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดห่างไกล ทำให้มีพระดำริในการผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กๆ ขึ้น

ในเรื่องของสื่อการสอนนี้ มูลนิธิสมาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยศรีอยุธยาแห่งประเทศไทย (ส.ส.อ.ท.) ในพระอุปถัมภ์ได้ดำเนินโครงการศิลปประดิษฐ์สื่อการสอนเพื่อเป็นต้นแบบในการผลิตสื่อการสอนสำหรับพัฒนาการศึกษาให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กประถมศึกษา โดยได้นำขึ้นถวายองค์อุปถัมภ์ทอดพระเนตร

พระองค์นำสื่อดังกล่าวไปสาธิต ทดลอง และทรงเก็บรายละเอียดที่เป็นข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประทานคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในเวลาต่อมาได้ทรงคิดค้นต้นแบบสื่อการสอนประทานเป็นเกมต่อบัตรอักษร-ภาพ เกมต่อบัตร ภาพ-คำ ระดับชั้น ป.๑ เกมต่อบัตรคณิตศาสตร์ เกมต่อบัตร ภาพ-คำ ระดับอนุบาล และสื่ออื่นๆ ที่ทรงคิดค้นเผยแพร่ให้ครูนำไปใช้เป็นสื่อประกอบการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กๆ ในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลการคมนาคมให้มีโอกาสที่ดีในการเรียนรู้ โดยมีสื่อการสอนเป็นสะพานเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ที่แจ่มแจ้งรวดเร็วขึ้น

ในการผลิตสื่อการสอน ทรงประทานแนวพระดำริว่า..

“...ครูผู้สอนควรทำงานเพื่อเด็กด้วยความอดทน และเสียสละ ควรศึกษาหาความรู้ในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ป้อนให้แก่เด็ก ควรสอนให้อ่านได้ อ่านมีใช้ท่องได้และครูควรประดิษฐ์อุปกรณ์การสอนขึ้นเอง พยายามให้วัสดุที่หาง่าย เช่น วัสดุเหลือใช้หรือที่หาได้ในท้องถิ่น ไม่ควรหวังสิ่งของบริจาคเสมอไป”

ทรงแสวงหาความรู้ เป็นนิจรันคร์

วิทยาการการสอนมีการปรับเปลี่ยนใหม่ๆ อยู่เสมอ
การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เป็นสิ่งที่สมเด็จฯ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จะเห็นได้จากทรงริเริ่มให้มีการจัดทำหลักสูตรให้ทันสมัย ทรงเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทรงจัดให้มีการสัมมนา วิชาการและทรงถ่ายทอดวิทยาการใหม่ๆ ที่ทรงได้รับการประชุมสัมมนาจากนานาชาติ เผยแพร่ไปยังอาจารย์ ศึกษานิเทศก์ ครู ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งการประชุม สัมมนา การออกวารสารของสมาคม รวมไปถึงการเขียนบทความเผยแพร่วิธีการด้วย พระองค์เอง

ทั้งหลายทั้งปวงดังกล่าวนี้เป็นพระจริยวัตรที่ทรงปฏิบัติต่อเนื่องตลอดมา

พลังสำคัญ

ในการสืบสานพระปณิธานการเป็นครู

อนันตกาล

ณ วันนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์เสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว แต่พระปณิธานของพระองค์ยังคงเป็นพลังอันไพศาลผ่านศิษย์ กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สมาคม มูลนิธิต่างๆ ที่จะนำพาปณิธานไปสู่การปฏิบัติเพื่อนำสังคมให้เกิดพลาอนุภาพสร้างสรรค์เป็นอนันตกาล

พระปณิธานผ่านศิษย์

ศิษย์ คือ พลังสำคัญของการนำพระปณิธานความเป็นครูของพระองค์ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งด้านความรู้ คุณธรรมให้มั่นคง ยั่งยืน เหมือนที่พระองค์ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีงามตลอดมา สิ่งที่พระองค์ถ่ายทอดพระปณิธานผ่านศิษย์ไว้ทำให้เกิดการเผยแพร่ไปสู่การปฏิบัติอย่างเข้มแข็งและทรงพลัง

ประสบการณ์แนวคิดของศิษย์นั้นมืออย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

ฉันชอบสอน ฉันจึงเป็นครู

สวัสดี งามกล

คนทั่วไปทราบกันดีว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงสอนนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง การเป็นครูนั้นมีอยู่ ๒ ลักษณะ ข้อแรกเป็นครูเพราะใจรัก อยากเป็นครู ข้อที่สองเป็นครูเพราะเป็นอาชีพอย่างหนึ่ง หากเป็นข้าราชการครูก็จะมีเสถียรภาพและความมั่นคงในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับข้าราชการทั่วไป สมเด็จพระกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงเป็นครูแบบแรก ดังที่ปรากฏในพระนิพนธ์ของพระองค์ ที่สำคัญคือข้อมูลจากสาระของบทสัมภาษณ์ซึ่งได้ประทานพระกรุณาให้นิตยสารพลอยแกมเพชรกราบทูลสัมภาษณ์และพิมพ์เผยแพร่ว่าตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์พระองค์โปรดการสอนผู้ที่เยาว์วัยกว่า เมื่อทรงศึกษาในมหาวิทยาลัยจึงตัดสินใจเรียนวิชาครูเป็นวิชาชีพหนึ่ง ซึ่งทรงสนพระทัยตลอดมา

แต่ผู้ที่โชคดีได้มีโอกาสทำงานถวายสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์พบว่าทรงเป็น “ครูนอกห้องเรียน” ตลอดพระชนม์ชีพ ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นศิษย์ “สมเด็จพระอาจารย์” คนหนึ่งขอเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นครูเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่าน ดังต่อไปนี้

ครูในห้องเรียน

“การเรียนภาษานั้น ในขั้นต้น การเรียนรู้หลักภาษาหรือไวยากรณ์มีส่วนสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของการใช้ภาษาให้ถูกต้อง ขั้นต่อไปเป็นการสื่อสารให้เข้าใจตรงกันระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้พูดกับผู้ฟัง ในท้ายที่สุดความไพเราะ งดงาม ก็น่าสนใจ เป็นสิ่งสำคัญที่สุด”

ข้อความข้างต้นเป็นใจความที่ “สมเด็จพระอาจารย์” หรือ “อาจารย์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ” ทรงสอนลูกศิษย์ เป็นการเพิ่มเติมจากการเรียนวิชาการวรรณคดีโรแมนติก (literature romantique) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ ผู้เขียนเข้าใจว่าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอคงจะพอตระหนักที่ลูกศิษย์ติดอยู่กับไวยากรณ์มาก

* นิตยสารปีที่ ๔ คณะอักษรศาสตร์ที่เรียนภาษาฝรั่งเศส เป็นนิตยสารแรกที่เรียนกับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ นิตยสารใช้คำว่า “สมเด็จพระอาจารย์” หรือ “อาจารย์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ” เวลาพูดถึงพระองค์ท่าน

ในการทำแบบฝึกหัดที่พระองค์ท่านทรงเห็นว่าลูกศิษย์รุ่นแรกเรียนปีสุดท้าย และจวนจะจบภาคการศึกษาแล้ว ควรทราบสาระของภาษาไว้ให้เป็นความรู้ติดตัวไปในภายภาคหน้า จะทำให้ผู้อ่าน ผู้เขียน ผู้ฟังเข้าใจภาษาอย่างถ่องแท้ และสร้างสรรค์ โดยเฉพาะหากมีโอกาสเรียนและหรือทำงานด้านภาษาในระดับสูงขึ้นไป

“คำ หรือศัพท์ วลี หรือประโยคที่เรียบง่าย สั้น แต่ได้ใจความดี มีพลังอยู่ในตัว การใช้คำ วลี หรือประโยคยาก สลับซับซ้อน อาจทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลง ผิดพลาดได้ ขอให้ศึกษาหลักการและแนวทางภาษา เรียบง่าย สั้น ฝึกฝน และใช้ให้ดีที่สุด”

ข้อความข้างต้นเป็นคำสอนที่สมเด็จพระเจ้าจารย์ทรงอธิบายเมื่อการเรียนการสอนอยู่ในช่วงกลางภาค (ครั้งนั้นเรียนไตรภาคหรือสามภาคการศึกษา) จะเห็นว่าสาระที่ทรงเน้นมีความต่อเนื่อง เป็นลำดับขั้นตอนของการเรียนภาษา เนื่องจากวิชาที่ทรงสอนเป็นวรรณคดี สมเด็จพระเจ้าจารย์จะทรงยกตัวอย่างของวรรณกรรมที่ไพเราะ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อความที่เขียนด้วยภาษาซึ่งง่าย มีความหมายและมี “พลัง” อยู่ในตัว ด้วยเหตุนี้แนวคิดที่มีโอกาสได้เป็น “ศิษย์สมเด็จพระเจ้าจารย์” จึงภาคภูมิใจและรู้สึกว่าเป็นบุญยิ่งนักที่มีโอกาสเรียนรู้สิ่งทั้งหลายที่ไม่มีโอกาสทราบความสำคัญหรือแก่นของภาษาอย่างที่พวกเราได้รับ

ความเป็นครูที่ทรงแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์และทำให้พวกศิษย์ซาบซึ้งในพระวิริยะ อุตสาหะ ความตั้งใจและความปรารถนาที่คือทรงตรวจแบบฝึกหัดอย่างละเอียด ทุกคนตกใจเมื่อเห็นว่าแบบฝึกหัดของแต่ละคนมีที่ทรงแก้ไขคำผิด อย่างที่สองคือทรงแนะนำว่าหากจะแก้ไข ปรับปรุงข้อเขียนของนิสิตแต่ละคนคืออะไร ลักษณะเช่นนี้เป็นอุทาหรณ์ให้เราทราบว่าข้อเขียนของเราแม้ว่าจะเขียนอย่างดีที่สุดนั้น อันที่จริงมีแนวทาง ข้อคิด และข้อความที่เขียนให้ชัดเจน ไพเราะ งดงามอีก ยิ่งกว่านั้นสมเด็จพระเจ้าจารย์จะทรงสอนว่า การเรียนภาษานั้นแต่ละคนต้องสนใจ ใฝ่รู้ และแสวงหาคำ (ศัพท์) สำนวน และข้อความที่นักเขียนหรือกวีได้เขียนไว้ในหนังสือแบบต่าง ๆ การเรียนรู้หรือจำ และสามารถนำมาใช้ปรับปรุงข้อเขียนของตนเองเป็น “การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต” เพราะภาษามีความหลากหลาย เปรียบเสมือนการนำดอกไม้หลากสี หลากพันธุ์ มาร้อยเรียงเป็นมาลัยหรือพานพุ่มไม้่งดงามตามแต่จินตนาการ ความสามารถในการแสดงออกของแต่ละบุคคล

“เมื่อเรียนจบแล้ว พบกันที่ไหน ก็ขอให้บอกให้ทราบด้วยว่า เป็นลูกศิษย์รุ่นไหน”

ข้อความนี้เป็นพระดำรัสที่รับสั่งให้นิสิตทุกคนซึ่งในน้ำพระทัยของสมเด็จพระเจ้าอาจารย์ที่แสดงพระอัธยาศัยตามแบบวัฒนธรรมไทย คือ ความเป็นครูกับศิษย์นั้นมีความรัก ความเคารพและผูกพันตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงมีลูกศิษย์ที่เข้าเฝ้าและถวายรายงานว่าเป็นศิษย์ปี พ.ศ.ใด เรียนชั้นปีเท่าไรเมื่อสมเด็จพระเจ้าอาจารย์ทรงสอน พวกเราทราบดีว่าสมเด็จพระเจ้าอาจารย์ทรงพระสำราญมากเมื่อมีศิษย์ไม่ว่ารุ่นไหนเข้าเฝ้าและถวายรายงานว่าเป็นศิษย์รุ่นไหน พ.ศ.อะไร

แนวการสอนที่สมเด็จพระเจ้าอาจารย์ทรงใช้ในครั้งนั้น เป็นการให้ความรู้ ความคิดที่เป็นพื้นฐาน ดังเช่นเพื่อน ๆ และผู้เขียนเรียนวรรณคดีโรแมนติกที่ทรงสอนให้รู้และเข้าใจว่าปรัชญาอุดมการณ์ ปณิธานของกวีหรือนักเขียนเป็นปรัชญาหรือกลุ่มอุดมการณ์แบบไหน สมเด็จพระเจ้าอาจารย์ทรงศึกษา วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนและสรุปให้นิสิตเข้าใจ เช่น นิสิตชั้นปีที่ ๒ เรียนชีวประวัติและผลงานของ Victor Hugo พวกเราจึงทราบว่ากวีเอกของโลกผู้นี้ชื่นชมปรัชญาแบบ existentialism ขณะเดียวกันนิสิตรุ่นน้องเรียน Alfred de Vigny ซึ่งเป็นผู้เลื่อมใสปรัชญาแบบ stoicism ในสมัยนั้นการเรียนการสอนวรรณคดีส่วนใหญ่จะเน้นการศึกษาและชื่นชมความไพเราะของภาษา ความงดงามและความประทับใจของภาษา สำนวน เนื้อเรื่อง ทำให้ผู้สนใจวรรณกรรมสามารถจดจำและนำข้อความที่ไพเราะกินใจมาเสริมข้อคิด ข้อเขียน หรือการพูดให้ประทับใจยิ่งขึ้น อย่างเช่น กวีอังกฤษท่านหนึ่ง บรรยายสั้น ๆ แต่กินใจอย่างยิ่งว่า “...just a glimpse I catch her eyes, yet I love her till I die...”

สมเด็จพระเจ้าอาจารย์จึงทรงเป็น “ครู” คนแรกในเมืองไทยที่ทรงสอนให้ศิษย์รู้และเข้าใจวรรณคดีอย่างลึกซึ้ง กว้างขวาง ดังเช่นบทกวีของ Alfred de Vigny บรรยายความเจ็บปวดของหมาป่าที่ถูกนายพรานยิงและบาดเจ็บ ต้องกระเสือกกระสนหนีตาย ความเจ็บปวดของสุนัขที่วิ่งหนี และระหว่างซ่อนตัวอยู่ เจ็บปวด ทนทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส ก่อนตาย Alfred de Vigny บรรยายความสุขครั้งสุดท้ายของหมาป่าอย่างยิ่ง การเรียนปรัชญาแบบ stoicism ทำให้เราเข้าใจว่าความทุกข์ ความเจ็บปวดนั้นมีความสุขอยู่ในตัวของมันเอง เพราะในที่สุดแล้วก็จะตระหนักว่า ความตายจะยุติความเจ็บปวด ความทนทุกข์ทรมานลงได้

ครูนอกห้องเรียน

พระกรุณาธิคุณซึ่งสมเด็จพระอาจารย์ประทานแก่ผู้ที่ทำงานถวายในวาระและสถานที่ต่างๆ นั้น อาจแยกออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรก คือผู้ที่เป็นศิษย์ซึ่งพระองค์ทรงสอนในมหาวิทยาลัยต่างๆ กลุ่มที่สอง เป็นข้าราชการหรือผู้ที่ทำงานมูลนิธิ โครงการหรือสมาคมที่พระองค์ทรงงาน

เนื่องจากสมเด็จพระอาจารย์ทรงมีความจำเป็นเลิศ ศิษย์ “สมเด็จพระอาจารย์” บางคนโชคดีที่มีโอกาสทำงานถวาย หรือแม้แต่ทรงบรรยายเมื่อหน่วยราชการหรือภาคเอกชนกราบบังคมทูลเชิญเป็นวิทยากร ในบางโอกาสศิษย์สมเด็จพระอาจารย์จะตระหนักว่าสมเด็จพระอาจารย์ “ทรงสอนนอกห้องเรียนเพิ่มเติม” จากที่เคยทรงสอนในมหาวิทยาลัย ครั้งหนึ่งกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระอาจารย์ทรงบรรยายเรื่อง การพัฒนาเยาวชนของชาติ ผู้เขียนรับราชการอยู่กรมนี้ ผู้บังคับบัญชาจึงมอบหมายให้เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับเสด็จสมเด็จพระวิทยากร หนึ่งในสาระของคำบรรยายที่สมเด็จพระอาจารย์ทรงกล่าวในที่ประชุม คือ การเรียนภาษาต่างประเทศ ได้ทรงแนะนำหลักการและแนวปฏิบัติในการเรียนภาษาต่างประเทศที่ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนรู้สึกและสำนึกในพระกรุณาธิคุณ ซึ่งสมเด็จพระอาจารย์ได้หันพระพักตร์มาที่ผู้เขียนที่ได้รับ ความกรุณาจากผู้บังคับบัญชาให้นั่งแถวหน้าไม่ห่างจากแท่นบรรยายมากนัก ในวันนั้นมีผู้ใหญ่ซึ่งมีตำแหน่งบริหารของกรมวิชาการ และกระทรวงศึกษาธิการพูดสัพยอกผู้เขียนว่า สมเด็จพระอาจารย์ทรงสอน ลูกศิษย์เพิ่มเติมจากที่เคยทรงสอนในห้องเรียนมาแล้ว สาระและแนวปฏิบัติการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งสมเด็จพระอาจารย์ทรงบรรยายในวันนั้น ผู้เขียนได้นำไปแนะนำนักเรียนและเยาวชนหลายครั้ง เชื่อว่าจะมีหลายคนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศอยู่ ไม่น้อย

นอกเหนือจากทรงสอนตามเรื่อง วาระ และสถานที่ดังกล่าวแล้ว สมเด็จพระอาจารย์ทรงสอนศิษย์ด้วยการวางพระองค์เป็นแบบอย่าง ดังเช่น กล่าวในตอนที ๑ (ครูในห้องเรียน) ว่า ทรงเน้นให้เห็นความสำคัญของการใช้คำ วลี และประโยคเรียบง่าย กินใจความ กะทัดรัด เมื่อศิษย์สำเร็จการศึกษาแล้ว สมเด็จพระอาจารย์ก็จะรับสั่งด้วยภาษาที่เรียบง่าย กินใจความ และกะทัดรัดอยู่เป็นประจำ ครั้งหนึ่งมีการประชุมสมาชิกสมาคมครูสอนภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีศิษย์เก่าคนหนึ่ง (ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม)

เข้าร่วมประชุมด้วย มีกรรมการสมาคมขอให้ศิษย์เก่าผู้นั้นเล่าให้สมาชิกสมาคมฟังว่า สมเด็จพระสังฆราชทรงสอนภาษาฝรั่งเศสอย่างไร หลังการประชุมสิ้นสุดลง สมเด็จพระสังฆราชได้ประทานโอกาสให้ศิษย์เก่าผู้นั้นเข้าเฝ้าเบื้องพระพักตร์ ได้รับสั่งประทานกำลังใจแก่ศิษย์ผู้นั้นว่า “ช่างจำ ช่างคิด ช่างเล่า” กระแสรับสั่งเพียง ๖ คำนี้ ทำให้ศิษย์ผู้นั้น ศิษย์เก่าที่เป็นกรรมการสมาคม และที่ไม่ได้เป็นศิษย์เก่าแต่เป็นสมาชิกสมาคมต่างได้ประจักษ์ถึงความสำคัญ ของคำ วลี ประโยคสั้นๆ ที่กินใจความลึกซึ้งกว้างขวาง มีความหมายต่อผู้ที่รับฟังกระแสพระดำรัสอย่างยิ่ง

ในบางโอกาสสมเด็จพระสังฆราชจะรับสั่งกับศิษย์ที่ทำงานถวายโดยเฉพาะในการประชุมวิชาการหรือนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องที่ประชุม หรือจัดนิทรรศการ ดังเช่นทรงเตือนว่าการเขียนหรือบรรยายเชิงชีวประวัติของบุคคลจะต้องยึดหลักความจริงเป็นสำคัญ ไม่ควรเพิ่มเติมข้อมูลอย่างไม่มีหลักฐาน ไม่มีการตรวจความถูกต้องชัดเจน ที่สำคัญที่สุดจะต้องไม่ใช่ “ความรู้สึก” หรือ “ความเห็น” เกี่ยวข้อเท็จจริงของชีวประวัติของบุคคลที่เขียน พูดหรือแสดงในนิทรรศการ ศิษย์บางคนโชคดียังยิ่งที่สมเด็จพระสังฆราชทรงเล่าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ประชุม หรือจัดนิทรรศการเพิ่มเติม ทำให้ทราบสาระหรือรายละเอียดเพิ่มเติมจากหลักฐานซึ่งได้จากหนังสือ หรือได้ยินคำบอกเล่าจากผู้รู้จริงในเรื่องที่ประชุมหรือนิทรรศการ บางครั้งทรงซักถามศิษย์ผู้จัดนิทรรศการหรือประชุมวิชาการเกี่ยวกับข้อเท็จจริงบางประการที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อมูล เช่น วันเดือนปีสำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่ประชุมหรือแสดงนิทรรศการ เมื่อทรงทราบวิธีการค้นคว้าและนำข้อมูลมาเสนอ ก็จะได้รับสั่งประทานกำลังใจว่าข้อมูลนั้นถูกต้องและประทานกำลังใจว่าวิธีสืบค้นความจริงถูกต้องดีแล้ว ในบางกรณีทรงยกตัวอย่างวิธีการศึกษานำเสนอของศิษย์ผู้นั้นให้ผู้อื่นทราบ

สำหรับผู้ที่มีใช้ “ศิษย์ในห้องเรียน” บุคคลกลุ่มนี้จำแนกออกเป็นสองกลุ่มย่อยคือ ผู้ที่ทำงานโครงการหรือมูลนิธิซึ่งพระองค์ทรงรับผิดชอบ กับอีกกลุ่มหนึ่งคือสมาชิกสมาคมครูสอนภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยหรือสมาคมอื่นซึ่งทรงเป็นพระอุปถัมภ์ กลุ่มแรกจะได้รับฟัง พระดำรัส พระวิจารณ์เกี่ยวกับงานที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลทำงานถวายดังที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์เวลาเสด็จเยี่ยมและทอดพระเนตรกิจกรรม เช่น โครงการแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี บุคคล และคณะบุคคลเหล่านี้ต่างตระหนักและเรียนรู้หลักการแนวปฏิบัติ กุศโลบาย (strategy) รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สมเด็จพระ

อาจารย์จะทรงวางแผนปฏิบัติการล่วงหน้าอย่างละเอียดรอบคอบทุกครั้งที่ได้เสร็จทรงงานทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เนื่องจากทรงมีพระปรีชาสามารถและความจำเป็นเลิศ จึงทรงติดตามงานได้อย่างแม่นยำ ศาสตราจารย์ ดร.ชลดดา บุรณกาล เล่าให้ฟังว่าแม้แต่การฉายภาพกับคณะผู้ทำงาน สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ได้ทรงขอให้สมาชิกมีโอกาสถ่ายภาพใกล้ชิดพระองค์ท่านอย่างทั่วหน้า นั่นคือ ครั้งนี้คนนี้ได้นั่งใกล้พระองค์ท่าน ครั้งต่อไปได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมาชิกผู้อื่นมานั่งใกล้พระองค์ เมื่อนึกถึงว่าโครงการและกิจกรรมที่ทรงงานมีมากและหลายโครงการเสด็จ หลายครั้ง แต่ก็ทรงจำแม่นเป็นที่อัศจรรย์และเพิ่มความเคารพ ศรัทธา และจงรักภักดีต่อพระองค์มากยิ่งขึ้น

มีหลายท่านพูดว่าสมาชิกสมาคมครูสอนภาษาฝรั่งเศสโชคดีมากที่มีโอกาสโดยเสด็จสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ไปทัศนศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สมาชิกเหล่านั้นประจักษ์ชัดว่าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ทรงสอนให้สมาชิกผู้ติดตามเสด็จด้วยพระปฏิบัติที่เป็นแบบแผน มีระเบียบวินัยตรงเวลา ทุกคนทราบดีว่าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ทรงวางแผนการไปศึกษาโบราณสถาน แหล่งวิทยาการด้านศิลปะ วัฒนธรรม สังคม ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การไปทัศนศึกษาแต่ละครั้งจึงได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ทรงแนะนำและประทานเอกสารให้สมาชิกศึกษาล่วงหน้า บางครั้งเมื่อมีโอกาสสมาชิกจะกราบบังคมทูลถามปัญหาหรือข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่จะไปทัศนศึกษาล่วงหน้า บางครั้งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ทรงอนุญาตให้สมาชิกไปคอยครั้งที่ไม่รับสิ่งอะไร เมื่อไปถึงและชมสถานที่แล้ว จึงรับสิ่งตอบว่าที่ทูลถามนั้น นี่คือการตอบ สมาชิกจึงตระหนักด้วยความสำนึกในพระกรุณาธิคุณอย่างยิ่งที่ “ทรงสอน” หรือประทานคำตอบด้วยตนเองเมื่อไปพบของจริง นับเป็นวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพที่สมาชิกได้รับบทเรียนซึ่งมีคุณค่ายิ่งนัก

เฉลิมพระเกียรติด้วยความสำนึกในพระกรุณาธิคุณ

หากศึกษาพระราชประวัติและพระประวัติของสมาชิกในราชสกุลมหิดลนับตั้งแต่สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าจนถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช อาจกล่าวได้ว่าสมาชิกราชสกุลมหิดลทรงมี **ความรักและผูกพัน** ต่อกันและกันอย่างลึกซึ้ง ภาพที่คนไทยติดตามชมข่าวในพระราชสำนักหรือหนังสือหรือพระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าพี่นาง

เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์จะเห็นภาพที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง เช่น ภาพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงสวมกอดและจุมพิตพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภาพที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีประทับนั่งคุกเข่าทรงสวมกอดสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีและสมเด็จพระย่าทรงจุมพิตและทรงสวมกอด “หลานรัก” ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจิมพระนลาฏและพระราชทานน้ำพระมหาสังข์แด่สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เหล่านี้เป็นภาพที่แสดงความรักและผูกพันกันอย่างลึกซึ้งของสมาชิกในราชสกุลนี้

หากศึกษาต่อไปจะพบความรักที่สมาชิกราชสกุลมหิดลที่มีสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาทัศนวิดี และพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่น ๆ ภาพเหล่านี้มีแต่ความรักและผูกพันระหว่างสมาชิกระหว่างราชสกุล ยิ่งเมื่อศึกษาภาพพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมวงศานุวงศ์ จะเห็นพระเมตตาคุณซึ่งทั้งสองพระองค์พระราชทานแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า และทุกทิศานุทิศ พร้อมกันก็เห็นความจงรักภักดีซึ่งพลกนิกรชาวไทยถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ โดยเฉพาะภาพประชาชนถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อทั้งสองพระองค์เสด็จออกสีหบัญชร ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ภาพกิจกรรมที่ประชาชนร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ภาพเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญของ **รัฐรักสามัคคี**

ดังนั้น หากเรารู้สึกและมีความคิดตรงกันว่า รัฐรักสามัคคีเป็นปรัชญาและหลักปฏิบัติการขั้นเยี่ยมแล้ว หากเราจะนำปรัชญาและแนวปฏิบัติมาดำเนินชีวิตแล้ว **ก็ควรที่เราทั้งหลาย จะเริ่มความรักและผูกพันให้เกิดขึ้นในแต่ละครอบครัวของแต่ละคน แล้วขยายไปยังญาติพี่น้องของเรา ขยายต่อไปยังชุมชนและสังคมไทยเป็นส่วนรวม** หากทำได้เช่นนี้ชาติบ้านเมืองของเราจะเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและถาวร ปัญหาทั้งหลายที่เราเห็นจากโทรทัศน์ อ่านข่าวในสื่อมวลชนนานาชนิดน่าจะลดและหมดไปในที่สุด

นอกจากภาพที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ขอให้เรานึกถึงภาพที่ช่างรองเท้านำขึ้นส่วนของ รองพระบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประดิษฐานไว้ ณ แท่นบูชา หลังจากซ่อมรอง พระบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้นเราคงจะทราบกันดีว่าคณะ ทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานหยอดยา สีพระทนต์ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้หมดแล้วมาแสดงให้เห็นว่าทรงใช้สิ่งของ ประจำพระองค์อย่างประหยัดเพียงไร นิสิต คณาจารย์ และบุคลากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทราบดีว่า ดินสอซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงใช้จนสิ้นแล้ว ทรงมีวนกระดาศพันดินสอเพื่อทรงใช้จนดินสอแท่งนั้นหมดสภาพ ชาวที่ผู้รับใช้ใกล้ชิด สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกล่าวถึงฉลองพระองค์ซึ่งทรงใช้จนสภาพเริ่มเก่าเป็นลำดับ แต่ก็ทรงดัดแปลง เปลี่ยนแปลงให้แปลกตาดูเหมือนทรงใช้ฉลองพระองค์องค์ใหม่ เหล่านี้ล้วนเกิดมาจาก พระอุปนิสัยส่วนพระองค์ในด้านมัธยัสถ์ และประหยัดอันเป็นหลักการดำรงพระชนม์ชีพ ตลอดจนหลักการและแนวปฏิบัติซึ่งสมาชิกราชสกุลมหิดลทรงปฏิบัติและทรงสั่งสอน อนุสมาชิกราชสกุลนี้อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าลงมาอย่าง ยาวนาน นี่คือพื้นฐานของหลักปรัชญาและปฏิบัติของ **เศรษฐกิจพอเพียง** สมควรอย่างยิ่ง ที่ชาวไทยจะน้อมนำหลักปรัชญาและการปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาทของสมาชิกราชสกุลมหิดลเช่นเดียวกับปรัชญาและแนวปฏิบัติที่รู้จักสามัคคีและเศรษฐกิจพอเพียง บ้านเมืองอันเป็นที่รักของเราก็จะเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงถาวรอย่างแน่นอน

ในวาระที่คนไทยเศร้าโศกเสียใจที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ สิ้นพระชนม์ คนไทยวิตก กังวลยามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระ ประชวร หากเขียนเป็นภาษาสามัญว่า “เรารัก เราห่วง เราสงสาร” สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ **ขอให้ทุกคนถวยา ความรัก ความห่วงใย ความจงรักภักดีด้วยการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ตามหลักปรัชญา และแนวปฏิบัติ รู้รักสามัคคีและเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จให้จงได้**

ความเป็นครูของสมเด็จพระอาจารย์เป็นนิทัศน์อุทาหรณ์อย่างดีมาก ทรงเป็นทิศเบื้องขวา หรือทิศใต้ให้แก่ศิษย์อย่างแท้จริง เพราะทรงแนะนำให้ศิษย์เป็นคนดี สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง

สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง ยกย่องให้ปรากฏแก่หมู่คณะ และช่วยคุ้มครองเป็นที่พึ่งพำนักใน
ทิศทั้งหลาย

ด้วยความสำนึกในพระกรุณาธิคุณที่สมเด็จพระอาจารย์มีต่อศิษย์ โดยเฉพาะผู้ที่ชื่อ สวัสดิ์
จงกล ความเป็นครูในทิศเบื้องขวา ศิษย์ผู้นี้ได้รับพระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระอาจารย์มี
มากมาย จึงขออธิษฐานขอให้สมเด็จพระอาจารย์จงทรงพระสําราม และเจริญธรรมในทิพย
วิมานตลอดกาล

สวัสดิ์ จงกล
๔ สิงหาคม ๒๕๕๑

อนันตกาล

ทุกชั่วโมงที่พระองค์ทรงบรรยาย นิสิตทุกคนต้องเตรียมตัวพร้อมก่อนเวลา และระมัดระวังตนให้เรียบร้อยเป็นพิเศษ เนื่องด้วยพระอาจารย์เสด็จเข้าสอนตรงเวลาและเต็มเวลา เนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และอารยธรรมของประเทศฝรั่งเศสนั้นทรงบรรยายชัดเจน จนศิษย์สามารถนึกภาพและจินตนาการตามไปด้วยอย่างสนใจต่อเนื่อง พระสุรเสียงแจ่มใส ไพเราะ ทรงเป็นกันเองและแววพระเนตรฉายความเมตตาแก่นิสิตทุกคน ทำให้นิสิตรู้สึกผ่อนคลาย สร้างความสนใจใฝ่รู้และเสียดายที่เวลาของการบรรยายได้หมดชั่วโมงอย่างรวดเร็ว

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นต้นแบบของครูผู้เปี่ยมด้วยกัลยาณมิตรธรรม ทรงเอาพระทัยใส่ในนิสิตแต่ละคน และทรงเตือนพวกเราที่มักจะมัวมองพระพักตร์พระองค์ท่านให้รู้จักจดบันทึกสาระสำคัญ

ของเนื้อหาที่ทรงบรรยาย พระองค์ทรงอธิบาย ความงามของธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และชีวิต ความคิดของชาวฝรั่งเศสรวมไปถึงความเป็นอยู่และธรรมชาติของประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ด้วย พระองค์ทรงทำหน้าที่ของพระอาจารย์อย่างสมบูรณ์ แม้เมื่อต้องเสด็จกลับไปต่างประเทศ ก็ทรงนำข้อสอบไปตรวจและทรงส่งคะแนนสอบมายังคณะอักษรศาสตร์ตามเวลาที่กำหนด

นอกจากจะทรงให้คะแนนแล้ว พระองค์ยังทรงวิจารณ์การตอบข้อสอบของนิสิตอีกด้วย ทรงเขียนถึงยูพา เพื่อนคนหนึ่งของเราว่า

“...การสอบของพวกเธอไม่เลว แต่เขียนมากมายเหลือเกิน เช่นว่า *Formation du pays* ทุกคนเขียน *histoire* มาทั้งอัน ฉันต้องการทราบว่าประเทศเกิดขึ้นมาอย่างไรเท่านั้น...” (ลายพระหัตถ์ทรงเขียนถึงยูพา อุณจิตติ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕)

นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ๑๘ ชาติ ซึ่งในพระกรุณาของสมเด็จพระเจ้าฟ้า พระอาจารย์อย่างสุดที่จะพรรณนาได้ แม้เมื่อพระองค์ได้เสร็จสิ้นการสอนและเสด็จไปประทับยังต่างประเทศแล้ว พระองค์ยังทรงห่วงใยและมีพระเมตตาช่วยเหลือเกื้อกูลศิษย์อยู่ ต่อมา ดังจะขอยกตัวอย่างกรณีของยูพา และข้อความบางตอนในลายพระหัตถ์ มาเพื่อแสดงถึงน้ำพระทัยอันประเสริฐของพระองค์

ยูพา (รองศาสตราจารย์ยูพา ส่งศิริ) เป็นนิสิตที่จงรักภักดี และเทิดทูนพระองค์อย่างที่สุด ยูพาเป็นนิสิตที่มีบ้านอยู่ต่างจังหวัด และมีความลำบากอยู่บ้างในการดำเนินชีวิตในกรุงเทพฯ ยูพาเพื่อนของเราเป็นคนที่ร่าเริง แจ่มใส และเปิดเผย ยูพาคิดอะไร อย่างไร ก็จะกราบทูลและเขียนจดหมายถึงพระองค์อย่างสม่ำเสมอ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ก็มีลายพระหัตถ์ตอบด้วยพระเมตตา ทรงช่วยเหลือ ตักเตือน สั่งสอน ตลอดเวลาที่ประทับอยู่ในต่างประเทศ นับเป็นลายพระหัตถ์ที่ทรงส่งถึงยูพาไม่น้อยกว่า ๒๐ องค์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๒

ผู้เขียนได้มีโอกาสอ่านลายพระหัตถ์ที่ยุพาได้เก็บรวบรวมไว้อย่างทะนุถนอม และเรียงลำดับไว้อย่างดี ขณะที่ได้อ่านลายพระหัตถ์ของพระองค์ ผู้เขียนรู้สึกเต็มตื่นเปี่ยมล้นหัวใจ รู้สึกสำนึกในพระกรุณาและน้ำพระทัยของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่มีต่อนิสิตหญิงผู้เป็นศิษย์ของพระองค์ ดังจะขออัญเชิญลายพระหัตถ์บางตอนในบางองค์ มาพอสังเขปดังต่อไปนี้

“...๒๖ กุมภาพันธ์ ๙๖

ยุพา

ได้รับจดหมายแล้ว จดหมายฉบับนี้คงจะถึงก่อนสอบพอดี หวังว่าจะสอบได้
ดีทุกคน จะให้พรเท่าไรก็ไม่พอถ้าไม่ได้ทำงานไว้ก่อน

ฉันไม่เห็นว่าเป็นนักศึกษาที่เลวเมื่อเปลี่ยนความคิดตามคนอื่น เมื่อเห็น
ว่าความคิดของเขาถูก ถ้าเราคิดอะไรไว้อย่างหนึ่งและไม่เปลี่ยนแปลงตลอดชีวิต ถึงแม้ว่า
เห็นว่าคุณคิดนี้อาจไม่ถูก เราก็เป็นคนแข็งมาก...”

“...๑๔ พฤษภาคม ๒๕๙๗

ยุพา

ได้รับจดหมายของเธอ ๓ ฉบับแล้ว ที่ไม่ได้ตอบไม่ใช่เพราะรบกวน แต่
เพราะไม่มีเวลา และคอยดูผลการสอบของเธอ นอกจากนั้น ฉันก็ได้ให้ทางเมืองไทยสอบสวน
เรื่องการเรียนและความประพฤติและความเพียรของเธออยู่

เมื่อได้รับจดหมายฉบับแรกของเธอ ฉันก็นึกอยากจะช่วยให้เธอเรียน ป.ม.
ถึงได้ให้ทางเมืองไทยสอบสวนเรื่องเธอ จดหมายฉบับสุดท้ายของเธอทำให้ฉันไม่พอใจเลย
จะมาให้ฉันตัดสินใจในเรื่องที่เธอควรจะทำตัดสินใจเอง การที่จะเขียนมาปรึกษาหรือขอคำแนะนำ
ฉันไม่ว่าเลย แต่ถึงเวลาตัดสินใจในสิ่งที่สำคัญสำหรับตัวเองต้องทำเอง เธอก็ไม่ใช่เด็กแดง ๆ
ต้องรู้จักมี responsibility บ้าง

ถึงอย่างไร ฉันได้ตกลงจะช่วยเหลือเธอแล้ว ก็จะไม่เปลี่ยนใจ เพราะฉันเห็นว่า
เธอสมควรจะได้การช่วยเหลือ แต่ขอให้เธอใช้ความคิดมาก ๆ หน่อย ในปีนี้ ต้องเป็น

อนันตกาล

ผู้ใหญ่เสียที่ การเป็นนักเรียนสบายดีเพราะไม่ต้องมี responsibility แต่จะเป็นนักเรียนตลอดชีวิตก็ไม่ได้ อีกปีหนึ่งเธอก็จะเป็นครูแล้ว...

... หวังว่าเธอจะตั้งใจเรียนดี และไม่ทำให้ฉันเสียใจที่ได้ตัดสินใจช่วยเธอ ของอย่างเดียว อย่าพูดให้มากนัก คิดให้มาก ๆ หน่อย และขอให้เขียนมาถึงฉันบ้าง เล่าถึงการเรียน การอยู่ของเธอ

คิดถึงเสมอ

กัลยาณีวัฒนา

“...วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๙๗

ยุพา

ได้รับจดหมายลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม และ ๒๐ มิถุนายน แล้ว ทั้ง ๒ ฉบับ การที่เธอเขียนมาถึงฉัน ฉันไม่เบื่อเลย เป็นของดีสำหรับเธอที่ได้พูดถึงเรื่องการเรียนการอยู่ของเธอเสียบ้าง ฉันก็จะพยายามตอบตามที่ตอบได้ แต่อาจตอบช้าหน่อย...

... ฉันเห็นด้วยกับเธอที่ได้เลือกประถมศึกษาเป็น major ที่จริงการสอนเด็กเล็ก ๆ สำคัญมาก ถ้าครูเป็นคนดี รักเด็กจริง และเป็นครูที่ดี ทำประโยชน์ได้มาก สำหรับชั้นมัธยม วิชาต้องดีกว่า แต่สำหรับชั้นประถม วิธีสอนต้องดี ...

... เวลานี้ ฉันไม่ต้องการใช้เธอให้ทำอะไร นอกจากให้ตั้งใจเรียนดี ๆ

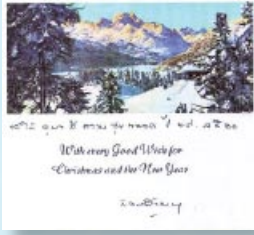
คิดถึงเสมอ

กัลยาณีวัฒนา

“...ส.ค.ส. พ.ศ.๒๕๐๙

ฉันรู้สึกดีใจมาก ที่เธอบอกมาว่า เธอตั้งใจทำงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และขยัน เมตตา ฉันขอให้พรให้เธอมีความสุขและแข็งแรง จะได้ทำงานเช่นนี้ต่อไปได้เสมอ...”

“...ส.ค.ส. พ.ศ. ๒๕๑๐

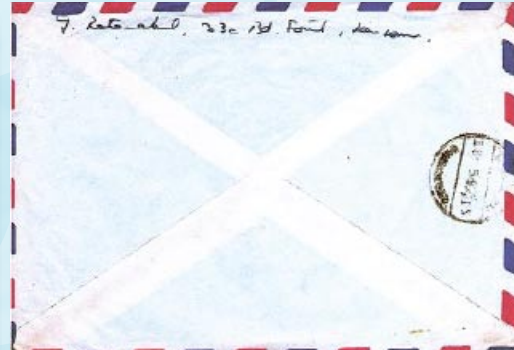
นอกจากข้อความบางตอนที่ผู้เขียนได้อัญเชิญมาในบทความนี้แล้ว ยังมีสาระสำคัญที่พระองค์แสดงความห่วงใยสั่งสอน เล่าเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศสวีตเซอร์แลนด์ และประเทศฝรั่งเศส วรรณคดี บทกวี ปรัชญา งานของรุสโซ และวอลแตร์ คุณลักษณะของการเป็นครูที่ดี ฯลฯ ซึ่งยุพาได้รวบรวมไว้อย่างดีเยี่ยม และกรุณาให้ผู้เขียนขอยืมลายพระหัตถ์จริงมาเพื่ออัญเชิญข้อความมาบางตอน จึงต้องขอพระคุณรองศาสตราจารย์ยุพา ส่งศิริมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอสรุปพระปรีชาสามารถและพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ด้วยการนำคำประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ เมื่อครั้งที่สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถวายปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แด่พระองค์ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๘ โดยยกข้อความตอนท้ายคำประกาศสดุดี มาดังต่อไปนี้

“...สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ไม่โปรดการสอนเนื้อหา สาระ เพียงอย่างเดียว แต่ทรงเน้นความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สิ่งที่เรียน ทรงแนะนำให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียน แทนการจดคำบรรยายซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและข้อมูล ทรงอบรมสั่งสอนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และความสำนึกในหน้าที่ของคนไทย นอกจากนี้ยังสนพระทัยและประทานวิธีเรียนภาษาต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเรียนด้วยวิธีการคิดเป็นภาษาต่างประเทศที่ผู้นั้นเรียน สิ่งที่ผู้ซึ่งเคยรับพระกรุณาธิคุณในฐานะ “ศิษย์” สำนึกอยู่ในจิตใจอย่างลึกซึ้งและแน่นแฟ้นก็คือพระเมตตาที่ทรงมีแก่ศิษย์อย่างสม่ำเสมอ ทรงสนพระทัยในชีวิตความเป็นอยู่และการทำงานของ “ศิษย์” ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ ประทานกำลังใจในการทำงานและการดำรงชีวิตอยู่เสมอ ทรงพระวิริยะอุตสาหะในสิ่งที่ทรงสอนไปแล้วอย่างต่อเนื่อง มีพระขันติธรรมและทรงวางพระทัยเป็นอุเบกขาต่อพระกรณียกิจไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือประสบอุปสรรค รวมทั้งทรงเป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยมของผู้ที่ตั้งใจทำงานเพื่อสังคมและชาติบ้านเมือง

อนันตกาล

อนันตกา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมี “วิญญานครู” อันเป็นผลจากพระปัญญาอันชาญฉลาด ลึกซึ้ง มีน้ำพระทัยที่เยือกเย็น ได้ประทานพระเมตตาทายาทิคุณ แก่ผู้ที่เป็นศิษย์ ผู้ที่ทำงานสนองพระดำริ และประชาชนชาวไทยอย่างกว้างขวางทั่วหน้า ทรงค้นคิดอุปกรณ์การเรียนการสอนและวิธีสอนวิธีเรียน ทรงแสดงให้เห็นว่าทรงมั่นในธรรมอันประเสริฐ นับได้ว่าทรงเป็น “ครู” และ “ผู้นำครู” อย่างดีเยี่ยม

โดยที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงมีคุณวุฒิและพระเกียรติคุณดีเด่นในทางวิชาการ ทรงแสดงพระปรีชาสามารถ พระวิริยะอุตสาหะ และพระเมตตาประทานแก่ข้าราชการ นักวิชาการ ครู นิสิต นักศึกษา และนักเรียนทั่วประเทศเป็นเวลานาน พระกรณียกิจของพระองค์ท่านเป็นผลดีต่อการศึกษาหลายระดับอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงลงมติเป็นเอกฉันท์ ถวายปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อประกาศพระเกียรติคุณให้ปรากฏยิ่งขึ้นสืบไป”

ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวิวัฒน์

ในนามของนิสิตเก่าคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รุ่น ๑๘ (๒๕๓๓-๒๕๓๖)

สมเด็จพระเจ้าฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แฉ่งน้อย เพนธ์

สมเด็จพระเจ้าฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีน้ำพระทัยอันประเสริฐ ประทานพระเมตตาแก่ผู้เข้าเฝ้าทุกคนและทุกแห่งที่เสด็จ

ในมหาวิทยาลัย ลูกศิษย์ทุกคนได้รับประทานพระเมตตาอย่างสม่ำเสมอตลอดมานับเป็นพระกรุณาธิคุณยิ่ง ข้าพเจ้าก็ได้รับพระกรุณาให้เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด เมื่อเสด็จสอนภาษาฝรั่งเศส ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๙๕ ต่อมาทรงพระเมตตาประทานทุนให้ข้าพเจ้าไปศึกษาต่อ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และเมื่อสำเร็จการศึกษา ข้าพเจ้าได้เข้ารับราชการ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อเริ่มก่อตั้ง (พ.ศ. ๒๕๐๘) ในตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์

ข้าพเจ้าได้ขอพระราชทานกราบทูลเชิญเสด็จสอนภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสแก่นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ เพื่อให้ลูกศิษย์ของข้าพเจ้าได้ทราบพระวิจารณ์ญาณที่ทรงสอนข้าพเจ้าที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า “การเรียนภาษาจะเรียนที่ใดก็ได้ แต่ต้องนำความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและประวัติศาสตร์ในแง่มุมทั้งที่ดีและไม่ดีมาวิเคราะห์ เพื่อนำมาเป็นบทเรียนและเพื่อแก้ไขตนเองและสังคมต่อไปให้มีความสุขสงบ” พระองค์ทรงพระเมตตาสอนนักศึกษาของสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสชั้นปีที่ ๓ และชั้นปีที่ ๔ ปีละ ๑ สัปดาห์ ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๒๗ เป็นเวลาติดต่อกันถึง ๑๒ ปี ด้วยพระปรีชาญาณและสายพระเนตรอันยาวไกล พระองค์ได้ประทานข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งก่อให้เกิดการปรับปรุงงานด้านวิชาการ ส่งผลให้สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสเจริญก้าวหน้าเป็นลำดับ

ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่เสด็จสอน พระองค์ประทานพระเมตตาตั้ง “กองทุนสมเด็จพระเจ้าฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา” จากค่าสอนที่คณะมนุษยศาสตร์ได้ถวายสมทบกับพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่นักศึกษาปีที่ ๓ และปีที่ ๔ ในสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ นับแต่นั้นพระองค์ทรงพระเมตตาประทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สมทบกองทุนตลอดมา

อนันตกา

ในช่วงเวลาดังกล่าว พระองค์ประทานพระเมตตาแก่คณะต่างๆ อาทิ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อนึ่ง ทุกครั้งเมื่อเสด็จ จังหวัดเชียงใหม่ พระองค์ทรงพระกรุณาให้ข้าพเจ้าเข้าเฝ้า ถวายงานอย่างใกล้ชิด ทรงพระกรุณารับสั่งถึงคณาจารย์และนักศึกษาในสาขาวิชา ภาษาฝรั่งเศสเสมอมา

ด้วยความสำนึกในพระเมตตาคุณและพระกรุณาธิคุณอันเปี่ยมล้นที่ประทานแก่ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่นับเป็นแห่งแรกที่ได้ ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ภาษาฝรั่งเศส) แต่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๙ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติคุณให้ปรากฏ และเพื่อเป็นสิริมงคล อันสูงสุดแก่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พระจริยวัตรด้านความเป็นครู ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

เต็มีย์ ภิรมย์สวัสดิ์

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสใกล้ชิดเบื้องยุคลบาท เมื่อครั้งที่ “สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” เสด็จไปสอนภาษาและวรรณคดี ฝรั่งเศสให้แก่นักศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้โดยเสด็จไปสอนในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ “สมเด็จพระหญิง” ทรงมีวิญญูณของความเป็นครูเหนือสิ่งอื่นใด ทรงเป็นครูทุกขณะทุกเรื่อง ไม่เฉพาะเพียงการสอนนักศึกษา แต่ยังทรงอบรมสั่งสอนข้าพเจ้าในเรื่องของการทำงาน การบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้า ตลอดจนการเข้าใจชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีซึ่ง ละเอียดอ่อน

ในเรื่องของการสอนนักศึกษา ทุกครั้งที่ทรงสอน “สมเด็จพระหญิง” จะทรงตั้งพระทัยเตรียมการสอนอย่างละเอียด เสด็จเข้าห้องสอนด้วยรอยพระสรวล และสายพระเนตรที่เมตตา ยังให้นักศึกษาของพระองค์ท่านทุกคนดีใจ และภูมิใจที่ได้เป็นศิษย์ของพระองค์ ขณะที่ทรงสอน ทรงเรียกชื่อนักศึกษาได้อย่างถูกต้องทุกคน ไม่เพียงแต่เท่านั้น เมื่อเสด็จออกมาจากห้องสอนจะทรงเล่าถึงนักศึกษาแต่ละคนด้วยพระเมตตา เช่น นักศึกษาคนนี้เรียนไม่ค่อยเก่งต้องอธิบายซ้ำๆ คนนี้ขนมากในห้องเรียน คนนั้นช่างคุย คนโน้นตั้งใจเรียนดี ขยันเรียน เป็นต้น เมื่อถึงเวลารวมคะแนนสอบและตัดเกรดปลายภาคการศึกษาจะทรงพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนว่า ทำไมนักศึกษาของพระองค์คนนี้ได้คะแนนน้อยลง เช่น อาจเป็นเพราะทำกิจกรรมมากเกินไป หรือด้วยสาเหตุอื่นๆ บางครั้งความห่วงใยของพระองค์ท่านตามไปถึงนักศึกษาที่จบแล้ว และสอบได้ทุนรัฐบาลฝรั่งเศสเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ทรงประทานเลื้อหนาวของพระองค์เองให้แก่นักศึกษาที่กำลังจะเดินทางไปต่างประเทศ ด้วยทรงทราบว่าเป็นนักศึกษาที่ค่อนข้างขาดแคลน

อนันตกาล

“สมเด็จพระญิง” ทรงสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักประหยัด เช่น เวลาที่ทรงพระราชทานเลี้ยงที่ภัตตาคาร ประเทศฝรั่งเศส จะตรัสว่า “อย่ารับประทานอะไรก็สั่งได้ แต่อย่าให้เหลือทิ้ง” ทรงสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักทำงานบริหารในตำแหน่งของหัวหน้าสาขาวิชา เพราะจะทรงเตือนข้าพเจ้าว่า “การเป็นหัวหน้าต้องใช้สมองในการตัดสินใจ มิใช่ใช้หัวใจ” ทรงสอนให้ข้าพเจ้าเข้าใจ “คน” เพราะคนเราทุกคนไม่เหมือนกัน มีความสุขสบาย ยากลำบากต่างกัน ดังเช่น เมื่อข้าพเจ้าถามนักศึกษาคนหนึ่งที่ได้รับทุนและกำลังจะเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ต่อนหน้าพระพักตร์ว่าจบแล้วเขาจะทำอะไร ในใจของข้าพเจ้าคาดคิดว่าเขาคงจะตอบว่าจะกลับมาเป็นอาจารย์ในคณะฯ แต่นักศึกษาผู้นั้นกลับตอบว่า ไม่อยากรับราชการ เพราะเงินเดือนน้อย อยากเป็นอาจารย์พิเศษ จะได้ทำงานหลายๆ แห่ง ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจ ผิดหวังเล็กน้อย จึงมิได้ถามอะไรต่อไป อย่างไรก็ตาม ปฏิบัติการของข้าพเจ้าคงจะมีได้รอดพ้นสายพระเนตรของพระองค์ท่าน เพราะทรงตรัสกับข้าพเจ้าภายหลังว่า “เธอต้องเข้าใจ “คน” ให้มากกว่านี้ คนบางคนมีความยากจน มีครอบครัวที่ยากลำบาก ดังนั้น ในบางครั้ง การทำงานที่ได้เงินมามากๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็น สำหรับเขา”

อนันตกา

ในฐานะของผู้ที่ได้มีโอกาสถวายงานอย่างใกล้ชิด ข้าพเจ้าซาบซึ้งในพระมหากรุณาที่ได้ทรงอบรมสั่งสอน ได้เรียนรู้จากพระองค์ท่านในการทำงานที่ละเอียดถี่ถ้วนทุกขั้นตอน ข้าพเจ้าประจักษ์ว่า “สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” ทรงเป็น “ปฐนีอาจารย์” ของทั้งคณาจารย์และศิษย์ทุกคน

ขอรับใช้ใต้ฝ่าพระบาทตลอดไป

นายแพทย์สุรพล รักปทุม

ผมมีโอกาสดำรับใช้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มานานหลายปี โดยพระองค์ท่านทรงมอบหมายให้ผมดูแลงานด้านสถานที่และสวนในพระตำหนักเลอติส และเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในพระอุปถัมภ์ ส่วนด้านการแพทย์ก็ถวายการรักษาเป็นครั้งคราว โดยพระองค์ท่านประทานชื่อผมว่า “หมอสวน” เพราะทรงเห็นว่าผมเป็นคนชอบปลูกต้นไม้ ก็อยากจะเรียกให้จำง่ายขึ้น และเพื่อให้แตกต่างจากหมออื่นที่มักเรียกว่าหมอหัวใจบ้าง หมออายุรกรรมบ้าง

ชีวิตในพระตำหนักของพระองค์ท่านเป็นไปอย่างเรียบง่าย ที่พักอาศัยเหมือนบ้านพักธรรมดา มีบรรยากาศร่มรื่นด้วยสวนสวยงาม ห้องทรงมีแจกันพุดต่างและจานดอกไม้หอมที่เก็บจากในสวน ไม่ทรงโปรดให้ซื้อฟุ่มเฟือย ใกล้พระตำหนักมีศาลาทรงงานเพื่อใช้รับแขก มีสระน้ำเลี้ยงปลา เลี้ยงเต่า มีตำหนักแพอยู่กลางสระ พระองค์ท่านใช้พักผ่อนยามว่าง พระกระยาหารส่วนใหญ่จัดทำกันเองในพระตำหนัก ฉลองพระองค์ตัดเย็บตามร้านตัดเสื้อผ้าทั่วไป พระองค์ท่านทรงประหยัดใช้ฉลองพระองค์ซ้ำหลายครั้ง เมื่อเสียดายก็ซ่อมแซม ผมเคยซื้อเสื้อยืดคอกกลมถวายพระองค์ท่านก็โปรดใช้ซักทันทีแล้วก็ใส่ในวันรุ่งขึ้น พร้อมกับรับสั่งให้ผมเข้าเฝ้าเพื่อจะให้ผมดีใจว่าพระองค์ท่านใส่แล้ว ผมเคยถวายรองพระบาทพระองค์ท่านก็ทรงลอง ถ้าไม่พอดีพระองค์ท่านก็จะคืน ให้นำไปให้คนอื่นไม่ให้นำไปทิ้ง

พระองค์ท่านมีพระเมตตาและละเอียดลออเป็นอย่างมากในทุกเรื่อง เต่าเลี้ยงที่ป่วยก็ให้นำไปรักษา สุนัขทรงเลี้ยง ทุกชีวิตทรงดูแลเอาใจใส่อย่างดี บางชีวิตมีคนนำมาปล่อยไว้หลังพระตำหนักก็ทรงโปรดให้ชุบเลี้ยงไว้ ถ้ามีสัตว์อื่นล้าเข้ามาในสถานที่ พระองค์ท่านก็นำไปปล่อยในที่ปลอดภัย ผมเคยเปียกฝนจากการทำสวน พระองค์ท่านทรงห่วงใยสั่งให้เลิกทำและให้ใส่รองเท้าน้ำทำสวน ผมถวายชุดกรรไกรตัดกิ่งไม้ และเสียมขุดดิน พระองค์ท่านไม่มีเวลาทำด้วย แต่ก็นำไปถวายหน้าพระบรมรูปของสมเด็จพระย่า ตรัสว่าสมเด็จพระย่าท่านทรงโปรดการทำสวนมาก

อนันตกาล

พระองค์ท่านทรงทุ่มเทพระทัยและพระวรกายให้กับพสกนิกรอยู่ตลอดเวลา ทรงงานดีและบรรทมดีก็มาก ทุกวันพระองค์จะลงบันทึกลายพระหัตถ์ในสมุดส่วนพระองค์ด้วยดินสอเพื่อทบทวนงานที่จะต้องทำในวันรุ่งขึ้น มียางลบไว้แก้ไข ทรงตรัสว่า ถ้าเขียนด้วยปากกาก็กลัวเปลืองกระดาษ และงานไม่เรียบร้อย ทรงนัดหมายใครก็ไม่ให้ขาดตกบกพร่อง ทรงเตรียมเรื่องราวอย่างละเอียดก่อนถึงเวลานัดเสมอ บางครั้งทรงงานหนักก็เสด็จทรงพระดำเนินพักผ่อนในบริเวณสวน กลางวันบ้าง กลางดึกบ้าง ทรงผ่อนคลายโดยตรัสเล่าเรื่องสนุกสนานให้ฟังบ่อยๆ

ในบรรดาเรื่องราวที่เคยได้รับรู้จากพระองค์ท่านจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษาฝรั่งเศสอยู่มาก พระตำหนักที่ประทับเป็นบ้านเลขที่ ๑๐ พระองค์ท่านก็ตั้งชื่อว่า เลอ ดิส Le dix ซอยของพระตำหนักที่หิวหิน ก็ชื่อว่าซอย ลา แม La mer พระองค์ท่านเล่าว่าสมัยที่พระองค์ท่านศึกษาชั้นประถมที่สวิตเซอร์แลนด์ เริ่มเรียนก่อนด้วยภาษาเยอรมัน พอชั้นมัธยมจึงเปลี่ยนเป็นภาษาฝรั่งเศสแล้วก็ทำให้ชอบภาษาฝรั่งเศสตั้งแต่เริ่มเรียน ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ทำให้พระองค์ท่านมีความสุขโดยเฉพาะความภูมิใจในลูกศิษย์ของพระองค์ ซึ่งทรงเล่าอยู่เสมอถึงลูกศิษย์คนนั้นคนนี้เป็นอย่างไร ประสบผลสำเร็จอย่างไร บางคนก็ฝากงานให้ แม้แต่บางคนที่เป็นลูกศิษย์อยู่ที่ฝรั่งเศสและกลับมาเมืองไทยเพื่อขอเข้าเฝ้า พระองค์ท่านก็ตีพระทัยและทรงริบให้เข้าเฝ้าทันที

ผมเคยนำรูปเก่าของพระองค์ท่านที่ฉายพระรูปร่วมกับคณะนักศึกษาภาควิชาภาษาฝรั่งเศส มข. รุ่น ๑๓ (ซึ่งเป็นรุ่นเดียวกับภรรยาของผม คือ คุณฟ้าทอง ศรีอำไพ มข. ๑๓๑๒๑๒) พระองค์ท่านตรัสว่า “รูปนี้ฉันยังสาวอยู่เลย” ผมกราบทูลพระองค์ท่านว่า นอกจากภรรยาจะเป็นลูกศิษย์ของพระองค์ท่าน บุตรสาวของผมหลังจากเรียนจบจากคณะสถาปัตยกรรม จุฬา ก็ยังเรียนต่อจนจบจากฝรั่งเศส พระองค์ท่านจำได้แม่นยำตั้งแต่นั้น มีครั้งหนึ่งพระองค์ท่านทรงทราบว่าผมไปเยี่ยมบุตรสาวที่ปารีส พระองค์ท่านยังโทรศัพท์ไปไต่ถามว่าเป็นอย่างไร และรับสั่งให้ซื้อซีดีเพลงคลาสสิกกลับไปให้ด้วย ผมเลือกซื้อเฉพาะที่เป็นเพลงเดี่ยวเปียโน เพราะพระองค์ท่านโปรดมากกว่าพวกไวโอลิน

มีวันหนึ่งผมถวายแผ่นป้ายสำหรับติดหน้าประตู มีรูปสุนัขพร้อมคำศัพท์ ATTENTION LES CHIENS ถวายเสร็จ พระองค์ท่านให้ผมอ่านให้ฟัง พอผมอ่านว่า อาตังซื่ออง เล เชียง พระองค์ท่านทรงยิ้ม แล้วถามว่า “เรียนมาด้วยหรือ” ผมบอกว่าพออ่านได้เพราะภรรยาเคย

สอนแต่เรียนแล้วไม่ค่อยจำ ยิ่งภาษาพูดยิ่งแย่โดยเฉพาะเสียงกล้ำพวกตัว “ยู” ผสม อุและ อือ และที่มีตัว แอ R อ่านกลั้วเป็นตัว “ค และ ร” รู้สึกว่ายากมาก พระองค์ท่านก็ให้กำลังใจว่า “ค่อยๆ เรียนเดี๋ยวก็เก่ง ถ้าอยากจะเรียน ชั้นก็จะสอนให้” ผมฟังแล้วปลื้มใจมากที่พระองค์ทรงพระเมตตา แต่ก็กลัวจะรบกวนเพราะเวลานี้เลยวัยเรียนไปแล้ว คงทำให้พระองค์ท่านเหนื่อยเสียมากกว่า จวบจนบัดนี้ผมยังติดค้างในใจที่ยังไม่ได้ตอบพระองค์ท่านเลยว่า จะเรียนหรือไม่เรียน ถ้าเรียนก็คงกลายเป็นลูกศิษย์คนสุดท้ายไปแล้ว

และแล้ว วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ บรรดาข้าราชการบริพารในพระตำหนักเลอติส เข้าเฝ้าส่งเสด็จไปประทับที่โรงพยาบาลศิริราช ทุกคนคิดเหมือนกันว่าคงเหมือนกับทุกครั้งที่ทรงมีพระอาการประชวรเล็กน้อยไปพักรักษาพระองค์สักสองสามวันก็หาย แต่นานวันออกไปกลับยิ่งทุกข์ใจมากเพราะอาการประชวรไม่ดีขึ้น สุดท้ายพระองค์ท่านก็จากไปสู่สวรรคาลัย ยังความโศกเศร้าเสียใจอย่างสุดซึ้ง คงเหลือไว้แต่ความทรงจำในพระเมตตาธิคุณ พระกรุณาธิคุณ และความจงรักภักดีที่จะปฏิบัติภารกิจที่พระองค์ท่านทรงโปรดและรับสั่งไว้

ข้าพระพุทธเจ้าได้แต่ปวารณาว่า จะขอถวายชีวิตและขอรับใช้ใต้ฝ่าพระบาทตลอดไป

อนันตกาล

อนันตกา

พระจริยวัตรด้านความเป็นครู ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรพรรษ์ บุญเกียรติ

ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็น “ครู” ผู้สอนวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสทั้งในฐานะอาจารย์พิเศษและอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นเวลานานหลายปี เริ่มตั้งแต่ทรงเป็นองค์บรรยายพิเศษในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๕-๒๕๐๑ ต่อมาทรงปฏิบัติงานที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในฐานะอาจารย์ประจำ เช่นเดียวกับอาจารย์ทั่วไป ควบคู่ไปกับทรงทำหน้าที่บริหารในตำแหน่งผู้อำนวยการภาษาต่างประเทศและหัวหน้าสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสตามลำดับตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๓ จนถึง ๒๕๑๙ และยังทรงรับเป็นองค์บรรยายพิเศษที่คณะศิลปศาสตร์ต่อไป จนถึงปี พุทธศักราช ๒๕๒๖ ขณะเดียวกันก็ทรงเป็นองค์บรรยายพิเศษที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๕ ถึง มกราคม ๒๕๒๗ และที่คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๙ จนถึง ๒๕๒๒ นอกจากนี้เสด็จไปทรงบรรยายพิเศษที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในเดือนมิถุนายน ๒๕๒๓ เป็นเวลา ๑ สัปดาห์ รวมระยะเวลาที่ทรงปฏิบัติหน้าที่ “ครู” ถึง ๒๐ ปี เป็นระยะเวลาที่นานที่สุดและในมหาวิทยาลัยต่างๆ มากแห่งที่สุดเท่าที่พระราชวงศ์ชั้นสูงองค์หนึ่งของไทยจะได้ทรงปฏิบัติ ยิ่งกว่านั้น ตลอดระยะเวลาได้ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างของ “ครู” ที่ทรงอุทิศพระองค์ให้กับการสอนอย่างเต็มที่ และด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง เปี่ยมด้วยพระเมตตาคุณ พระกรุณาธิคุณอย่างจริงใจต่อศิษย์ ยากที่จะหาผู้ใดเปรียบ

คุณสมบัติของความดีของพระองค์เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้เขียน ตั้งแต่วันแรกที่พระองค์ทรงสัมภาษณ์ เมื่อผู้เขียนมาสมัครเป็นอาจารย์ที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย

อนันตกาล

ธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ภายหลังจากที่ทรงชักถามประวัติการศึกษาและความรู้ต่างๆ ที่ได้เล่าเรียนมาเป็นภาษาฝรั่งเศสแล้ว ทรงมีรับสั่งถามเป็นภาษาไทยว่า “ทำไมถึงอยากมาเป็นอาจารย์” และเมื่อได้กราบทูลว่า “เพราะรักเด็ก และอยากถ่ายทอดวิชาความรู้ อยากให้เด็กมีความรู้ มีอนาคตที่ดีในวันข้างหน้า” พระองค์ทรงรับสั่งว่า “แค่นี้ก็พอแล้ว” ทำให้เข้าใจแจ่มแจ้งถึงคุณสมบัติอันแท้จริงของผู้ที่จะเป็น “ครู” ในทัศนะของพระองค์ว่า นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาแล้ว สิ่งสำคัญคือ จะต้องเป็นผู้มีจิตใจดี มีเมตตา มีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะอุทิศตนเป็น “ผู้ให้” ให้ทั้งความรู้ ความรัก และความปรารถนาดีต่อศิษย์ และตลอดเวลาที่ได้ปฏิบัติงานในสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสและถวายงานใกล้ชิดต่อพระองค์ท่าน ผู้เขียนก็ได้ตระหนักชัดแจ้งว่าพระองค์ท่านทรงเป็นแบบอย่างของครูที่ดีอย่างแท้จริงเสมอมา

ประการแรก พระองค์ท่านทรงเน้นความถูกต้องด้านเนื้อหาทางวิชาการ ครูเป็นผู้ที่ต้องถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะการสอนภาษา ทรงย้ำเสมอว่า “ต้องสอนความรู้ที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา อย่าสอนอะไรที่ผิดเพราะไม่อย่างนั้นเขาก็จะจำอะไรที่ผิดไป” ดังนั้น จึงไม่แปลกใจที่นักศึกษาของพระองค์ท่านจะเคยเล่าให้ฟังว่า พระองค์ท่านจะทรงงานหนัก ทรงเตรียมการสอนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส จะทรงมอบหมายให้นักศึกษาไปอ่านวรรณคดีมาล่วงหน้า ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับนักเขียนหาความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในบทอ่าน และเมื่อถึงเวลาเรียนในชั้นเรียนก็จะทรงซักถามความเข้าใจของนักศึกษา หากไม่เข้าใจก็จะทรงอธิบายเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจและตอบคำถามได้ถูกต้อง ด้วยความที่พระองค์ทรงเข้าพระทัยดีว่า การที่จะให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ศิษย์ได้นั้น ครูจะต้องมีความรู้และพัฒนาด้านวิชาการของตนอยู่เสมอ ตลอดเวลาที่ทรงเป็นหัวหน้าสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงทรงสนับสนุนทุกวิถีทางให้อาจารย์ได้มีโอกาสไปเพิ่มพูนความรู้ ทั้งด้วยการไปศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก การเข้ารับการอบรม การดูงาน และการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ พระองค์เองทรงปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างด้วยการเสด็จไปร้านหนังสือหรือสำนักพิมพ์ในประเทศฝรั่งเศสทุกฤดูร้อนเพื่อทรงหาซื้อหนังสือภาษาฝรั่งเศสและวรรณคดีใหม่ทันสมัย แต่ทุกครั้งจะทรงเตรียมรายชื่อหนังสือมาวางเหยียด จะทรงทราบเสมอว่าหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้จะเริ่มวางจำหน่ายในช่วงระยะเวลาใด บางครั้งเสด็จไปพบผู้รับผิดชอบ

ของสำนักพิมพ์เพื่อทรงซักถามและติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะทรงเคร่งครัดในเรื่องความรู้ที่ถูกต้องของผู้สอนเป็นอย่างยิ่งนัก

ประการที่สอง ทรงให้ความสำคัญกับเทคนิคการสอนของครูเป็นอย่างมาก พระองค์ท่านทรงมีเทคนิควิธีการสอนที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อและมีประสิทธิภาพ ทรงสอนเป็นลำดับขั้นตอน เน้นการโต้ตอบซักถาม ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียน โปรดให้บรรยากาศในห้องเรียนเป็นไปแบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมากกว่าที่จะทรงบรรยายอยู่ฝ่ายเดียว จะทรงกระตุ้นให้นักศึกษาตอบคำถามตลอดเวลา พระองค์จะทรงจำชื่อนักศึกษาได้ทุกคน เพราะจะเรียกชื่อให้แต่ละคนตอบ อธิบายหรือวิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ทรงตั้งพระทัยสอนจริงจัง เมื่อทรงถามก็โปรดให้นักศึกษาตอบ จะตอบผิดหรือถูกก็ทรงให้ตอบ เพื่อจะได้ทรงทราบว่าเข้าใจถูกต้องมากน้อยแค่ไหน ถ้าจำเป็นก็ทรงอธิบายเพิ่มเติมจนนักศึกษาเข้าใจถูกต้อง นอกจากนี้บ่อยครั้งก็จะทรงสอดแทรกเกร็ดประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และพระอารามณ์ชั้นที่สอดคล้องกับเนื้อหาทำให้น่าสนใจ ถ้าเป็นไวยากรณ์ ฝรั่งเศส ก็ทรงอธิบายยกตัวอย่างชัดเจน หากเป็นคำศัพท์ก็จะทรงอธิบายที่มา รากคำจากภาษาละติน เมื่อทรงอธิบายเนื้อหาต่างๆ จะทรงเขียนเป็นแผนผังบนกระดานเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจและจดจำได้ดียิ่งขึ้น นอกจากการสอนในชั้นเรียนแล้ว ยังทรงเน้นการฝึกฝนของนักศึกษา ด้วยการให้ทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน และทรงตรวจแก้การบ้านด้วยลายพระหัตถ์ของพระองค์เอง เมื่อถึงเวลาคืนการบ้านก็ทรงสรุปปัญหาของนักศึกษาและอธิบายเพิ่มเติมในชั้นเรียน

พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับวิธีการและเทคนิคการสอนมาก ทรงสนับสนุนให้อาจารย์ในสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสได้ไปศึกษาเพื่อรับประกาศนียบัตรด้านการสอนภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ หรือเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาฝรั่งเศส เฉพาะด้านอยู่เป็นประจำ ในส่วนของพระองค์ ทุกครั้งที่เสด็จไปประเทศฝรั่งเศสจะโปรดเข้าร่วมการสัมมนา การอบรมด้านการสอนเสมอ อาทิ ทรงเข้าร่วมการสัมมนาการสอนภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้านที่เมือง Aix- en -Provence เสด็จไปทอดพระเนตรการสอนภาษาฝรั่งเศสด้านวิทยาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัย Montpellier II และแต่ละครั้งก็โปรดให้อาจารย์ที่กำลังศึกษาต่อ หรือเข้ารับการอบรมดูงานในประเทศฝรั่งเศสได้ตามเสด็จไปร่วมสัมมนา และสังเกตการสอนด้วยทุกครั้ง เนื่องจากทรงเล็งเห็นว่า ถึงแม้ว่าอาจารย์จะมีความรู้ด้านวิชาการ

ถึงระดับปริญญาเอก ก็จำเป็นต้องมีเทคนิคการสอนที่ดีและเหมาะสมกับผู้เรียนควบคู่ไปด้วย จึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินไปพร้อมกัน

ประการสุดท้าย ทรงมีจิตวิญญาณของความเป็น “ครู” อย่างเต็มเปี่ยม ทรงมีพระเมตตาต่อศิษย์ทั้งในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ และภายหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว นักศึกษาของพระองค์ท่านพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า การเป็นศิษย์ของพระองค์ท่านนั้น แม้จะต้องขยัน ต้องค้นคว้า ต้องเตรียมบทเรียนล่วงหน้า และทำงานหนักกว่าการเรียนกับอาจารย์ท่านอื่นก็ตาม แต่พวกเขาก็รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นศิษย์ของพระองค์ และประทับใจในพระจริยวัตรอันงดงามสมกับความเป็นครูที่แท้จริง ทรงปฏิบัติพระองค์เรียบง่าย และทรงมีพระเมตตาต่อศิษย์อย่างเหลือล้น ทรงรับสั่งตั้งแต่ชั่วโมงแรกว่า หากใครมีปัญหา ต้องการซักถาม หรือขอคำปรึกษาเป็นพิเศษแม้จะไม่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน ก็โปรดอนุญาตให้เข้าเฝ้าที่ห้องทรงงาน โดยไม่ต้องขอพระองค์ ครั้งหนึ่งเคยมีนักศึกษาขอเข้าเฝ้าเพื่อกราบทูลขอเปลี่ยนตัวอาจารย์ผู้สอนในวิชาที่พวกเขาเห็นว่า ไม่ได้รับความรู้เต็มที่ พระองค์ทรงรับฟัง ซักถามปัญหาพิจารณาตรวจสอบโดยการเสด็จทอดพระเนตรการสอนของอาจารย์ทุกท่านจนทำให้ไม่มีใครทราบบว่ามีนักศึกษาร้องเรียนปัญหานี้และเมื่อเห็นว่าเป็นจริงอย่างที่นักศึกษากราบทูล ก็ทรงแก้ปัญหอย่างละมุนละม่อม สุขุม เป็นผลดีต่อการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา และคุณภาพทางวิชาการเป็นสำคัญ

พระเมตตาของพระองค์เป็นที่ประจักษ์ตั้งแต่เริ่มต้นที่ทรงมีพระกรุณาธิคุณรับเป็นอาจารย์ประจำที่คณะศิลปศาสตร์ เดิมทีเดียวพระองค์จะทรงเริ่มเข้าทำงานต้นปีการศึกษา ๒๕๑๓ ในเดือนมิถุนายน แต่เมื่อมีนักศึกษารุ่นปีการศึกษา ๒๕๑๒ ที่จะจบการศึกษาในเดือนมีนาคม ๒๕๑๓ พิจารณาจะเรียนกับพระองค์ ก็ทรงมีพระเมตตาเสด็จมาทรงสอนให้ เป็นกรณีพิเศษในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ๒๕๑๓ ก่อนจะทรงเริ่มปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ประจำ

อีกเรื่องหนึ่งที่เป็นประจักษ์พยานถึงพระเมตตาคุณของ “ครู” ผู้เล็งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญและพร้อมที่จะทำความฝันของพวกเขาให้เป็นจริง ก็คือในปี ๒๕๑๘ มีนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ จากคณะรัฐศาสตร์ สาขาการต่างประเทศที่เรียนวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาโทจบสิ้นแล้วตามข้อบังคับของคณะรัฐศาสตร์ แต่เนื่องจากพวกเขามีเป้าหมายที่จะ

สมัครสอบชิงทุนรัฐบาลฝรั่งเศสไปศึกษาในระดับปริญญาเอก จึงต้องการที่จะเรียนภาษาฝรั่งเศสระดับสูงในปีที่ ๔ ต่อไปและได้กราบทูลให้พระองค์ทราบ ขณะนั้นไม่มีวิชาภาษาฝรั่งเศสสำหรับนักศึกษารัฐศาสตร์ ในระดับปีที่ ๔ ในหลักสูตร พระองค์ทรงแก้ปัญหาด้วยการให้นักศึกษาทั้งสามคน ลงทะเบียนเรียนในรหัสวิชาเดียวกับนักศึกษาวิชาเอกภาษาฝรั่งเศสของคณะศิลปศาสตร์ แต่จัดกลุ่มให้แยกเรียนตามลำพัง ๓ คน โดยจัดอาจารย์ในสาขาให้สอนภาษาฝรั่งเศส และให้อาจารย์ชาวฝรั่งเศสและอาจารย์จากคณะรัฐศาสตร์สอนการอ่านและเขียนเรียงความเป็นพิเศษ เพื่อให้เนื้อหาที่เรียนนั้นตรงตามเป้าหมาย ผลปรากฏว่า นักศึกษาทั้งสามคน สามารถกวาดทุนทั้ง ๓ ทุนจากรัฐบาลฝรั่งเศสได้หมดในปีนั้น

เนื่องจากพระองค์ทรงให้ความสำคัญกับความถูกต้องด้านเนื้อหาจึงทรงใส่พระทัยกับการเตรียมบทเรียนของอาจารย์ การตรวจการบ้านและการประเมินผลการสอนเป็นอย่างมาก ทรงประชุมอาจารย์บ่อยมากเพื่อเตรียมบทเรียนและร่วมกันปรับปรุงบทเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับการสอนนักศึกษาแต่ละปี ทรงตรวจสอบการแก้การบ้านของอาจารย์แต่ละคน รวมทั้งการตรวจสอบคำถามต่างๆในข้อสอบโดยละเอียดก่อนส่งพิมพ์ เพื่อป้องกันมิให้มีข้อผิดพลาดด้านภาษาฝรั่งเศส ทรงริเริ่มจัดให้มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์โดยผู้เรียน และเมื่อสิ้นภาคการศึกษาทรงโปรดให้อาจารย์แต่ละคนจัดทำรายงานการสอนในแต่ละวิชาเป็นภาษาฝรั่งเศส พร้อมทั้งสรุปปัญหาและเสนอความเห็นที่จะปรับปรุงเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในปีถัดไป

ภายหลังเมื่อทรงพิจารณาว่า มีปัญหานักศึกษาที่จบชั้นมัธยมปลายในแต่ละโรงเรียน มีระดับความรู้ภาษาฝรั่งเศสแตกต่างกันมาก จึงทรงริเริ่มจัดทำแบบทดสอบวัดระดับความรู้เพื่อจำแนกนักศึกษาเข้าชั้นเรียนตามศักยภาพ ทรงสนพระทัยเรื่องนี้อย่างจริงจัง ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแบบทดสอบมาตรฐาน ทำให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่มีแบบทดสอบมาตรฐานความรู้ด้านภาษาฝรั่งเศสใช้ในประเทศไทย

นอกจากนี้ เมื่อทรงทราบว่านักศึกษาขาดแคลนทุนทรัพย์สำหรับซื้อหนังสือหรือตำราภาษาต่างประเทศก็ทรงประทานเงินเดือนทั้งหมดที่ทรงได้รับและพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์อีกส่วนหนึ่งให้เป็นทุนสำหรับซื้อหนังสือ โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดตั้งเป็น “กองทุนสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา” ซึ่งยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน

อนันตกา

ขณะเดียวกัน ก็ทรงริเริ่มจัดตั้งห้องสมุดของสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษามีนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทรงประทานหนังสือส่วนพระองค์และของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเป็นการเริ่มต้น และทุกครั้งที่เสด็จกลับจากประเทศฝรั่งเศสก็จะประทานหนังสือใหม่ๆ ให้ห้องสมุดของสาขาวิชาเป็นประจำ

ยิ่งกว่านั้นในฐานะพระอาจารย์ที่ทรงเมตตาและห่วงใยศิษย์ ได้เสด็จมาเป็นกำลังใจในงานปัจฉิมนิเทศของนักศึกษาทุกปี ประทับทอดพระเนตรการแสดง การร้องเพลงและการแข่งขันตอบปัญหาของนักศึกษาอย่างสนุกสนานเป็นกันเองจนจบงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักศึกษาแต่ละรุ่นสำเร็จการศึกษาก็จะประทานเลี้ยงในวังสระปทุม และต่อมาที่วังเลอติสทุกรุ่น ทรงจำได้ว่านักศึกษาคนใดเคยชักถามปัญหาอะไรไว้ในห้องเรียน ทรงย้ำว่า “ตอนนี้คงเข้าใจดีแล้วนะ” เมื่อเสร็จงานก็จะทรงฉายพระรูปร่วมกับนักศึกษาอย่างใกล้ชิดและประทานพระรูปแก่นักศึกษาทุกคนเป็นที่ระลึก

ทรงเอาพระทัยใส่ไม่แต่เฉพาะการเรียนของนักศึกษาเท่านั้น แต่ทรงสนพระทัยห่วงใยทุกข์สุขของนักศึกษาด้วย ครั้งหนึ่งเมื่อทรงทราบว่ นักศึกษาปีสุดท้ายของพระองค์ที่หนีเข้าป่าไปในช่วงเหตุการณ์ 6 ตุลาคมได้ออกจากป่ากลับเข้ามาเรียนต่อดังเดิม ทำให้จบล่าช้ากว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน ทรงมีรับสั่งให้เข้าเฝ้าในห้องทรงงานและทรงซักถามว่า “เป็นอย่างไร ลืมภาษาฝรั่งเศสหมดแล้วหรือยัง มีปัญหาอะไรจะให้ฉันช่วยบ้างไหม ขอให้บอกมา” นักศึกษาผู้นั้นรู้สึกตื่นตันใจในความห่วงใยของพระองค์จนถึงกับน้ำตาคลอทีเดียว

สำหรับนักศึกษาที่ได้รับทุนจากรัฐบาลฝรั่งเศสให้ไปศึกษา ก็โปรดให้เข้าเฝ้ากราบทูลลาประทานพรและเงินขวัญถุงเป็นกำลังใจให้แก่ทุกคน ครั้งหนึ่ง มีนักศึกษาหญิงที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับทุนไปศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศส ทรงประทานเสื้อผ้า เครื่องกันหนาว วิหุยุ ตลอดจนฝากฝังให้อาจารย์และศิษย์ของพระองค์ที่ฝรั่งเศสคอยดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษาในทุกเรื่องเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ทุกครั้งที่เสด็จไปปารีสก็จะประทานเลี้ยงอาหารค่ำทั้งศิษย์และอาจารย์ที่ร้านอาหารจีนใกล้มหาวิทยาลัยซอร์บอนน์หลายคนเดินทางมาจากต่างจังหวัดเพื่อร่วมงาน พระองค์ท่านจะทรงสำราญพระทัยเป็นที่สุด ทรงเล่าเรื่องราวทางเมืองไทยให้ฟังและทรงรับสั่งถามข่าวคราวความก้าวหน้าในการเรียนของทุกคน หากมีปัญหา ก็จะทรงประทานคำแนะนำตลอดมา หากเสด็จไปทอดพระเนตร

พิพิธภัณฑ์หรือการแสดงทางวัฒนธรรมก็จะโปรดให้ตามเสด็จไปด้วย เป็นการเปิดโอกาสให้เข้าถึงศิลปวัฒนธรรมของฝรั่งเศสมากยิ่งขึ้น

แม้เมื่อพระองค์ท่านไม่สามารถปลื้มพระองค์มาสอนเป็นอาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แล้ว ก็ยังทรงติดตามข่าวคราวของศิษย์และอาจารย์ทุกคนอย่างต่อเนื่อง เมื่อทรงทราบว่าผู้ใดเสียชีวิตหรือสูญเสียบิดามารดา สามีภรรยาหรือบุตรก็จะเสด็จมาร่วมพิธีศพเป็นการส่วนพระองค์ และประทานกำลังใจให้ทุกคน แม้ว่าจะมิได้มีการกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ หากศิษย์หรืออาจารย์คนใดมีข่าวดี ประสบความสำเร็จหรือคลอดบุตรก็จะประทานการ์ดลายพระหัตถ์แสดงความยินดีเช่นกัน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

จากประสบการณ์การสอนอันยาวนานในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง และจากการที่ทรงมีจิตวิญญาณแห่งความเป็น “ครู” อย่างเต็มเปี่ยม ทำให้พระองค์มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยให้เข้มแข็งและได้มาตรฐานสากล เพื่อประโยชน์ของเด็กไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรงพยายามขจัดปัญหาช่องว่างระหว่างการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมและระดับมหาวิทยาลัยให้เป็นผลสำเร็จ ได้ทรงริเริ่มให้จัดตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพุทธศักราช ๒๕๒๐ เพื่อให้อาจารย์ในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัยได้ทำกิจกรรมวิชาการร่วมกัน ได้เข้าร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้เทคนิคการสอน อีกทั้งยังสนับสนุนให้อาจารย์ในโรงเรียนได้มีโอกาสไปศึกษาต่อและพัฒนาความรู้ด้านภาษา ศิลปวัฒนธรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัยให้ก้าวหน้าไปพร้อมกัน เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน ปัจจุบันสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่เข้มแข็งและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้ของอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในทุกระดับสมตามพระปณิธานของพระองค์ พระเมตตาคุณพระกรุณาธิคุณและพระจริยวัตรด้านความเป็นครูอันงดงามนี้จะจารึกอยู่ในความทรงจำของอาจารย์และศิษย์ทุกคนตลอดไป

อนันตกาล

กรมหลวงผู้เป็นอัจฉริยะในการเป็นนักการศึกษา
เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล วุฒิเสน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ประทานพระวโรกาสให้นายกสภา และอธิการบดี สถาบันราชภัฏทั้ง ๓๖ แห่งทั่วประเทศ ถวายปริญญาคุณวุฒิปันธิตกิตติมศักดิ์ ณ วังสวนกุหลาบ เมื่อเวลา ๑๗.๐๐ น. วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยพระองค์ท่านทรงมีผลงานโดดเด่นในการเป็นนักการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผลงานของพระองค์ท่านสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ของสถาบันราชภัฏ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๓๘

“ราชภัฏ” เป็นนามพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันนำมาซึ่งความปลาบปลื้มแก่ชาววิทยาลัยครูในขณะนั้นและตลอดมา โดยวิทยาลัยครูทำหน้าที่ฝึกหัดครูมาเป็นเวลายาวนานกว่าร้อยปี จนอาจกล่าวได้ว่า ครูทำหน้าที่อยู่ในทุกชุมชนต่างสำเร็จการศึกษาไม่ว่าหลักสูตรระดับใดๆ จากวิทยาลัย เมื่อวิทยาลัยครูพัฒนาสถานภาพจาก “วิทยาลัยครู” มาสู่สถานภาพ “สถาบันราชภัฏ” และ “มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ภารกิจในการพัฒนาทางวิชาการต่อท้องถิ่นและชุมชน จึงเป็นภารกิจสำคัญของ “ราชภัฏ” และระบุในพระราชบัญญัติทั้งของสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยราชภัฏไว้อย่างชัดเจน เป็นภารกิจที่สร้างความเด่นเฉพาะหรือสร้างเอกลักษณ์ให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระกรณียกิจอันสำคัญยิ่งต่อชาววิทยาลัยครู สถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยราชภัฏมาโดยตลอด จนอาจกล่าวได้ว่าพระองค์ท่านเข้าพระทัยบริบทของ “ราชภัฏ” และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณด้วยการทรงร่วมในกิจกรรมและประทานโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบต่างๆ มาโดยตลอด

ผู้เขียนรับราชการในวิทยาลัยครู สถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏมาโดยตลอด มีโอกาสเป็นมงคลชีวิตที่ได้ถวายงานพระองค์ท่านในบางกิจกรรม อาทิ พระองค์ทรงเยี่ยมและประทานคำแนะนำแก่ศูนย์วัฒนธรรมสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้ประทานอนุญาตให้ตามเสด็จประพาสประเทศจีนเมื่อวันที่ ๒ - ๘ เมษายน ๒๕๓๐ และได้ทรงมอบงานแก่คณะผู้ติดตามเสด็จให้ช่วยกันแต่งหนังสือเรื่อง “สายธารอารยธรรมจีน” พระองค์โปรดประทานนาม “สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์” แก่ “สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา” โดยปรากฏใน พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนชื่อสถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา เป็น สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ พ.ศ. ๒๕๔๑ และประทานนามหอสมุด สถาบันราชภัฏ

บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยาเป็น “อาคารบรรณราชนครินทร์” โดยเสด็จเป็นองค์ประธานเปิดอาคาร เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ หลังจากนั้นได้ประทานนามอาคารหอสมุด สถาบันราชภัฏอีก ๓๔ แห่ง ในชื่อเดียวกัน โดยอธิการบดีเข้าไปรับประทานแผ่นจารึกดังกล่าวจากพระองค์ท่าน ที่จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ ยังความปิติยินดีแก่บุคลากรของสถาบันราชภัฏเป็นอย่างยิ่ง

ในด้านการออกแบบบริเวณสถานที่ “มหาวิทยาลัย” พระองค์ท่านทรงให้คำแนะนำการใช้ประโยชน์ด้านอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัย โดยได้เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดการใช้อาคารสถานที่ สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ และทรงให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารอาคารสถานที่แก่อธิการบดี หลังจากนั้น พระองค์โปรดประทานนามและทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์มูลนิธิ “ราชภัฏราชนครินทร์” โดยโปรดให้คณะกรรมการมูลนิธิเข้าเฝ้า ในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ มูลนิธิ “ราชภัฏราชนครินทร์” มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการจัดทำวิทยานิพนธ์ของบุคลากรของสถาบันราชภัฏราชนครินทร์ และนักวิชาการอื่นๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับสถาบันราชภัฏราชนครินทร์

ในด้านการเรียนการสอน พระองค์มีพระปรีชาและมีพระอัจฉริยะในการจัดการวางแผน การอำนวยความสะดวก และการนำเสนอผลงานดีเยี่ยม เช่น กรณีการแต่งหนังสือเรื่อง “สายธารอารยธรรมจีน” ๗ ธานีแห่งอาณาจักรกลาง หนังสือดังกล่าวมีความหนา ๓๗๗ หน้า ประกอบด้วย ๔ บท มีผู้ร่วมเขียน ๑๙ ท่าน โดยมีสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นบรรณาธิการ ลักษณะการบริหารกิจกรรมดังกล่าวเป็นการค้นหาข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผลในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพหรือ Qualitative Research โดยคณะนักวิจัยค้นหาข้อมูลจากทั้งสถานการณ์จริง บุคคล การจดข้อมูล (Field note) การตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล จนกระทั่งได้ข้อมูลที่สมบูรณ์สามารถนำเสนอได้ หนังสือดังกล่าวได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างยิ่งจนต้องพิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒

การจัดทำหนังสือดังกล่าว พระองค์ท่านได้ทรงวางแผนเอง โดยทรงเข้าร่วมอภิปรายกับคณะผู้ตามเสด็จและถวายงานในครั้งนี้ ก่อนที่จะลงสู่สถานการณ์จริง คือประเทศจีน ได้มีการพบกันระหว่างคณะผู้ตามเสด็จ และพระองค์ท่านได้ทรงนำคณะเดินทางทั้งหมดเข้าพบ

เอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย เพื่อทราบข้อมูลต่างๆ ของประเทศจีน โดยเฉพาะข้อมูลทั้ง ๗ เมืองที่จะไปศึกษา พระองค์ได้นิพนธ์ไว้ในบทนำเกี่ยวกับการเตรียมการ ดังนี้

“...ข้าพเจ้าได้เตรียมกระดาษ “การบ้าน” ซึ่งแต่ละคนจะต้องกรอกทุกวัน ซึ่งจะมีประโยชน์ในการช่วยความทรงจำของทุกวัน และรวบรวมความคิดเห็น โดยมีหัวข้อต่างๆ เช่น “สิ่งที่สนใจ/ชอบ เพราะอะไร” หรือ “อาหารของวันนี้” อาจารย์ทุกคนได้ทำการบ้านมาอย่างดี บางคนได้เขียนมามากกว่าหน้ากระดาษหนึ่งให้ไว้ ต้องพลิกกระดาษเขียน น่าเสียดายที่ลายมือของบางคนอ่านยากเหลือเกิน จนไม่สามารถนำมาใช้ได้มากนัก...”

ผู้ตามเสด็จทุกคนเปรียบเสมือนนักวิจัยและต้องรวบรวมข้อมูล จะต้องเก็บข้อมูลทุกวัน และตอนค่ำจะประชุมสรุปผลของข้อมูล พร้อมทั้งเตรียมการศึกษาในวันต่อไป กิจกรรมดังกล่าวได้ดำเนินไปเช่นนี้ทุกวัน โดยพระองค์ท่านทรงร่วมและประทานความคิดเห็นโดยตลอด เมื่อกลับมาประเทศไทยแล้วก็ยังคงมีการประชุมกันเพื่อสรุปผลการศึกษาและกำหนดให้นำเสนอรายงานความก้าวหน้า โดยทุกเดือนจะมีการประชุมซึ่งกระทำอยู่ต่อเนื่อง ๙ เดือน ในการนี้พระองค์ทรงบันทึกว่า

“เมื่อกลับมาถึงเมืองไทยแล้ว เราได้รีบพบกันเพื่อตกลงถึงรูปแบบของหนังสือ เนื้อหาของหนังสือและวิธีที่จะดำเนินงาน และได้แบ่งเป็นกลุ่มๆ ซึ่งจะรับผิดชอบเขียนบทความของแต่ละภาค มณฑลหรือเมือง แต่ละกลุ่มได้ปรึกษากันและคนหนึ่งเป็นผู้ลงมือเขียน ทุกครั้งที่เรามี “การประชุม” กัน เราได้ช่วยกันแก้บทความที่นำมา เริ่มแรกเราได้ตกลงกันว่าจะไม่แก้สำนวน จะแก้เพียงข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง แต่ในที่สุดเราได้แก้ทุกอย่างที่จะแก้ได้ คือ นอกจากข้อมูล ยังแก้ตัวสะกด รูปประโยคและสำนวน ผู้ที่ได้เขียนบทความมาคนหนึ่ง ซึ่งเป็น “ดร.” หลังจากที่ได้ถูกโจมตีอย่างไม่ปราณีในการแก้เพียง ๒ ย่อหน้า ได้ขอถอนบทความไปเขียนมาเสนอใหม่ หลังจากได้ผ่านการแก้ไขครั้งที่ ๒ ได้กล่าวว่า “โอ้ย ยากกว่าเสนอวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเสียอีก”

การคัดเลือกรูปภาพประกอบในหนังสือ พระองค์ทรงให้คณะผู้ตรวจงานพิจารณาร่วมกัน พระองค์ทรงถือว่าการทำงานเป็นคณะบุคคลเป็นสิ่งสำคัญในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการศึกษาวิจัย พระองค์ทรงบันทึกว่า

“...รูปภาพที่ได้คัดมาประมาณ ๕๐๐ ภาพนั้น เป็นผลงานของทุกคน หลังจากที่ได้มีการประกวดกันอย่างดุเดือด...”

แนวการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย จึงออกมาถูกต้อง ตามหลักวิชาการ ซึ่งพระองค์ทรงแนะนำหนังสือที่แบ่งสาระการนำเสนอเป็นสามภาค ดังนี้

หนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น ๓ ภาค

ภาคที่ ๑ ประกอบด้วย ส่วนต่างๆ ของประเทศที่เราไปเยือน พยายามให้เขียนเป็นแบบไม่ออกความเห็นใดๆ เพียงแต่เป็นการให้ข้อมูล ความรู้ทั่วไป โดยตั้งใจจะเก็บความเห็นของทุกคนไปไว้ปลายบท แต่ก็รู้สึกว่าจะไม่สำเร็จเต็มที่

ภาคที่ ๒ ประกอบด้วย ปาฐกถาที่มีในงานเลี้ยงรับรองของเมืองต่างๆ ภาพของขวัญที่ได้รับและบทสัมภาษณ์ของวิทยุปักกิ่ง

ภาคที่ ๓ ประกอบด้วย บทความพิเศษ ๔ บท ซึ่งมีผู้ที่สนใจในเรื่องเฉพาะคือ การศึกษา พุทธศาสนา สามก๊ก และอาหารจีน รับอาสาเขียนให้

คณะผู้ถวายงานได้มีโอกาสเข้าเฝ้าอย่างต่อเนื่องตลอดมา และยังคงพูดถึงสาระการไปศึกษาร่วมกัน แม้เวลาจะล่วงเลยมาเกิน ๑๐ ปี และทุกครั้งที่โปรดให้คณะผู้ถวายงานร่วมโต๊ะเสวย จะประทานลายพระหัตถ์แลกเปลี่ยนในรายการอาหารมื้อนั้นๆ เป็นที่ระลึก เป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ยากจะลืมได้ นอกจากนี้ยังประทานบทเรียนในการเรียนการสอนและกิจกรรมทางการศึกษาที่สมบูรณ์ ทั้งขั้นการเตรียมการดำเนินงาน การนำเสนอและการติดตามบทเรียนนั้นๆ ซึ่งผู้เป็นอาจารย์โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษา สมควรนำไปเป็นแม่บทในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัยโดยเฉพาะความเข้าใจในท้องถิ่นในทุกสาขาวิชา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระจริยวัตรด้านการเป็นนักวางแผน นักนโยบาย และการเป็นอาจารย์ผู้ทำหน้าที่วิจัย และผู้สอนสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทรงมีความรู้ในระดับสากลและความรู้ท้องถิ่น ทรงมีกิจกรรมทางการศึกษาที่จะสร้างสมดุลของการพัฒนาท้องถิ่นทั้งการนำวิชาการสากลลงสู่การปฏิบัติการจริงในท้องถิ่น นับเป็นความโชคดีและเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้มีโอกาสถวายงานและกิจกรรมต่างๆ แก่พระองค์ท่าน และได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในการทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ดำเนินกิจการสมกับคำว่า “สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านหาที่สุดมิได้

พระอาจารย์สมเด็จหญิงในความทรงจำของนักศึกษาวิชาภาษาอังกฤษ รหัส ๑๓

วิวัฒนา วุฒาภิรมย์

ตอนที่อาจารย์ ดร.แตงน้อย เพนธ์ บอกพวกเราว่า “พระพี่นาง” จะเสด็จมาทรงสอนที่สาขาวิชาภาษาอังกฤษ พวกเราก็รู้สึกตื่นเต้นนอยากจะมีโอกาสได้เรียนกับ “พระอาจารย์สมเด็จหญิง” ที่เราทราบกันดีว่า ทรงเก่งมากๆ และทรงเจ้าระเบียบ

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ พวกเราเรียนอยู่ชั้นปีที่ ๓ และตามหมายกำหนดการสมเด็จหญิง ท่านจะทรงสอน นักศึกษาปี ๓ รหัสวิชา FR363 พวกเราก็ต้องเตรียมตัวกันพอสมควรทั้งด้านการเรียนและราชาศัพท์ต่างๆ ทำให้ความตื่นเต้นกลายเป็นความกังวลนิดๆ แต่อาจารย์แตงน้อยก็ปลอบว่า “ให้รู้ไว้ แต่พูดผิด ท่านไม่ว่าหรอก ขอให้ตั้งใจเรียน อย่าทำตัวเป็นลิงเป็นค่างแบบที่เป็นอยู่ในชั้นเรียนของอาจารย์แตงน้อยก็แล้วกัน” เป็นความประทับใจของเราอย่างยิ่ง เพราะตั้งแต่ชั่วโมงแรกที่ได้มีโอกาสรับพระมหากรุณาธิคุณทรงสอน ท่านทรงอธิบายความอย่างละเอียดและตั้งคำถามถี่ียบเหมือนกัน พวกเราก็ตอบผิดบ้างถูกบ้าง แต่ท่านก็ไม่ทรง “เฮี้ยบ” อย่างที่คิด อธิบายซ้ำจนแน่ใจว่าลูกศิษย์ของท่านรับได้แล้ว และให้สอบเดี๋ยวนั้นเลย ท่านทรงใจดีมากๆ ไม่หวังคะแนน พวกเรายิ้มกันเบิกบานเพราะทุกคนได้คะแนนดีกันทั้งนั้น ๘๐-๙๐ คะแนนกันถ้วนทั่วกันไป ท่านทรงตรัสในทำนองว่า “เมื่อตั้งใจทำดีที่สุดแล้วผลดีย่อมเกิดตามมาเป็นธรรมดา” ท่านทรงเป็นพระอาจารย์ผู้ให้ผู้ประสิทธิประสาทความรู้ชั้นเลิศทีเดียว

ในชั้นเรียนอื่นๆ พวกเราไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร แต่ในชั้นของพวกเรามีนักศึกษาหญิง ชื่อ วิวัฒนา เป็นผู้มีโอกาสได้รับเลือกจากอาจารย์แตงน้อย ให้ถวายงานในระหว่างร่วมเสวยพระกระยาหารกลางวันทีคณะร่วมกับคณาจารย์ สมเด็จหญิงท่านทรงตรัสถามด้วยความเป็นห่วงมากกว่า จะมีเรียนในช่วงบ่ายหรือเปล่า เกรงว่าลูกศิษย์จะไม่ได้เรียนและทรงชอบใจที่มากถวายงาน ทรงไม่ถือพระองค์เลย และแสดงให้เห็นว่าทรงมีพระเมตตาต่อลูกศิษย์อย่างหาที่เปรียบมิได้หรือแม้แต่ตอนที่พวกเราเที่ยวไปเที่ยวมารับเสด็จตามตึกเรียนหรือที่สนามบิณฑอนเสด็จกลับ ท่านทรงทักทายทุกคนและตรัสบอกพวกเราว่าไม่จำเป็นต้องมาส่งเดี๋ยวจะเสียการเรียน พวกเราทูลท่านว่าช่วงนี้ไม่มีชั้นเรียน ท่านก็ทรงยิ้มไม่ตรัสว่าอะไรอีก

แม้ว่าลูกศิษย์ลูกหาของท่านจะแยกย้ายไปทำงานตามที่ต่างๆ แต่ก็มีลูกศิษย์บางคนที่ยื่นจดหมายถึงพระอาจารย์ เล่าเรื่องข่าวคราวถวายเมื่อท่านมีเวลาก็ทรงตอบจดหมายกลับมาทุกครั้งไป

พระอาจารย์จะประทานโอกาสแก่ลูกศิษย์ให้เข้าเฝ้าเสมอ เช่น งานเลี้ยงรับรองที่สถานทูตฝรั่งเศสในโอกาสที่อาจารย์แ่งน้อยได้รับเครื่องราชฯ สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ได้เข้าเฝ้าใกล้ชิดทรงรับสั่งถามความเป็นไปโดยไม่ถือพระองค์ ทรงเป็นพระอาจารย์ต้นแบบที่ทำให้ลูกศิษย์มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และกล้าแสดงความคิดเห็นโดยสามารถนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลได้ตามที่ทรงสอนไว้

สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ที่ใจดีเป็นที่สุด เมื่ออยู่ในชั้นเรียนทรงโปรดให้นักศึกษาเป็นระเบียบ ตั้งใจเรียน ทรงมีจิตวิญญาณของความเป็นครูผู้ให้ที่ประเสริฐ ทรงเป็นพระอาจารย์ผู้ให้โดยแท้จริง น้ำพระทัยของท่านที่มีต่อลูกศิษย์นั้นเปรียบประดุจความรักของพระผู้ให้ไม่สามารถประเมินค่าได้ และอยู่ในความทรงจำของพวกเราตลอดกาล

“พระอาจารย์สมเด็จหญิง” ยังประทับอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้า

ภัทณิดา พันธุมเสน

ข้าพเจ้าหวนรำลึกถึงอดีตเมื่อ ๓๕ ปีมาแล้ว สมัยที่เป็นนักศึกษาสาขาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในช่วงเดือนธันวาคม ปี ๒๕๑๕ และ ๒๕๑๖ เพื่อนๆ และข้าพเจ้าได้รับฟังข่าวที่ทำให้ทุกคนรู้สึกตื่นเต้นและดีใจเป็นที่สุด เมื่อท่านอาจารย์แน่น้อย เพนซ์ หัวหน้าภาควิชาภาษาฝรั่งเศสได้บอกกับพวกเราว่า “พระอาจารย์สมเด็จหญิง” จะเสด็จฯ มาทรงเป็นพระอาจารย์พิเศษสอนวรรณคดีฝรั่งเศสในฤดูหนาวนี้

พอเวลาใกล้จะมาถึง ความตื่นเต้นก็เกิดขึ้นสลับกับความกลัว กลัวว่าเวลาที่พระองค์ถามจะตอบไม่ได้ แต่พอถึงเวลาเสด็จฯ เข้ามาในห้องเรียน ข้าพเจ้ากลับลืมความกลัวไปสิ้นด้วยความโชคดีที่ได้นั่งแถวหน้าและตรงกลาง จึงมีโอกาสเก็บภาพความประทับใจในพระอิริยาบถของพระองค์ไว้ในความทรงจำได้ค่อนข้างละเอียด พระอาจารย์สมเด็จหญิงทรงมี

พระสิริโฉมงามโดยธรรมชาติ ทรงมีบุคลิกที่สง่างาม มีความมั่นใจแบบชาวตะวันตก ในเวลาเดียวกันก็ทรงวางพระองค์เรียบง่ายและเรียบง่ายแบบกุลสตรีไทย ดวงพระเนตรมีสีเทาอ่อนๆ จึงทำให้เห็นเลนส์สีดำเล็กๆ ได้ชัดเจน ขณะทรงสอนนั้นทรงเขียนกระดานและทรงอธิบายอย่างแคล่วคล่อง ทรงแยมพระโอษฐ์แบบผู้ใหญ่วัยดีบ่อยๆ ทำให้ข้าพเจ้าโล่งใจ รอยแยมพระโอษฐ์ของพระองค์ประทับใจข้าพเจ้ายิ่งนัก ในระยะที่ทรงเป็นพระอาจารย์นั้น นักศึกษามีความตื่นตัวมากกว่าปกติ ต้องคอยเปิดหาคำศัพท์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพราะทรงสอนคำศัพท์ใหม่อยู่เสมอ ทรงถ่ายทอดความรู้แบบบูรณาการทั้งในเชิงกว้างและลึกด้วยทรงมีประสบการณ์การศึกษาในทวีปยุโรปมาเป็นเวลานาน จึงทรงมีความรู้ทั้งด้านภาษา ประวัติศาสตร์ ดนตรี ศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศในยุโรปอย่างลึกซึ้ง ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งใจเช่นเดียวกับเพื่อนๆ ที่ได้มีโอกาสเป็นลูกศิษย์ “พระอาจารย์ สมเด็จพระญาณสังวร” ผู้ทรงความรู้และพระปรีชาสามารถอีกทั้งทรงเป็นถึงพระเชษฐภคินี ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของปวงชนชาวไทย

ในปี ๒๕๑๖ ขณะศึกษาอยู่ปี ๔ ภาคเรียนสุดท้ายนั้น “พระอาจารย์ สมเด็จพระญาณสังวร” ทรงให้นักศึกษาเขียนเรียงความเป็นภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับแนวคิดของนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่เราสนใจ ทรงให้อธิบายว่าเรามีแนวคิดอย่างไร และให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นของตนเอง ต่อแนวคิดนั้นว่าเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร พร้อมให้เหตุผลด้วย นับว่าพระองค์ทรงเป็นพระอาจารย์ที่นอกเหนือจากจะประทานความรู้ในเรื่องของภาษาแล้ว ยังทรงฝึกให้นักศึกษารู้จักคิด วิเคราะห์ ฝึกการเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่า วิธีการสอนแบบเน้นการคิดวิเคราะห์ที่เราพยายามส่งเสริมกันในปัจจุบันนี้ พระองค์ทรงใช้มาเป็นเวลานานแล้ว

ช่วงที่ทรงตรวจการบ้าน เป็นช่วงที่เกือบหมดระยะเวลาการสอนของพระองค์ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปีนั้น ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าเมื่อเสด็จกลับกรุงเทพฯ แล้ว พระองค์จะทรงมีเวลาตรวจการบ้านหรือไม่ เพราะทราบว่าทรงมีพระภารกิจด้านต่างๆ มากมาย แต่เมื่อเวลาผ่านไปประมาณเดือนเศษ วันหนึ่งอาจารย์แฉ่งน้อยได้นำการบ้านมาคืนให้นักศึกษาทุกคน อาจารย์บอกว่า “ทรงตรวจการบ้านแล้ว” ข้าพเจ้าดีใจอย่างที่สุดเพราะเหตุว่านอกเหนือจากจะทรงแก้ไขภาษาให้ถูกต้องแล้ว ยังทรงให้คะแนนและที่สำคัญทรงให้ความเห็นต่อการเขียนเรียงความของลูกศิษย์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าศิษย์แต่ละคนมีความคิดอย่างไร ลายพระหัตถ์ของพระองค์ทรงคุณค่าต่อความรู้สึกยิ่งนัก ข้าพเจ้าหยิบกระดาศแผ่นนั้นมาดูครั้งแล้ว

ครั้งเล่าไม่รู้เบื่อหน่าย มือของข้าพเจ้าลูบไล้ไปที่ลายพระหัตถ์และกอดกระดาษแผ่นนั้นด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในพระกรุณาธิคุณของพระองค์อย่างหาที่สุดมิได้ ลายพระหัตถ์ของพระองค์ได้เปลี่ยนความคิดของข้าพเจ้าที่มีต่อการดำรงชีวิต ข้าพเจ้าเคยมองโลกในแง่ร้ายว่าเป็นโลกที่มีแต่ความทุกข์ ด้วยพระกรุณาที่ทรงชี้ให้เห็นถึงความจริงของชีวิตที่ต้องมีทั้งความสุขและความทุกข์เป็นธรรมดาของโลก ทำให้ข้าพเจ้ามองโลกในหลายมุมมอง และฝึกตนเองให้มีความอดทนมากขึ้น การที่ทรงแก้ไขงานของลูกศิษย์อย่างละเอียด ทรงวิจารณ์แนวคิดและทรงชี้แนะแนวทางให้แก่ศิษย์นั้น ข้าพเจ้าจึงรู้สึกประทับใจในความเป็นครูของพระองค์ว่า “ทรงเป็นครูด้วยดวงพระวิญญาณในวิชาชีพรู้อย่างแท้จริง”

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่ยังอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้า คือ “พระอาจารย์สมเด็จหญิง” ทรงดำเนินชีวิตแบบธรรมดาสามัญ โดยก่อนที่จะเสด็จกลับกรุงเทพฯ นั้น ได้เสด็จไปที่บ้านพักของอาจารย์แ่งน้อยใน ม.ช.และประทานพระอนุญาตให้นักศึกษาที่เรียนกับพระองค์ไปเข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิดอีกครั้ง พวกเราจึงมีโอกาสได้ชื่นชมพระสิริโฉมและพระจริยวัตร ทรงมีพระปฏิสันถารหลายเรื่อง เพื่อนบางคนไม่ค่อยกล้าที่จะทูลถาม แต่บางคนก็กล้ามาก ๆ อย่างเช่น คุณวิวัฒนา เธอจะทูลถามและทูลตอบทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สำหรับอาจารย์ของเราที่ทูลเรื่องต่างๆ กับพระองค์อย่างคล่องแคล่วและสนุกสนาน ก็คือ ท่านอาจารย์แ่งน้อย ด้วยทรงคุ้นเคยกับอาจารย์มาเป็นเวลานาน จึงทรงแสดงความรักและห่วงใยอาจารย์อยู่เสมอ ซึ่งพวกเราต่างรู้สึกได้ว่าอาจารย์เองก็รักและเทิดทูนพระองค์เป็นอย่างมาก ทุกครั้งที่ไปส่งเสด็จฯ ที่สนามบิน อาจารย์แ่งน้อยจะก้มลงกราบแทบพระบาททุกครั้งเป็นภาพประทับใจอยู่เสมอ

ภัทธิดา พันธุมเสน
นักศึกษาม.ช. รหัส ๑๓

ความประทับใจในพระเมตตาจากศิษย์คนหนึ่งของ ม.ช. รหัส ๑๓

อรพิน เรืองรอง

ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มากกว่าประชาชนทั่วไปเพราะเป็นความซาบซึ้งในฐานะลูกศิษย์ผู้ที่พระองค์ท่านทรงพระเมตตาตั้งสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสให้ด้วย

พวกเรานักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รุ่น ๗ คณะมนุษยศาสตร์ วิชาเอกฝรั่งเศส โชคดีที่ได้มีโอกาสรับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ประเทศฝรั่งเศสจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๖ ซึ่งเป็นช่วงปีที่ ๓-๔ ของพวกเรา โดยพระองค์ท่านเสด็จไปทรงสอนให้ในช่วงสั้นๆ ประมาณ ๑ เดือน ซึ่งถึงแม้จะเป็นช่วงเวลาไม่นานนัก แต่พวกเราก็ได้รับความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ชนชาติฝรั่งเศสอย่างลึกซึ้งและเข้าใจเป็นอย่างดี เพราะเราารู้ได้ว่า ท่านทรงสอนด้วยความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ชนชาติฝรั่งเศสอย่างลึกซึ้ง และเข้าใจเป็นอย่างดีเพราะเราารู้ได้ว่า พระองค์ท่านทรงสอนด้วยความตั้งใจ ทรงอธิบายอย่างละเอียดชัดเจนด้วยความรู้ที่ทรงมืออย่างดียิ่ง ขณะทรงสอนพระองค์ท่านทรงถามผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเมื่อผู้เรียนตอบโดยใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง (ซึ่งเราก็ซักซ้อมกันมาก่อนแล้ว แต่ด้วยความประหม่าจึงพูดผิดบ้างถูกบ้างหรือไม่ครบสมบูรณ์บ้าง) พระองค์ท่านก็ได้ทรงถือสาหรือติเตียนทรงพิจารณาคำตอบในวิชาเป็นหลัก ทำให้พวกเราเรียนอย่างไม่เกร็ง บรรยากาศในห้องเรียนเป็นไปอย่างอบอุ่นและสนุกสนาน หลังจากเรียนจบช่วงที่พระองค์ท่านทรงสอนแล้วก็มีการประเมินผลด้วย ทรงให้คะแนนอย่างละเอียดโดยทรงแยกให้คะแนนความคิด และคะแนนการใช้ภาษาไวยากรณ์พร้อมกับทรงชี้จุดแก้ไขให้ด้วย พวกเราก็นำข้อสอบที่ทรงคืนให้มาดูคะแนนและสิ่งที่ท่านทรงชี้จุดบกพร่องด้วยความซาบซึ้งและภาคภูมิใจ หลังจากนั้นทรงพระกรุณาเลี้ยงอาหารพวกเราที่โรงแรมรถไฟ ซึ่งเป็นโรงแรมชั้น ๑ ของจังหวัดเชียงใหม่ จึงนับว่าเป็นบุญและโชคดีอย่างยิ่งของพวกเรานักศึกษา วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีโอกาสเป็นลูกศิษย์พระองค์ท่าน แม้พวกเรา จะอยู่ไกลถึงเชียงใหม่และเมื่อข้าพเจ้าเพิ่งทราบว่าทรงสำเร็จวิชาเอก เคมี ก็ยิ่งชื่นชมใน

อนันตกา

พระปรีชาสามารถของพระองค์ท่านเพราะท่านทรงสอนวิชาประวัติศาสตร์ประเทศฝรั่งเศสอย่างเชี่ยวชาญ ข้าพเจ้าจึงเข้าใจว่าทรงศึกษามาทางด้านภาษาฝรั่งเศสเพียงด้านเดียว

ต่อมา หลังจากสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว ข้าพเจ้าได้เข้ารับราชการเป็นครูภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนระดับมัธยมที่โรงเรียนเทพลีลา และสอบชิงทุนรัฐบาลฝรั่งเศสไปศึกษาอบรมดูงานที่ศูนย์ภาษา CAVILAM ณ เมือง Vichy ประเทศฝรั่งเศสเป็นเวลา ๙ เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๒ – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยมีผู้ได้รับทุนทั้งหมด ๑๒ ท่าน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่รัฐบาลฝรั่งเศสออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด ๑๐ ท่าน และอีก ๒ ท่าน เป็นผู้ที่สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยออกค่าเครื่องบินไป-กลับ (กรุงเทพ-Vichy) ให้ ข้าพเจ้าอยู่ในกลุ่มที่รัฐบาลฝรั่งเศสออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด

ในระหว่างการศึกษาอบรมดูงานที่ Vichy นั้น ผู้ได้รับทุนทั้งหมดก็โชคดีที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงเสด็จไปเยี่ยมผู้ที่ได้รับทุนจากสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในฐานะองค์ประธานกิตติมศักดิ์ ซึ่งท่านก็ทรงเมตตาให้ผู้ที่ได้รับทุนเข้าเฝ้าทั้งหมดทุกคน ทรงทักทายและตรัสถามอย่างเป็นกันเอง ทรงถามความเป็นอยู่ การให้ความรู้ของวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญของศูนย์ภาษา CAVILAM และประทานเลี้ยงอาหารว่าง-ไอศกรีมแก่พวกเรา ยังความประทับใจและปลื้มปิติแก่ผู้ที่ได้รับทุนอย่างยิ่ง และโดยเฉพาะในช่วงที่ท่านตรัสถามทีละคน ทรงจำลูกศิษย์ที่เคยเรียนกับพระองค์ท่านได้อย่างแม่นยำ (อาจารย์ที่ได้รับทุนซึ่งสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ทรงชี้ที่ข้าพเจ้าและตรัสถามว่านี่ฉันสอนใช่ไหม และรุ่นน้อง ๓ ท่าน รวมทั้งอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านก็ทรงจำได้เช่นกัน พวกเราจึงรู้สึกปิติยินดีเป็นล้นพ้นที่ท่านทรงจำพวกเราได้ทั้งที่เวลาผ่านไปหลายปีและนับว่าพวกเราโชคดีมากที่พระองค์ท่านทรงเมตตาเสด็จเยี่ยมเยียน

สำหรับข้าพเจ้านั้น ความซาบซึ้งปิติยินดีและประทับใจในพระเมตตาอยู่ในใจข้าพเจ้าเสมอมา ข้าพเจ้าจึงตั้งใจที่จะดำเนินตามรอยพระยุคลบาทที่พระองค์ท่านได้ทรงช่วยเหลือประเทศไทยเป็นอนเนกอนันต์

กาลครั้งหนึ่ง...ซึ่งประทับใจยิ่งในชีวิต

รองศาสตราจารย์ จรัสดาว อินทรทัศนีย์

ผู้เขียนขอเล่าถึงช่วงเวลาหนึ่งในชีวิต เมื่อประมาณ ๓๖ ปีมาแล้ว ที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเรียนกับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระองค์ทรงมีพระกรุณาต่ออาจารย์ และนักศึกษาภาควิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นอย่างยิ่งเพราะเมื่อเสด็จแปรพระราชฐานมาที่เชียงใหม่ หากทรงปลีกเวลาได้บางครั้งก็จะเสด็จมาสอนนิสิตชาววรรณคดีฝรั่งเศสชั้นสูงแก่นักศึกษาปีที่ ๓-๔ ซึ่งพวกเรารู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเสมอมา

เมื่อผู้เขียนเป็นนักศึกษาปีที่สองของภาควิชาได้ทราบจากอาจารย์แฉ่งน้อย เพนธ์ (หัวหน้าภาควิชาในขณะนั้น) ว่าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ จะเสด็จมาเชียงใหม่ นักศึกษาภาษาฝรั่งเศสทุกชั้นปี จะได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จในงานเลี้ยงพระสุธารสที่อาจารย์จัดถวาย และเสิร์ฟน้ำชา กาแฟกับของว่างที่บ้านอาจารย์ อาจารย์แฉ่งน้อยซึ่งเป็นข้าหลวงเดิมของพระองค์ท่านต้องตั้งเงื่อนไขว่าเราต้องระมัดระวังกิริยามารยาทให้ดี ก่อนถึงวันเสด็จเราก็ฝึกซ้อมการถวายความเคารพและการใช้คำราชาศัพท์อย่างตั้งอกตั้งใจ แม้จะรู้ว่าพวกเราคงไม่กราบทูลอะไรเพราะเรายังไม่ได้เรียนกับพระองค์ท่านในปีนั้นก็ตาม

ในวันทีจัดงาน พวกเราก็พากันไปที่บ้านอาจารย์ก่อนเวลาหลายชั่วโมง หลังจากเดินชมบ้านของอาจารย์ โดยมีลูกชายตัวน้อยๆ ของอาจารย์เป็นมัคคุเทศก์ ตั้งแต่ห้องรับแขกยันห้องครัวจนแม่บ้านไล่ออกมาแล้ว ก็มาชมนกชมไม้รอบบ้านไปพลางๆ พอจนเวลาก็พากันไปเข้าแถวรอรับเสด็จ เมื่อพระองค์ท่านเสด็จมาถึงก็ได้โอกาสถวายความเคารพตามที่ได้ฝึกซ้อมมาอย่างเรียบร้อยพร้อมเพรียงกัน ไม่ทำให้ขายหน้าอาจารย์ เมื่ออาจารย์กราบทูลเชิญพระองค์ประทับที่ห้องรับแขก โดยมีอาจารย์หลายๆ ท่านรอเฝ้ารับเสด็จ นักศึกษารุ่นปีที่ ๓-๔ ได้นั่งเฝ้ารับเสด็จอยู่ถัดจากกลุ่มอาจารย์ แต่พวกเรานักศึกษาปี ๒ ต้องอยู่นอกบ้านห่างออกมาอีกไกล ผู้เขียนจำได้ว่าพวกเราอยากชมพระบารมีชัดๆ จนอดไม่ได้ต้องชะเง้อชะเง้อแกวๆ หน้าต่าง จนพระองค์ท่านหันมาทอดพระเนตรเห็นจึงรับสั่งถามอาจารย์ทำนองว่านักศึกษากลุ่มนี้เป็นใคร อาจารย์ก็กราบทูลว่า พวกเราเป็นนักศึกษาปี ๒ ยังไม่ได้เรียนกับพระองค์ท่าน

อนันตกา

จึงยังไม่ได้เข้าเฝ้าใกล้ๆ พระองค์ท่าน ทรงพระกรุณาประทับยื่นให้เราได้ชมพระบารมี พวกเราเลยถือโอกาสกราบทูลว่า ขอทรงพระกรุณาโปรดเสด็จมาสอนพวกเราปีหน้าด้วย พระองค์ก็แยมพระสรวลมีพระดำรัสว่าถ้าว่างมาได้ก็จะมา จากนั้นพวกเราที่ตั้งตารอด้วยหัวใจเบิกบานยิ่ง

ในปีต่อมา พวกเราต้องเตรียมตัวที่จะเรียนนิชาวรรณคดีฝรั่งเศสที่พระองค์จะทรงสอน เพราะเป็นวิชาที่ยากมาก เราต้องเรียนบทละครโศกนาฏกรรมของโมลิแยร์โดยมีการวิเคราะห์ เนื้อหา รวมทั้งปรัชญาและปมจิตวิทยาที่ซับซ้อน อาจารย์แנםน้อยขู่พวกเรา ถ้าเราไม่เตรียมตัว ศึกษาพื้นฐานให้ดีหรือทำตัวไม่เรียบร้อย นอกจากทำให้ขายหน้าอาจารย์แล้ว พระองค์ท่าน อาจไม่โปรดมาสอนในปีต่อไปอีกได้ แล้วจะตัดโอกาสพวกน้องๆ รุ่นต่อๆ มาอีกด้วย (เหตุที่ต้องขู่กันขนาดนี้เพราะนักศึกษารุ่นของผู้เขียนออกจะมีชื่อเสียงอยู่เรื่องชนและ คุยในห้องเรียน)

เมื่อเราได้เรียนกับพระองค์ท่านจริงก็ประทับใจมากกับพระกรุณาธิคุณ และพระปรีชาสามารถ ทรงเล่าเนื้อหาของโศกนาฏกรรมที่โมลิแยร์แต่งวันละหนึ่งเรื่อง โดยไม่ต้องใช้โน้ตเลย ทั้งยังทรงอธิบาย และวิเคราะห์บุคลิกตัวละครตลอดจนปมปัญหาต่างๆ ในเรื่องอย่าง ชัดเจน ละเอียดลอบ และแทบจะไม่ทรงหยุดพักเลยเป็นชั่วโมงๆ แม้อาจารย์แנםน้อยจะมา เมียงๆ มองๆ กราบทูลให้ทรงพักเสวยพระสุธารส พระองค์ท่านก็ไม่ทรงยอมเสด็จไปง่ายๆ จนกว่าจะทรงตรวจดูพวกลูกศิษย์ก่อนว่าเข้าใจดีแล้วจึงจะเสด็จออกจากห้องเรียนเป็นเช่นนี้ ทุกวัน

ในการเรียนกับพระองค์นั้น อาจารย์แנםน้อยบอกพวกเราว่าพระองค์โปรดให้นักศึกษา ชักถามหลังจากทรงบรรยาย ถ้าไม่มีใครถาม พระองค์ก็จะทรงถามเอง ซึ่งพวกเราก็อาจตอบ ไม่ได้ถ้าไม่เตรียมตัวให้ดี อาจารย์บอกให้ผู้เขียนและเพื่อนๆ เตรียมคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่ เรียนไว้ แต่พวกเราที่เกร็งที่จะกราบทูลด้วยคำราชาศัพท์ (ซึ่งแม้จะซ้อมเป็นร้อยครั้งแต่มักจะ ผิดมากกว่าถูกด้วยความตื่นเต็น) ปรากฏว่าเวลาเรียนจริง พระองค์ทรงให้เรากราบทูล เป็นภาษาฝรั่งเศสได้ จึงไม่มีปัญหาเรื่องราชาศัพท์ เมื่อพวกเราช่วยกันทูลถามเป็นการใหญ่ พระองค์ก็แยมพระสรวล ไม่ว่าคำถามจะโง่หรือฉลาด ทรงแสดงความพอพระทัยที่พวกเราไม่ กลัวที่จะกราบทูล เมื่อพวกเราทูลถามจนหมดคำถามที่เตรียมมาแล้ว พระองค์ท่านก็ทรงถาม คำถามที่เด็ดคำถามเดียวที่พวกเราทั้งห้องช่วยกันตอบก็ยังไม่ถูกต้อง พอดีอาจารย์แנםน้อย

มาทูลเชิญเป็นรอบสาม พวกเราก็เลยขอประทานอนุญาตตอบในวันรุ่งขึ้น จากนั้นเพื่อนบางคนปลอบใจกันเองว่าพระองค์ทรงมีพระภารกิจมาก บางที่อาจทรงลืมก็ได้ หรืออาจกราบทูลไปว่าไม่ทราบแล้วพระองค์ท่านก็จะทรงอธิบายเอง แต่ผู้เขียนและเพื่อนๆ อีกบางคนก็ไปอ่านทบทวนค้นคว้าหาคำตอบกันสุดฤทธิ์

วันต่อมา เมื่อพระองค์เสด็จเข้ามาในห้องเรียน ทรงตอบคำถามบังคมทูลทักทายของพวกเราแล้ว ทรงถามคำถามเดิมทันที ไม่ทรงลืมแม้แต่น้อย เมื่อผู้เขียนและเพื่อนๆ ตอบตามที่ได้ไปค้นคว้ามาก็ทรงชมเชยว่าดีที่ทำการบ้าน แม้จะยังตอบได้ไม่รวดเร็วหรือถูกต้องทั้งหมดแต่ก็มีความพยายามแล้วทรงพระกรุณาอธิบายเพิ่มเติมจนพวกเราเข้าใจหัวข้อนั้นๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณของครู โดยแท้ ดังคำกล่าวที่ว่า “สอนให้จำ ทำให้ดู” เวลาสอนแม้ผู้เรียนจะมีความสามารถไม่เท่ากัน พระองค์ก็ทรงเอาพระทัยใส่ลูกศิษย์ทุกคนอย่างอุทิศตน วิริยะ ทรงมีพระเมตตาต่อลูกศิษย์เสมอหน้ากัน ทำให้พวกเราเคารพรักพระองค์อย่างยิ่ง ก่อนวันที่จะเสด็จกลับกรุงเทพฯ ยังได้พระราชทานเลี้ยงอาหารกลางวันพวกเราทั้งชั้นปีเป็นกรณีพิเศษ ผู้เขียนได้ร่วมนั่งโต๊ะเสวยโดยนั่งตรงข้ามกับพระองค์ได้ฟังพระองค์ทรงเล่าเรื่องต่างๆ ที่ทั้งเป็นความรู้รอบตัว และสนุกสนาน พอพวกเราทูลถามว่า จะประทานอนุญาตให้เราไปเข้าเฝ้าที่ธรรมศาสตร์ได้บ้างหรือไม่ ก็ทรงพระกรุณาอนุญาต เพื่อนๆ ทุกคนก็ยิ้มดีใจ ผู้เขียนเป็นผู้กราบทูลว่า “เป็นพระมหากษัตริย์คุณยิ่งเพคะ” ยังจำได้จนทุกวันนี้ว่า พระองค์แยมพระสรวลให้อย่างทรงพระเมตตา ทำให้ผู้เขียนตื่นตันใจยิ่งที่ทรงเข้าพระทัยว่าสามัญชนอย่างเราแม้จะพูดคำราชาศัพท์ไม่คล่องแคล่ว แต่ก็พูดออกมาจากหัวใจ พระกรุณาธิคุณและพระจริยวัตรที่ทรงทำให้พวกเราดูเป็นตัวอย่างนั้น ประทับอยู่ในความทรงจำของผู้เขียนจนชั่วชีวิต และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนปฏิบัติตนตามรอยเบื้องพระยุคลบาทสืบไป

รำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของเจ้าฟ้าพระอาจารย์

รองศาสตราจารย์ บุญส่ง บุญมาก

นับว่าดิฉันเป็นคนโชคดีคนหนึ่งที่ได้มีโอกาสเป็นลูกศิษย์เรียนภาษาฝรั่งเศสกับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระองค์ท่านได้เสด็จมาทรงสอน “วรรณคดีฝรั่งเศส” ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาภาษาฝรั่งเศส ประมาณปี ๒๕๑๔ ขณะนั้น ดิฉันจำได้ว่าเป็นนักศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๒ ซึ่งยังมีได้มีโอกาสเรียนกับพระองค์ท่าน เมื่อขึ้นชั้นปีที่ ๓ และ ๔ จึงได้เป็นศิษย์ของพระองค์ท่าน

รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นลูกศิษย์ของพระองค์ พระอาจารย์ทรงมีความเชี่ยวชาญในการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างดี ทรงเล่าเนื้อหาของบทละคร และทรงบรรยายถึงตัวละครได้อย่างละเอียดตลอดเป็นชั่วโมงๆ โดยไม่ต้องดูหนังสือเลย พระองค์ตรัสภาษาฝรั่งเศสได้อย่างไพเราะมาก ถ้าไม่เห็นพระองค์ท่านจะคิดว่าเป็นเสียงของคนฝรั่งเศส ผลการเรียนวรรณคดีกับพระองค์ ทำให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของคนฝรั่งเศสในยุคนั้นเหมือนกับที่หลุยส์ ปอร์เช (Louis Porcher) กล่าวไว้ว่า “ผลจากวรรณคดีนี้เอง ที่ภาษาฝรั่งเศสได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาแห่งวัฒนธรรม”

พระอาจารย์ทรงเป็นนักการศึกษาที่ยิ่งใหญ่และมองการณ์ไกล ทรงตระหนักถึงความต่อเนื่องในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ทรงริเริ่มก่อตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย (ส.ค.ฝ.ท.) หรือ Association Thailandaise des Professeurs de Français (A.T.P.F.) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมภาษาฝรั่งเศสของอาจารย์และนักเรียนนักศึกษาภาษาฝรั่งเศสอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา ๓๐ ปี นอกจากนี้พระอาจารย์ยังเป็นผู้ “เปิดหน้าต่าง” ให้แก่อาจารย์ภาษาฝรั่งเศส โดยการหาทุนทั้งระยะสั้น และทุนระยะยาวให้แก่อาจารย์สอนภาษาฝรั่งเศสรุ่นใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์ทางการสอนและอาจารย์ที่สอนอยู่แล้วให้ได้มีโอกาสแข่งขันเพื่อรับทุนไปศึกษาฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศสเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และทักษะใหม่ๆ อยู่เสมอ (ดิฉันก็เคยได้รับโอกาสสอบและได้รับทุนระยะ ๒๑ เดือน และทุนระยะ ๖ เดือนมาแล้ว)

พระองค์ทรงเป็นแสงสว่างที่ส่องไปที่ใด ทำให้สิ่งนั้นเจริญงอกงาม เป็นแสงที่ให้ชีวิตที่สมบูรณ์แบบ ทำให้เราก้าวเดินไปอย่างมั่นคงจากโอกาสที่ดีฉันได้รับหลายครั้งจาก “แสง” แห่งพระกรุณาธิคุณของพระองค์ พระจริยวัตรที่งดงามในความเป็น “ครู” ของพระองค์ ที่เป็นตัวอย่างที่ดี จะประทับอยู่ในความทรงจำของฉันตลอดไป

รองศาสตราจารย์ บุญส่ง บุญมาก
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
มช. รหัส ๑๓

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
“ต้นแบบปวงชนียบุคคล”

นิธิพันธ์ ยากี

อนันตกาล

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในสายตาของศิษย์ที่เคยได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพระองค์ท่านไม่ว่าจะอยู่มหาวิทยาลัยใด พระองค์จะทรงเป็นครูที่นิสิต นักศึกษาชื่นชมและศรัทธาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รุ่นแรกอย่างพวกเรา

เมื่อครั้งที่พระองค์ท่านเสด็จมาสอนพวกเราในปีแรกนั้น พวกเราอยู่ชั้นปีที่ ๒ และปีนี้ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยจะแยกเรียนตามวิชาเอกที่ตนเองเลือก พวกเราเป็นนักศึกษากลุ่มเล็กแต่รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสเป็นลูกศิษย์ภาษาฝรั่งเศสรุ่นแรก ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ในตอนแรก พวกเราจะรู้สึกกังวล กลัวที่จะปฏิบัติตนต่อพระองค์ไม่ถูก ไม่งาม เพราะพระองค์ท่านทรงเป็นถึงเจ้านาย แล้วพวกเรามาจากต่างถิ่นกันมาก (รุ่นนี้นักศึกษาที่อยู่กรุงเทพมหานคร มีน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาต่างจังหวัดกันทั้งนั้น) ตัวผู้เขียนเองก็มาจากทางเหนือ ซึ่งค่อนข้างจะกังวลมากและเป็นคนขี้อาย ไม่กล้า แต่เป็นโอกาสดีที่ได้รับพระกรุณาธิคุณ จากพระองค์ท่านให้เป็นลูกศิษย์ของพระองค์คนหนึ่ง

หากถามว่า ท่านทรงสอนภาษาฝรั่งเศสอย่างไร ผู้เขียนสามารถตอบได้อย่างทันทีว่า พระองค์ท่านทรงมีวิธีการสอนที่ปัจจุบันนี้พวกเราเรียกว่า “เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” อย่างแท้จริง พระองค์ท่านจะไม่ทรงสอนแบบบรรยายหรือแปลภาษาฝรั่งเศสเป็นไทยให้พวกเรา ทรงยกตัวอย่างให้พวกเราได้เข้าใจความหมายของคำ สำนวนหรือวลี ทำให้พวกเราเข้าใจ และนำไปใช้ได้ บางครั้งจะทรงถามให้พวกเราได้รู้จักคิด สมัยก่อนที่เรียนกับพระองค์ท่าน พวกเราจะกังวลกับการใช้ไวยากรณ์ ฉะนั้น พวกเราจะคิดนานมาก กว่าจะตอบคำถามได้ พระองค์ท่านทรงกระตุ้นพวกเราโดยใช้วิธีการตั้งคำถามหลายๆ แบบ เพื่อให้พวกเราคิด คำตอบและพระองค์ท่านทรงพระทัยเย็นมาก จะทรงคอยคำตอบของลูกศิษย์อย่างอดทน เมื่อนักศึกษาที่ถูกถามตอบไม่ได้นานเข้าจะทรงขอให้เพื่อนนักศึกษาได้ช่วยคิดคำตอบ ขณะเดียวกันจะทรงให้กำลังใจนักศึกษาเรื่องความกังวลต่อการใช้ไวยากรณ์ฝรั่งเศส พระองค์ทรงตรัสว่า ภาษาฝรั่งเศสไม่ใช่ภาษาแม่ของเรา ฉะนั้น อย่ากังวลว่าจะใช้ภาษาผิดหรือไม่ แต่เมื่อเราสื่อสารกับคนที่พูดภาษาฝรั่งเศสได้เข้าใจ ก็ถือว่าเราได้พัฒนาการพูดในระดับหนึ่ง ขณะเดียวกันก็ทรงให้พวกเราตระหนักถึงการใช้ไวยากรณ์ว่ามีความสำคัญต่อการสื่อสาร โดยเฉพาะด้านการเขียนสื่อสารมาก หากเราใช้ผิดก็จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมาย ผิดไปด้วย ดังนั้น ความรู้ที่พวกเราได้รับจากพระองค์ท่านจึงเป็นการเรียนรู้ที่ปัจจุบันนี้

กำลังนิยมก็คือ **การเรียนรู้ด้วยปัญญา พัฒนาการคิด หรืออีกอย่างหนึ่งก็คือ การเรียนรู้
อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning)** ที่พวกเราในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกำลังนำวิธี
การสอน ๒ อย่างนี้มาใช้กับนักเรียนของเราในยุคปฏิรูปการเรียนรู้และก็ได้ผลเป็นอย่างดียิ่ง

สำหรับครูภาษาฝรั่งเศสแล้ว พระองค์ท่านทรงเป็นผู้นำและทำให้อาชีพครูภาษา
ฝรั่งเศสเป็นอาชีพที่มั่นคงและเป็นที่ยอมรับ ยอมรับในความสามารถของครูฝรั่งเศสมากขึ้น
ทำให้สถาบันครูภาษาฝรั่งเศสเป็นปีกแผ่นและมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น พระองค์ท่านทรง
เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย (L'Association Thaïlandaise des
Professeurs de Français) ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นศูนย์กลาง
ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ภาษาฝรั่งเศสกับผู้สอน ผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศส ตลอดจน
สถาบันการศึกษาทั่วโลก อีกทั้ง กระตุ้นให้ครูผู้สอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย
ได้พัฒนาตนเองด้านวิชาการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน และเป็นหน่วยงานในการ
ประสานงานกับประเทศฝรั่งเศสด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านทุนฝึกอบรม และทุนศึกษา
งานภาษาฝรั่งเศสแก่ครูผู้สอน ณ ประเทศฝรั่งเศสโดยผ่านสำนักทูตวัฒนธรรมฝรั่งเศส

อนันตกา

จากบทบาทสำคัญของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยที่มีต่อวงการสอน
ภาษาฝรั่งเศสดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสรู้สึกอบอุ่นและมีกำลังใจในการปฏิบัติ
หน้าที่การเรียนการสอน พัฒนาตนเองโดยเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาที่ทางสมาคมฯ
จัดขึ้นทุกปี ทั้งนี้ นอกจากพวกเราจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นแล้ว พวกเรายังได้มีโอกาสเข้าเฝ้า
พระองค์ท่านอย่างใกล้ชิดเพราะหลังจากการอบรมสัมมนาได้เสร็จสิ้นลงแล้ว จะเป็นวาระ
ของการประชุมใหญ่ของสมาคมฯ ซึ่งพระองค์ท่านจะเสด็จเป็นองค์ประธานทุกปี นอกจากนี้
พระองค์ท่านทรงรักและประทานความเมตตาต่อนักเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างดี ทุกปี
สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยจะจัดกิจกรรมฝรั่งเศสสำหรับนักเรียนทั่วประเทศ
พระองค์ท่านจะเสด็จเปิดงานทุกปีและทรงมีพระปฏิสันฐานกับนักเรียนที่ได้ร่วมกิจกรรม
อย่างทั่วถึง

ถึงแม้ว่า ในระยะหลังพระองค์ท่านทรงมีภารกิจมากมาย ไม่สามารถสอนหนังสือได้
เหมือนแต่ก่อน แต่ความเป็นครูของพระองค์ท่านยังมีอยู่ไม่เสื่อมคลาย พระองค์ท่านทรง
ห่วงใยครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสทุกคน ทรงนิพนธ์บทความเกี่ยวกับใช้ภาษาฝรั่งเศสลงใน
วารสารของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยทุกฉบับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๗

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ทรงมีพระปฏิสันฐานกับคณะครูภาษาฝรั่งเศสของภาคเหนือ
ขณะที่ทรงมีพระภารกิจที่จังหวัดเชียงใหม่

อนันตกาล

ในบทความภายใต้ชื่อ “Du bon et du mauvais usage” พระองค์ท่านได้นำสาระที่ครูควรจะรู้ เพื่อนำไปสอนนักเรียน แม้แต่วิธีการเขียนวันที่เป็นภาษาฝรั่งเศส ทรงเปรียบเทียบการเขียนวันที่ของไทย ภาษาฝรั่งเศสและอังกฤษ-อเมริกัน ให้ผู้อ่านได้เข้าใจ

นอกจากนี้ จะมีการใช้ไวยากรณ์ฝรั่งเศสที่มักจะใช้ผิดอยู่บ่อยๆ เช่น การใช้คำบุพบท เมื่อผู้เขียนกลับมาอ่านบทความของพระองค์ท่าน ผู้เขียนก็สำนึกในพระกรุณาธิคุณอยู่ทุกครั้งที่พระองค์ทรงมีความเป็นครูอยู่เสมอ และเมื่อผู้เขียนมีคำถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาก็มักจะค้นบทความของพระองค์แล้วนำไปใช้กับนักเรียน ผู้เขียนเชื่อว่า ครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสเกือบทุกคนคงจะได้อ่านบทความของพระองค์ท่านเช่นเดียวกัน

จากพระจริยวัตรที่เอื้ออาทรของพระองค์ที่ทรงเป็นผู้ให้ต้องวงการครูภาษาฝรั่งเศส หากเราจะมอบคำว่า “ปฐนียบุคคล” แก่ใครก็ตาม หมายความว่า บุคคลผู้นั้นเป็นบุคคลที่ควรเคารพบูชา แต่สำหรับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในความคิดของครูวิชาภาษาฝรั่งเศสแล้ว พระองค์ทรงเป็นยิ่งกว่า “ปฐนียบุคคล” ทรงเป็น **“ต้นแบบปฐนียบุคคล”**

พระองค์ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับมารดาของผู้เขียน
ในงานเลี้ยงคณะกรรมการสมาคมภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย
การประชุมสัญจรที่จังหวัดเชียงใหม่

อนันตกา

พระองค์ทรงแสดงความยินดีกับศิษย์วิชาเอกภาษาฝรั่งเศสรุ่นแรก
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(ผู้เขียนยืนข้างหน้า-ด้านซ้ายมือ)

นิธิพันธ์ ยากี
ครูต้นแบบ สกศ. ๒๕๔๔

อนันตกาล

พระปณิธานผ่าน

มูลนิธิ องค์กร และสมาคมในพระองค์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงริเริ่มจัดตั้งสมาคมครูสอนภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาครูและผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ที่ดีและมีโอกาสที่ดีที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ในระดับสากล

ในส่วนของมูลนิธิที่พระองค์ได้ทรงริเริ่มและอยู่ในพระอุปถัมภ์ของพระองค์มีจำนวนมาก ซึ่งล้วนแต่ทำงานพัฒนาสังคมหลากหลายมิติทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมมาอย่างเข้มแข็งทั้งในอดีต ปัจจุบัน และยังสืบสานพระปณิธานของพระองค์อยู่เหมือนเมื่อครั้งพระองค์ทรงดำรงพระชนม์ชีพ

พระองค์ทรงปฏิบัติพระภารกิจในส่วนของมูลนิธิ องค์กร และสมาคมในพระองค์ ดังนี้

องค์กรประธานกิตติมศักดิ์

- มูลนิธิสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- มูลนิธิซาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระบรมราชูปถัมภ์
- มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนในพระบรมราชินูปถัมภ์

องค์กรนายกิตติมศักดิ์

- สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย
- สมาคมคลังปัญญาอาวุโสแห่งประเทศไทย
- สมาคมฝรั่งเศสเชียงใหม่
- สยามสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์

องค์ประธาน

- มูลนิธิโรคไตแห่งประเทศไทย
- มูลนิธิหม่อมเจ้าหญิงบุญจิราธร (ชুমพล) จุฑาธุช
- มูลนิธิถันยรักษ์
- ศิริราชมูลนิธิ
- กองทุนสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อพัฒนาการพยาบาล

รองประธาน

- ทุนการกุศลสมเด็จพระย่า

องค์อุปถัมภ์

- มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม
- มูลนิธิเด็กโรคหัวใจ
- มูลนิธิช่วยการสาธารณสุข
- มูลนิธิส่งเสริมสวัสดิภาพสตรีและเยาวชน
- มูลนิธิสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย
- ราชนิรมูลนิธิ
- กองทุนสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี
- ศูนย์เนื้อเยื่อชีวภาพกรุงเทพฯ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
- สมาคมปราบวัณโรคเชียงใหม่
- ศูนย์เด็กอ่อนก่อนวัยเรียน ณ ศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กองทุน “หม่อมเจ้าฟ้า”
- โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา
- สมาคมพยาบาลสาธารณสุขไทย
- มูลนิธิโลกสีเขียว
- มูลนิธิเพื่อโรงพยาบาลราชานุกูล
- สมาคมศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- มูลนิธิสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา
- สมาคมนักเรียนเก่าสวิสส์
- โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์
- มูลนิธิโรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน
- มูลนิธิโรงเรียนนนท์บุรวิทยาจังหวัดน่าน
- มูลนิธิกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
- มูลนิธิชีวิตพัฒนา
- สมาคมครูผู้สอนภาษาอังกฤษแห่งประเทศไทย
- มูลนิธิกาญจนนิกิษะก จังหวัดน่าน
- มหาวิทยาลัยถิวัฒนา
- มูลนิธิพัฒนาเยาวชนสตรีภาคเหนือ
- มูลนิธิโรงพยาบาลเลิดสิน
- สโมสรโรตารีกรุงเทพฯ-บางลำพู
- พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีถ่ายภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นาฏยศาลาหุ่นละครเล็ก (โจหลุยส์)

ฯลฯ

พระปณิธานผ่านกระทรวง ทบวง กรม

กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนต่างๆ จำนวนมากที่สืบสานพระปณิธานของพระองค์ให้ดำรงอยู่ผ่านกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ที่มีคุณค่าต่อชีวิต สังคม และของประเทศชาติ

การเฉลิมพระเกียรติแต่พระองค์เพียงแต่อำมิสบุชชายังมีใช้การเฉลิมพระเกียรติที่มั่นคงยั่งยืนแท้ ต่างจากการปฏิบัติบูชาที่จะทำให้คุณูปการที่พระองค์ทรงริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนาได้รับการนำไปสู่การปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองโดยมีมีวันดับสูญ

ณ เวลานี้ เรื่องคุณธรรม จริยธรรม และแบบอย่างความเป็นครูของครู ของศิษย์ ของสังคม และของชาติบ้านเมืองที่ทรงปฏิบัติ เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมงดงาม ทำให้เกิดแนวคิดการสืบสานพระปณิธานที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาของชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองด้วยการกำหนดทิศทางการผลิตครูแนวใหม่ให้มีความรู้ที่ลึกซึ้ง มีคุณธรรมนำชีวิตสมความเป็นครู ยิ่งๆ ขึ้น ผ่านแนวคิดของนักการศึกษาในการดำเนินการสานต่อพระปณิธานก่อตั้งสถาบันกัลยาณวิวัฒนาที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดและมีอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศเพื่อเป็นฐานของการผลิตครูที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ตามรอยพระยุคลบาทและเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งเป็นตั้ง “อาภิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย” ทั้งทรงเป็นครูผู้มีพระจริยวัตรงดงาม ดำรงคุณธรรมสูงส่ง ที่ทรงพลังทั้งความรู้คุณธรรมความเป็นครู ทรงปลูกฝังความรู้คุณธรรมในผู้เรียน ความรู้คุณธรรมในการพัฒนาการศึกษาไทยทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นอนันตกาล

อนันตกาล

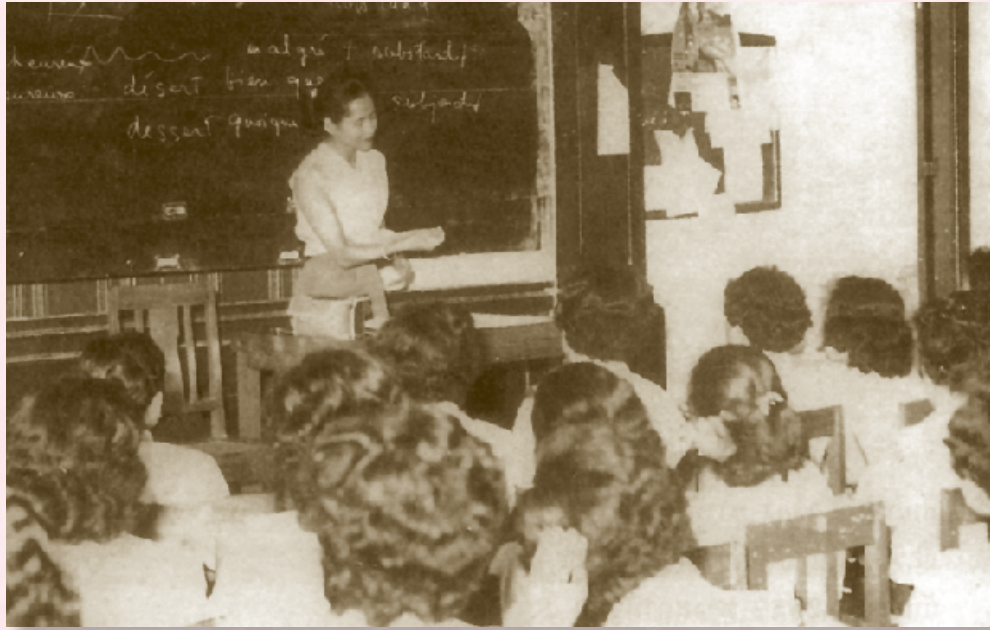
เมื่อข้าพเจ้าไปสอนที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

จากหนังสือจุลสารธรรมศาสตร์ ปีที่ ๔๑ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม ๒๕๕๑

อนันตกาล

เมื่อข้าพเจ้าไปสอนที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

จุดเริ่มต้น

เมื่อปี ๒๕๑๒ ศาสตราจารย์ ดร.อดุล วิเชียรเจริญ ผู้ก่อตั้งและคณบดีคณะศิลปศาสตร์ ในเวลานั้นมาชักชวนข้าพเจ้าไปสอนและปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสาขาภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาเยอรมัน และญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษนั้นอยู่ในสาขาภาษาและวรรณคดีอังกฤษ และสาขาภาษาศาสตร์ สาขาหลังนี้ ต่อมาได้แยกเป็นสาขาภาษาศาสตร์และสาขา ภาษาอังกฤษ ต่อมาได้มีภาษาจีนและภาษารัสเซียเพิ่มขึ้น

อนันตกา

ข้าพเจ้าเคยมีประสบการณ์ในการสอนมาบ้างเพราะเคยเป็นอาจารย์พิเศษที่ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี ๒๕๙๕ ถึงปี ๒๕๐๑ เป็นการสอนปีละ ๒-๓ เดือน เป็นวิชาวิชาไป เช่น การสนทนาสำหรับนิสิตปี ๒ วัฒนธรรมฝรั่งเศสปี ๓ และวรรณคดีฝรั่งเศสในปี ๔ ต่อไปก็เหลือแต่ปี ๔ ซึ่งส่วนมากจะเป็นเรื่องนักเขียนศตวรรษที่ ๑๙ ส่วนประสบการณ์ทางบริหารนั้นไม่มีมาเลย ภายหลังได้ถามอาจารย์อดุลว่าทำไมจึงไว้ใจได้ ท่านตอบว่า ๑) ภาษาฝรั่งเศสของข้าพเจ้าเชื่อถือได้ ๒) ท่านมีประสบการณ์ในการเลี้ยงและผสมพันธุ์ม้า และได้สังเกตว่าถ้าพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์มาจากพันธุ์ที่ดี ที่มีคุณสมบัติ ส่วนมากลูกม้าจะดี มิฉะนั้นก็ใช้ไม่ได้เลย อีกเหตุผลคงเป็นเพราะในเวลานั้นยังไม่มีหัวหน้าสาขาภาษาต่างประเทศ ในจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีผู้ที่ได้รับปริญญาเอกมา ๒ คน ท่านคงตัดสินใจไม่ได้ว่าควรเลือกผู้ใด จึงได้เลือกบุคคลภายนอกเข้ามารับตำแหน่งนี้

ได้ตกลงกันว่าข้าพเจ้าจะเริ่มเข้าทำงานในปีการศึกษา ๒๕๑๓ คือในเดือนมิถุนายน ๒๕๑๓ แต่เมื่อนักศึกษาที่จะจบปีที่ ๔ ในเดือนมีนาคม ๒๕๑๓ ทราบว่าข้าพเจ้าจะเข้าไปสอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ร้องขึ้นมาว่าเราจะไม่มีโอกาสเรียนกับข้าพเจ้า และขอให้ข้าพเจ้าไปสอนพวกเขาในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคมนั้น จึงได้มีการตกลงว่าข้าพเจ้าจะไปสอนประมาณ ๓ สัปดาห์ ในปลายภาค ๒ ของปีการศึกษา ๒๕๑๒ เวลานั้น ภาษาฝรั่งเศสเป็นเพียงวิชาโท แต่นักศึกษาปีนั้น มีจำนวนไม่น้อย คือ ๓๐ กว่าคน เป็นผู้ที

กระตือรือร้นดีเพราะก็เป็นผู้ที่ขอเรียนกับข้าพเจ้าเอง ผู้ที่เด่นที่สุดในกลุ่มนี้และคงเด่นไปอีกนานก็คือ เสรี วงศ์มณฑา

(จากหนังสือธรรมศาสตร์ ๖๐ ปี จัดพิมพ์เนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี ๒๕๓๗ หน้า ๒๔-๒๖)

สถานที่

คณะศิลปศาสตร์ได้ตกแต่งห้องที่ชั้น ๕ ให้ข้าพเจ้าอย่างสวยงาม ใช้เป็นห้องทำงาน ห้องประชุมอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส อาจารย์ภาษาอื่นๆ และรับแขกภายนอก ข้าพเจ้าได้ทำการสอนมากที่สุดที่ห้อง ๓๑๐ ริมแม่น้ำ ชั้น ๓ ห้องนั้นมีการปรับอากาศแล้วหน้าต่างเป็นไม้ ซึ่งเมื่อปิดแล้วทำให้ห้องมืดมาก แต่เสียงเรือหางยาวก็ยังเข้ามาได้ดี ข้าพเจ้าเคยสอนห้องบรรยายใหญ่ชั้น ๑ และชั้น ๒ เมื่อต้องสอนนักศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งมีถึง ๑๐๐ คน

ต่อมาได้มีการเติมชั้นของตึกทางทิศใต้เป็น ๘ ชั้น ระหว่างการก่อสร้าง ได้มีวิบัติการก่อสร้างวางระเกะระกะอยู่ทางออกจากลิฟต์ซึ่งอันตรายมาก วันหนึ่งข้าพเจ้าได้สะดุดกองเส้นเหล็กซึ่งขวางทางอยู่ เมื่อล้มลงไปเหล็กทำให้ขาเป็นแผล ใช้เวลาหลายสัปดาห์กว่าจะหาย นอกนั้นมีการซ่อมลิฟต์เล็กๆ ๒ ตัว ที่มีอยู่และเพิ่มขึ้นอีกตัวหนึ่ง ซึ่งทำให้ต้องเดินขึ้นและลง ถึงและจากชั้น ๕ โดยบันได เป็นเวลาหลายเดือน การทรงจำเรื่องลิฟต์นี้ก็จะลืมไม่ได้ การเข้าออกลิฟต์นั้นลำบาก เพราะนักศึกษาไม่ทราบกันว่าตามมารยาทควรให้ผู้ออกจากลิฟต์ก่อน จะเป็นใครก็ตาม ส่วนใหญ่จะพยายามเข้าไปโดยไม่ยอมให้ผู้ที่อยู่

ลิปต์ออกเสียก่อน นอกนั้นการเดินทางที่เจ็ดยกก็ลำบากเหมือนกัน นักศึกษาบางกลุ่มจะไม่หลีกให้อาจารย์ผ่านไป อาจารย์จะต้องทำตัวสืบทัดกำแพงหรือลูกทรงเจ็ดยก

งาน

ข้าพเจ้าเคยเป็นเพียงอาจารย์สอนอย่างเดียว ดังนั้นในสองปีแรกจึงต้องเรียนรู้ระเบียบราชการต่างๆ และก็ต้องพยายามทำความเข้าใจกับนักศึกษาและหลักสูตรที่ใช้อยู่ในขณะนั้น

เมื่อเริ่มสอนในคณะศิลปศาสตร์ ได้สอนนักศึกษาทั้ง ๔ ปี มีจำนวนประมาณ ๑๐๐ คน โดยไม่ได้แบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพราะไม่มีเวลาพอ ต้องให้การบ้านบ่อย แต่ละครึ่งก็จะมีผู้ส่งการบ้าน ๖๐-๘๐ คน แล้วก็ต้องตรวจ แก้ และให้คะแนน

ปีต่อๆ มา อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษของสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสเพิ่มมากขึ้น ข้าพเจ้าจึงสอนภาษาและวรรณคดีในปีสูงๆ คือ ปีที่ ๓ และปีที่ ๔ เท่านั้น เนื่องจากมีอาจารย์เพิ่มขึ้นในสาขา จึงสามารถแบ่งนักศึกษาจำนวนมากของปีที่ ๑ เป็นกลุ่มเล็กๆ โดยให้อาจารย์รับผิดชอบสอนแบบเดียวกันในแต่ละกลุ่ม ใช้แนวการสอนเดียวกัน มีการประชุมกันบ่อยๆ เพื่อวางแผนการสอน การวัดผล และการแก้ปัญหา ต่อมาได้ทดลองให้อาจารย์สอนวิชาเดียวในทุกกลุ่ม เช่น การอ่าน หรือการเขียน หรือไวยากรณ์ ฯลฯ

ในเวลานั้น มีงานเปลี่ยนแปลงในการเรียนการสอนจากระบบชั้นปีเป็นระบบหน่วยกิต การวัดผลเปลี่ยนจากการให้คะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์ ไปเป็นการตัดเกรด ซึ่งเราก็ต้องศึกษากันและร่วมกันพิจารณา ดังนั้น การประชุมอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจึงต้องมีบ่อยขึ้น

นอกจากนั้น ข้าพเจ้าต้องพบกับอาจารย์สาขาภาษาอื่นๆ เพื่อรับทราบเรื่องหลักสูตรและปัญหาต่างๆ ที่มีอีกด้วย

ในด้านวิชาการ ต้องติดตามวิธีการสอนภาษาแบบใหม่ๆ ที่มีการค้นคว้าทดลองกัน ในต่างประเทศ ต้องไปเข้าร่วมสัมมนา ดูงานและศึกษาด้วยตนเอง รวมทั้งศึกษาปัญหาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย และจัดสัมมนา เช่น การสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาต่อเนื่องระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ฯลฯ

ปัญหาอย่างหนึ่งของเรา คือ มีนักศึกษาที่ต้องการเรียนภาษาฝรั่งเศส ในปีที่ ๑ มาสมัครมากไป ระดับความรู้ทางภาษาก็แตกต่างกัน เมื่อข้าพเจ้าไปออกข้อสอบคัดเลือก เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัด ก็ได้พบกับอาจารย์ของ สำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้ไปศึกษาและขอความช่วยเหลือของ สำนักทดสอบที่จัดทำแบบทดสอบวัดระดับความรู้ภาษาฝรั่งเศส (Placement Test) ขึ้น

งานที่ต้องจัดทำอีกอย่างหนึ่ง คือ การสร้างหลักสูตรวิชาเอกภาษาฝรั่งเศส ได้คิดว่าไม่ควรเน้นหนักทางวรรณคดี เพราะคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยศิลปากรทำอยู่แล้ว ส่วนทางด้านภาษาศาสตร์เราก็ยังไม่มีอาจารย์พอ แต่เรา ชำนาญการสอนภาษา คือ ไวยากรณ์ อ่าน เขียน ฯลฯ การจัดทำหลักสูตรจึงให้เป็นการ ผสมผสานกันระหว่างภาษาและวรรณคดี หลังจากที่สอนไประยะหนึ่งก็พบว่าวิชาเอก ทางวรรณคดีไม่สู้จะประสบความสำเร็จ จึงคิดว่าควรจะต่อนักไปทางการใช้ภาษา และ ทางการแปล

นอกจากหลักสูตรวิชาเอกแล้ว ก็ยังมีหลักสูตรวิชาโทและวิชาเลือก นักศึกษา คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ที่เลือกเรียนภาษาฝรั่งเศส ไม่สนใจวิชาทางวรรณคดี จึงได้ขอ อาจารย์จากคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ที่เคยศึกษาในประเทศฝรั่งเศสมาช่วยการสอน เขียนเรียงความ และการสนทนาได้ตอบ ทำให้เกิดความสนใจการสอนภาษาฝรั่งเศส เฉพาะด้าน ได้ไปดูงานในประเทศฝรั่งเศส และปรับปรุงหลักสูตรวิชาโทสำหรับนักศึกษา รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ การสอนแนวใหม่ได้ผลดี นักศึกษาสอบทุนรัฐบาลฝรั่งเศส

อนันตกาล

ไปศึกษาต่อได้ปีละหลายคน มีอยู่ปีหนึ่งนักศึกษาระบบธรรมศาสตร์สอบได้ทุนทั้งหมด ๓ ทุนที่เขาให้ จากนั้นก็ได้ทำเรื่องเกี่ยวกับภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้านต่อไปอีก เช่น ภาษาฝรั่งเศสการท่องเที่ยว และภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ

ในระหว่างที่ข้าพเจ้าเป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ได้ไปร่วมในงานสำคัญๆ ของมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ เช่น พิธีไหว้ครู และพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

การลาออก

ระยะหลังข้าพเจ้าต้องตามเสด็จแม่ไปประเทศสวีตเซอร์แลนด์เป็นเวลาหลายเดือน และแม่มาอยู่บ้านของข้าพเจ้า จึงไม่สามารถอยู่สอนได้ การเป็นหัวหน้าต้องปกครองอาจารย์ พิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือน และอื่นๆ อีกมากมาย ข้าพเจ้าอยากมีเวลาจึงลาออกจากอาจารย์ประจำ รับแต่เพียงสอนเป็นอาจารย์พิเศษ ในที่สุดก็หาเวลาไปสอนไม่ได้เลย เพราะภารกิจทางด้านอื่นบังคับ

อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย

ปฐมกาล

ปฐมบทยุคสถาปนา
พระเมตตาที่หลังริน
พระอัจฉริยภาพ
วัฒนธรรมทั้งนอกใน

ปฐมปราชญ์ของแผ่นดิน
ปฐมบุญประชาไทย
อินรอบค้ำอันสมสมัย
ล้วนแตกฉานประจักษ์จริง

มัชฌิมกาล

บ่มเพาะอัจฉริยะ
มิเคยจะประวิง

อุทิศหาทุกสรรพสิ่ง
เวลาเว้นเพื่อทรงงาน

ปัจฉิม-อมตกาล

วิริยะที่ทรงสร้าง
เกิดจากปณิธาน
คุณธรรมความเป็นครู
เป็นอมตคุณ

ปรากฏผลทุกทิศาน
พระเมตตาพระการุณ
ถ่ายทอดสู่ศิษย์ทุกรุ่น
ประดับโลกตลอดไป

อนันตกาล

คุณค่าที่ทรงสร้าง
ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ
ทุกสิ่งจักคงอยู่
พระกัลยาฯ ของนิกร

จักเกริกก้องทุกสมัย
ก่อพระเกียรติให้ขจร
เป็นนิรันดร์อนุสรณ์
พระเกียรติก้องนครินทร์

อนาคตกาล

ปฐมบทยุคสถาปนา
ทิพย์ปัญญาทรงหลังริน
ท่านทรงเป็นแบบอย่าง
เป็นแสงส่องจักรวาล

ปฐมปราชญ์ตั้งศติน
ให้แก่ศิษย์และอาจารย์
พระองค์สร้างคุณไพศาล
อาทิตยธรรมศึกษาไทย

ถวัลย์ มาศจรัส ประพันธ์

อนันตกาล

นิทัศน์ลิขิต

หนังสือ อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นหนังสือที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติมาตลอดพระชนม์ชีพ โดยเฉพาะพระจริยวัตรด้านความเป็นครูที่ทรงเป็นแบบอย่างอันดีงามอย่างหาที่เปรียบมิได้ ทั้งด้านการเตรียมการสอน ศิลปศาสตร์ของการสอน การดูแลการใส่พระหูทัย พระเมตตากรุณา การวัดผลประเมินผลที่เที่ยงธรรมต่อศิษย์ทุกคนโดยทัดเทียมกัน

ความเป็นครูของพระองค์นั้นปรากฏเด่นชัดในทุกเรื่องที่ทรงงานด้วยการทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ทรงแนะนำ ทรงสอน จนกล่าวได้ว่าพระองค์คือห้องเรียนเคลื่อนที่ที่พร้อมถ่ายทอดความรู้ให้แก่พสกนิกรทุกหมู่เหล่าตลอดเวลา

พระมหากรุณาธิคุณดังกล่าวมีมากเกินกว่าจะนำมาร้อยเรียงได้ครบถ้วนสมบูรณ์ สิ่งที่ปรากฏในหนังสือจึงเป็นเสมือนนิทรรศการด้านการศึกษาที่พระองค์ทรงมีพระกรุณาธิคุณมอบเป็นมรดกปัญญาเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติและของแผ่นดินไว้ให้ชาวไทยทุกคน เป็นมรดกทางปัญญาที่มีคุณูปการนับอนันตกาล

ถวัลย์ มาศจรัส

บรรณาธิการ

ภาคผนวก

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ ๕๐ /๒๕๕๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหนังสือเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

สืบเนื่องจากการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ ประชาชนไทยต่างสำนึกในพระกรุณาธิคุณที่พระองค์ได้ทรงประกอบพระกรณียกิจมากมายที่นำมาซึ่งความผาสุกร่มเย็นของพสกนิกรไทย เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณแห่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ทรงมีต่อการศึกษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาของชาติสำนึกในพระกรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น จึงเห็นสมควรจัดทำหนังสือเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณแก่ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหนังสือดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ จึงเห็นควรให้มีกรรมการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหนังสือ ดังนี้

๑. คณะที่ปรึกษา

- ๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- ๓) เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา (นายสุเมธ ตันติเวชกุล)
- ๔) เลขาธิการสภาการศึกษา (นายอำรุง จันทวานิช)

หน้าที่ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการจัดทำหนังสือเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์สมพระเกียรติ

๒. คณะกรรมการ

๑) รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นางสิริพร บุญญานันต์)	ประธาน
๒) รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธาน
๓) รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นายณพพร สุวรรณรุจิ)	รองประธาน
๔) รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๕) รองเลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา	กรรมการ
๖) รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	กรรมการ
๗) รองเลขาธิการคุรุสภา	กรรมการ
๘) ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา สกศ.	กรรมการ
๙) ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา สกศ.	กรรมการ
๑๐) ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
๑๑) ผู้อำนวยการโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์	กรรมการ
๑๒) นายเชาวเลิศ เลิศขไลพาร์	กรรมการ
๑๓) นายถวัลย์ มาศจรัส	กรรมการ
๑๔) นางสาวภัทนิดา พันธุมเสน	กรรมการ
๑๕) นายวีระ พลอยครบุรี	กรรมการและเลขานุการ
๑๖) นางสาวสมรัชนีกร อ่องเอิบ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗) นายกวิน เสือสกุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

๑. ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพระประวัติ พระอัจฉริยภาพ พระกรณียกิจ และพระกรุณาธิคุณด้านการศึกษา และด้านอื่นๆ ตลอดจนพระฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

๒. ดำเนินการเรียบเรียงเนื้อหา จัดทำต้นฉบับ ดำเนินการพิมพ์หนังสือ ตลอดจนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หนังสือไปยังกลุ่มเป้าหมาย
๓. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะที่ปรึกษามอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

(นายวิจิตร ศรีสอ้าน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. คณะกรรมการที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์

- ๑.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์)
- ๑.๒ เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา
(ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล)
- ๑.๓ นางสาวกอบกุล กาญจนาลัย
- ๑.๔ รองศาสตราจารย์จรินทร์ เทศวานิช
- ๑.๕ ดร.เชาวเลิศ เลิศขไลพาร์
- ๑.๖ พล.ท.นิรันดร พัฒนังพงศพานิช
- ๑.๗ นายบัณฑิต รัชตะนันท์
- ๑.๘ นางพรศิริ ดีระพัฒน์
- ๑.๙ นายสมภพ ไรจนพันธ์
- ๑.๑๐ นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ

๒. คณะกรรมการที่ปรึกษา

- ๒.๑ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.อำรุง จันทวานิช)
- ๒.๒ รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สิริพร บุญญานันต์)
- ๒.๓ รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นายนพพร สุวรรณรุจิ)
- ๒.๔ ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา (นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล)
- ๒.๕ ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา (นางสุรางค์ โพธิ์พฤกษาวงศ์)
- ๒.๖ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
(ดร.จิรพรรณ ปุณเกษม)

๓. คณะกรรมการจัดทำหนังสือ

- ๓.๑ รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร. สิริพร บุญญานันต์)
- ๓.๒ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ๓.๓ รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นายณพพร สุวรรณรุจิ)
- ๓.๔ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๓.๕ รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- ๓.๖ รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- ๓.๗ รองเลขาธิการคุรุสภา
- ๓.๘ ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา สกศ.
- ๓.๙ ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา สกศ.
- ๓.๑๐ ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ๓.๑๑ ผู้อำนวยการโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
- ๓.๑๒ ดร. เชาวเลิศ เลิศขิลไพาร
- ๓.๑๓ นายถวัลย์ มาศจรัส
- ๓.๑๔ นางสาวภัทนิดา พันธุมเสน
- ๓.๑๕ นายวีระ พลอยครบุรี
- ๓.๑๖ นางสาวสมรชนิกร อ่องเอิบ
- ๓.๑๗ นายกวิน เสือสกุล

๔. ผู้เขียนและผู้เรียบเรียง

นายถวัลย์ มาศจรัส

๕. คณะทำงานพิสูจน์อักษรและประสานงาน

- ๕.๑ นางสาวพุฒิสารี อัครคะพู
- ๕.๒ นางสาวณุตตรา แทนขำ
- ๕.๓ นางสาวปิยะมาศ เม็ดไธสง

๖. ผู้จัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวบุศรา บุญเกิด

๗. ศิลปกรรมปก รูปเล่ม

๗.๑ นายถวัลย์ มาศจรัส

๗.๒ นายธรรมนันท์ ยำจิตหมั่น

๗.๓ นางธัญญธรณ์ ยิ่งธนวรพัฒน์

ขอขอบพระคุณหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

๑. สำนักราชเลขาธิการ
๒. สำนักพระราชวัง
๓. สำนักงานเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
๔. สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา
๕. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)
๖. กรุงเทพมหานคร
๗. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๘. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
๙. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๐. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑๑. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๑๒. นิตยสารที่เผยแพร่พระเกียรติคุณ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

หนังสืออ้างอิง

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา. ๒๕๕๐.

เจ้านายเล็กๆ ยุวกษัตริย์. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ

_____ , ๒๕๕๐. **แม่เล่าให้ฟัง.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ

_____ , ๒๕๕๐. **เวลาเป็นของมีค่า : Busy Fingers.** พิมพ์ครั้งที่ ๔ กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์บรรณกิจ

กองบรรณาธิการมติชน. ๒๕๕๑. **สว่างฟ้าดินเดียว.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

กัลยาณิวัฒนาคารวาลัย องค์อุปถัมภ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย. ๒๕๕๑.

กรุงเทพฯ : กระทรวงวัฒนธรรม.

**เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส
ราชนครินทร์.** เนื่องในวโรกาสมหามงคลเจริญพระชนมายุ ๗ รอบ ๖ พฤษภาคม

๒๕๕๐. ๒๕๕๐. กรุงเทพฯ : กระทรวงวัฒนธรรม

**เฉลิม ๘๔ พรรษา ๓๐๖๖๐ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์.** ๒๕๕๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์

พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง

ทัศนาวลัย ศรสงคราม. ๒๕๕๐. **แสงหนึ่ง คือ รุ่งงาม :** หนังสือประกอบนิทรรศการ

เทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง

นรา วีระภักดิ์ “ส่งเสด็จสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ” ใน **สารคดี** ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๒๗๘
เมษายน ๒๕๕๑, หน้า ๙๐-๑๖๑.

ปรีดี พิศุกวิวิถึ. ๒๕๕๑. **เงื้อมมือกัลยา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน

“พระดั่งแสง เลือนลับ สู่ห้วงดาว”. ใน **แพรว** ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๖๘๑ ๑๐ มกราคม
๒๕๕๑, หน้า ๑๔๖-๑๗๖

สถิต ฌ ดวงใจ เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า

กัลยาณีวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. ๒๕๕๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร

แสงสุริยส่องหล้า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เทิดพระเกียรติพระเชษฐภคินี ๘๔

พรรษา. ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ บรรจุน “ภาพปีติวันวานจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ถึงพระอนุชา” ใน **สารคดี** ปีที่ ๒๔
ฉบับที่ ๒๗๘ เมษายน ๒๕๕๑, หน้า ๑๖๒-๑๖๗

๓๗๙.๕๙๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๘๖๙๑๑ อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย : เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า
พีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์.
กรุงเทพฯ : ๒๕๕๑.

204 หน้า

ISBN : ๙๗๘-๙๗๔-๕๕๙-๔๐๔-๓

๑. สมเด็จพระเจ้าพีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส
ราชนครินทร์ ๒. การศึกษา-ไทย ๓. ชื่อเรื่อง

**อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย : เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพีนางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์**

สิ่งพิมพ์ สกศ. ที่ ๗๘ / ๒๕๕๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑

จำนวนพิมพ์ ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๕๕๙-๔๐๔-๓

จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐๒-๖๖๘-๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๑, ๒๕๑๕

โทรสาร ๐๒-๒๔๓-๑๑๒๙

Web Site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ